اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

چهارشنبه
• ۲۰ مهر ۱۴۰۱
• ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۴
• ۱۲ اکتبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۸۸ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۷۰ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

شورای‌عالی امنیت ملی متولی فیلترینگ است

سخنگوی دولت اعلام کرد سرپرستی آقای زاهدی‌وفا بر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باتوجه به اِذن رهبر انقلاب، تا زمان انتخاب وزیر جدید ادامه دارد.

بهادری جهرمی درباره کندی سرعت اینترنت و فیلتر بودن برخی شبکه‌های اجتماعی که بسیاری از کسب‌وکارها را دچار زیان کرده، یادآور شد: دبیرخانه شورای‌عالی امنیت ملی رصد موضوع را بر عهده دارد و متولی این حوزه است و در این زمینه تصمیم‌گیری خواهد کرد.

۲

آلودگی بصری در شهر جولان می‌دهد

شهر زیبا نیست

۱۵-۱۴-۱۳-۱۰-۹-۸-۶-۴

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

فرصت‌سازی و فرصت‌سوزی انرژی

۲

یادداشت‌های امروز

آمایش، نوشدارویی برای حفظ سرزمین

۶

جایگاه‌های سوخت باید متراکم باشند

۱۰

ضرورت حمایت از سهامداران بورسی

۱۲

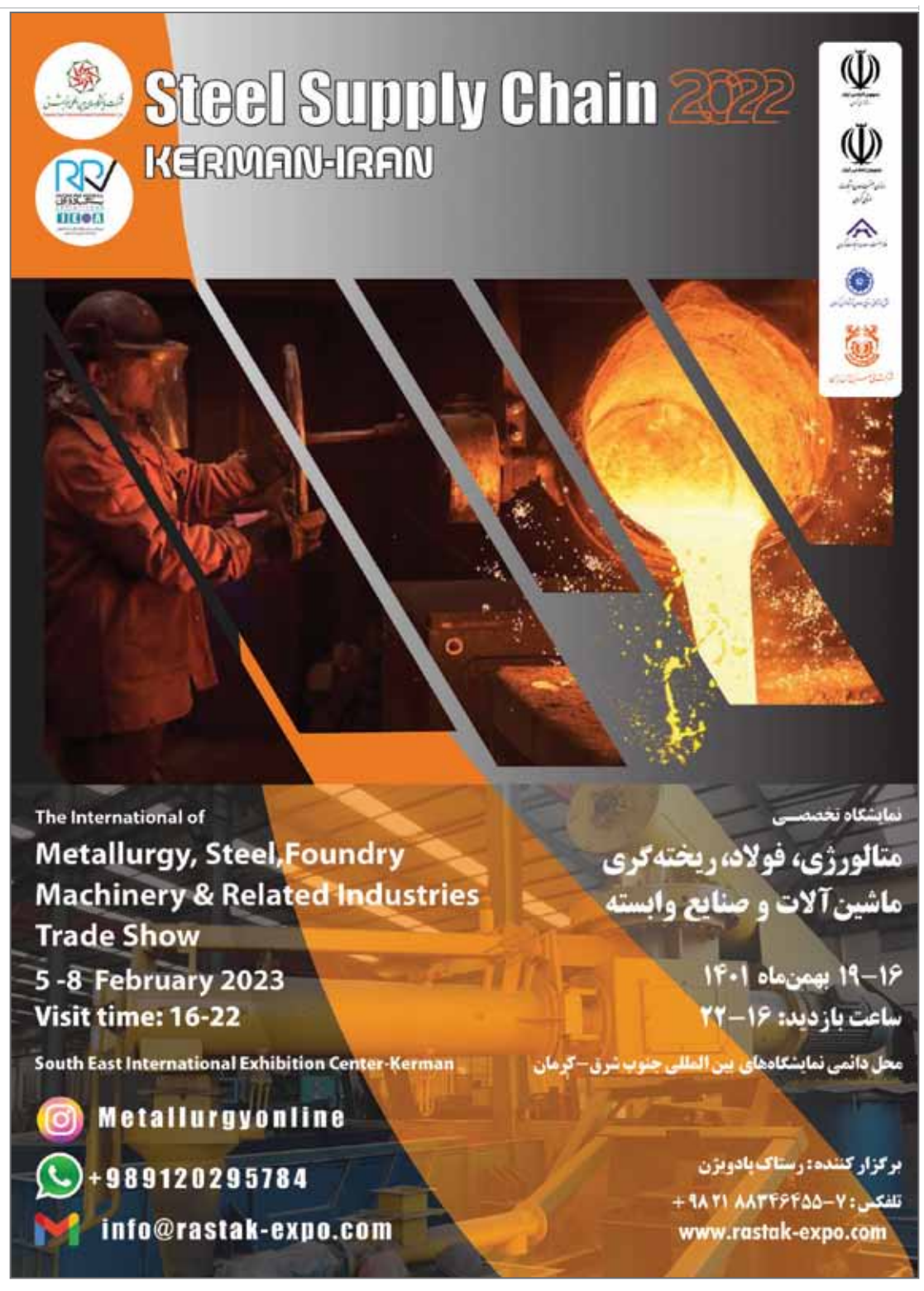
گزارش روز

دولت بی‌تفاوت به وعده‌های بورسی انتخاباتی

باوجود اینکه بورس تهران به‌عنوان یکی از اولویت‌های دولت سیزدهم معرفی شد، این بازار روزهای خوبی را پشت‌سر نمی‌گذارد. در طول هفته‌های گذشته، شاهد روند ریزشی بورس و از دست دادن محدوده‌های حمایتی مهم بوده‌ایم. در همین حال، سقوط شاخص از مرز یک میلیون و ۳۰۰ هزار واحدی نیز دیگر دور از انتظار نیست. البته سقوط ادامه‌دار نماگر بورس در شرایطی ثبت می‌شود که سهام اغلب شرکت‌های بورسی در ارزنده‌ترین حالت قرار دارند. در چنین شرایطی، برخی از فعالان بازار، این روند ریزشی را عمدی و ناشی از عملکرد بازیگردانان می‌دانند تا از روند بازگشت مجدد شاخص به مسیر صعودی، بیشترین بازده را از آن خود کنند. همزمان سایر فعالان بازار بر بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی کشور تاکید دارند و آن را محرک اصلی افت ادامه‌دار بازار سرمایه عنوان می‌کنند.

۱۲

سرمقاله

فرصت‌سازی و فرصت‌سوزی انرژی

رضا پدیدار - رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق تهران

ایران کشوری رو به رشد و برخوردار از منابع غنی و گسترده انرژی است و یکی از مصادیق الگوی رشد با فشار بر منابع طبیعی محسوب می‌شود.

با بررسی رابطه میان مصرف انرژی، توسعه مالی، رشد اقتصادی، شاخص‌های صنعتی شدن و نیز کاربرد آنها در مدل‌های توسعه‌ای به وجود یک فرصت بزرگ و طلایی می‌رسیم که باید مورد توجه قرار گیرد.

با حمله روسیه به اوکراین تاریخ ورق خورد و ضرورت‌های نوینی برای بازار نفت و برنامه‌ریزی‌های اوپک پیش آمد. جنگی در گرفت که یک سوی آن آتش و سوی دیگرش نفت است. اکنون نفت در برابر جنگ است.

شعله‌های جنگ و در پی آن تحریم‌های روسیه ازسوی کشورها و شرکت‌های خریدار نفت، آتشی در جان قیمت‌ها افکند که آن را تا مرز ۱۴۰ دلار در هر بشکه بالا برد. جی پی مورگان پیش‌بینی کرد تا پایان سال ۲۰۲۲ نرخ نفت به ۱۸۵ دلار در هر بشکه می‌رسد.

الکساندر نواک، معاون نخست‌وزیر و نماینده انرژی روسیه پا را از این هم فراتر گذاشت و بهای ۳۰۰ دلاری را برای هر بشکه نفت در نظر گرفت.

وضعیت کنونی بازار از این قرار است که روسیه با ۷ میلیون بشکه نفت خام و فرآورده‌های نفتی، دومین صادرکننده بزرگ نفت در جهان است، اما برپایه گزارش‌ها اکنون دوسوم این انرژی، بدون خریدار مانده و در بنادر سرگردان است. از سوی دیگر، هراس ژئوپلتیک، اصول اقتصاد و تجارت را کنار زده و منطق را از بازار سلب کرده است.

در چنین شرایطی اصل نااطمینانی بر بازار حکمفرما می‌شود و خریدهای نفتی بیش از آنکه به بازار مصرف برسد در انبارهای مستقر در خشکی و دریا برای احتیاط و اطمینان از آینده ذخیره می‌شود.

ادبیات اقتصادی حاکی از وجود ارتباط قوی بین سطح فعالیت‌های اقتصادی (رشد اقتصادی) و مصرف انرژی است، زیرا انرژی نیرو محرکه بیشتر فعالیت‌های تولیدی و خدماتی است و جایگاه خاصی در رشد و توسعه اقتصادی دارد، اما دو دیدگاه برای وجود رابطه میان رشد و مصرف انرژی حاکم است.

اقتصاددانان بوم‌شناسی (Ecological) معتقدند در مدل بیوفیزیکی رشد، انرژی تنها و مهم‌ترین عامل رشد است، به‌طوری که از نظر آنها نیروی کار و سرمایه عوامل واسطه‌ای هستند که برای استفاده به انرژی نیاز دارند. دیدگاه دوم مربوط به اقتصاددانان نئوکلاسیک و مخالف اقتصاددانان اکولوژیک است.

آنها معتقدند انرژی از طریق تاثیری که بر نیروی کار و سرمایه می‌گذارد، به‌طور غیرمستقیم بر رشد اقتصادی موثر است، اما اغلب اقتصاددانان نئوکلاسیک به یک اصل معتقدند و آن این است که انرژی نقش کوچکی در تولید اقتصادی دارد و یک نهاده واسطه‌ای است و عوامل اساسی تولید تنها نیروی کار، سرمایه و زمین هستند.

اما آنچه که در اقتصاد امروزی در بیشتر کشورهای جهان می‌گذرد، ناشی از ورود یک بحران بزرگ در حوزه‌های اقتصادی و در رأس آن بحران انرژی است که در هر لحظه هم فرصت‌سازی می‌کند و هم فرصت‌سوزی.

در این شرایط کارشناسان و نخبگان اقتصادی معتقدند برای عبور از بحران‌های ایجادی در بیشتر کشورهای جهان، به‌ویژه کشورهای اروپایی، آسیایی، خاورمیانه و نظایر آن، باید بحران‌ها را تبدیل به فرصت‌های بزرگ کرد.

رابطه توسعه بخش مالی و رشد اقتصادی، محور مباحث بسیاری از اقتصاددانان توسعه بوده که هیچ گاه به اجماعی درباره آن نرسیده‌اند.

برای تشریح رابطه بین مصرف انرژی و رشد اقتصادی از چندین متغیر کنترلی استفاده می‌شود؛ از جمله رشد جمعیت و افزایش شهرنشینی و صنعتی شدن. صنعتی‌سازی، گسترش تولیدات را به همراه خواهد داشت که نتیجه آن افزایش تعداد کارخانه‌ها و افزایش مصرف انرژی است.

همچنین رشد صنعتی منجر به رشد اقتصادی از طریق رشد بین‌بخشی می‌شود که نتیجه آن تقاضای بیشتر برای انرژی است. از سوی دیگر، رشد صنعتی، تقاضا برای نیروی کار را افزایش می‌دهد و موجب بهبود درآمدها می‌شود.

افزایش درآمدها موجب افزایش تقاضا برای کالاهای مصرفی و در نتیجه افزایش مصرف انرژی و توسعه همه‌جانبه کشور خواهد شد. در نتیجه در شرایط بحرانی اقتصاد جهان، ایران باید با تعبیه نظام توسعه مالی در راستای افزایش سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی گام بردارد.

تنوع راه‌های تامین مالی، دروازه‌های حرکت به سمت رشد اقتصادی را وسیع‌تر خواهد کرد، اما دوگانگی در این امر وجود دارد.

این متغیر اقتصادی در کشورهای مختلف باتوجه به درآمد ملی کشور یا راه‌های تامین هزینه‌ها و بودجه دولت می‌تواند اثرات مختلف بر میزان رشد اقتصادی بگذارد. به هر صورت توسعه مالی می‌تواند بیانگر توان جذب سرمایه خارجی به داخل کشور باشد که این خود سبب بهبود وضعیت تحقیق و توسعه می‌شود. این امر به‌نوبه خود می‌تواند رشد اقتصادی را افزایش دهد و از این رو بر مصرف انرژی نیز اثر بگذارد.

مدیریت منابع آب و اصلاح الگوی کشت

رئیس‌جمهوری با تاکید بر لزوم مدیریت تامین، توزیع و مصرف آب در کشور، اصلاح روش‌های مصرف آب و نیز اصلاح الگوی کشت را از مهم‌ترین و محوری‌ترین مسائل کشور دانست و خاطرنشان کرد: همکاری و همگامی مردم برای تحقق این اهداف بسیار مهم است.

به گزارش ایسنا، سید ابراهیم رئیسی در دومین جلسه شورای‌عالی آب در دولت سیزدهم، با تاکید بر اهمیت حکمرانی در مسئله آب، تعیین دقیق نیازها و اولویت‌بندی آنها، سیاست‌گذاری صحیح برمبنای داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده، اجرای سیاست‌های تعیین شده و نظارت بر حسن اجرای آنها را لازمه این حکمرانی دانست.

رئیس‌جمهوری با تاکید بر لزوم مدیریت تامین، توزیع و مصرف آب در کشور و ابراز تاسف از هدررفت آب به‌دلیل استفاده غیرمنضبط در برخی مناطق، مدیریت منابع آب و اصلاح الگوی کشت را از مهم‌ترین و محوری‌ترین مسائل کشور دانست و خاطرنشان کرد: همکاری و همگامی مردم برای تحقق این اهداف بسیار مهم است.

وی اصلاح الگوی کشت با ایجاد مشوق‌ها و جذابیت برای کشاورزان را بسیار مهم دانست و اظهار کرد: اگر عوارض کشت سنتی و فواید اصلاح الگوی کشت برای کشاورزان تبیین شود، حتما ازسوی آنان پذیرفته خواهد شد. وی در ادامه گفت: رشد اقتصادی کشور در گرو سرمایه‌گذاری و افزایش بهره‌وری است و یکی از مؤلفه‌های اصلی افزایش بهره‌وری، مدیریت آب است. ما می‌توانیم با مصرف بهینه آب، بهره‌وری را افزایش و رشد اقتصادی کشور را ارتقا دهیم.

در این جلسه دو سند مهم «اصلاح و ارتقای نظام حکمرانی آب» و همچنین طرح «اصلاح الگوی کشت» که ازسوی وزارتخانه‌های نیرو و جهادکشاورزی ارائه شده بودند، به تصویب اعضا رسیدند.

تکلیف تسهیلات و اسقاط کامیون‌ها روشن شود

رئیس مجلس شورای اسلامی لایحه اسقاط خودروهای فرسوده را برای رفع ابهامات مربوط به ارائه تسهیلات نوسازی خودروها و تعیین‌تکلیف کامیون‌های فرسوده به کمیسیون صنایع بازگرداند.

در جلسه علنی روز گذشته مجلس شورای اسلامی، در ادامه رسیدگی به گزارش کمیسیون صنایع و معادن درباره لایحه دوفوریتی الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۱، پس از تصویب کلیات، نمایندگان بررسی جزئیات ماده واحده را در دستور کار قرار دادند که در نهایت با نظر ریاست مجلس شورای اسلامی، ماده واحده برای بررسی بیشتر به کمیسیون صنایع و معادن مجلس ارجاع شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی در این باره گفت: چرخه تولید در صنعت خودرو، موتورسیکلت و کامیون نباید متوقف شود، اما امروز عدم اسقاط معضلی در خط تولید ایجاد کرده است.

وی تاکید کرد: براساس ماده ۸ قانون هوای پاک، امروز مردم توانایی و قدرت خرید لازم را ندارند و از یک موتورسیکلت که ۲۰ سال کار کرده و باید از رده خارج و اسقاط شود، استفاده می‌کنند. باید تسهیلات لازم به‌منظور اسقاط خودرو در نظر گرفته شود.

قالیباف یادآور شد: برای هر لیتر گازوئیل میزان زیادی یارانه داده می‌شود و کامیون‌هایی با سن ۳۰ تا ۴۰ سال در حال تردد هستند و در هر کیلومتر چندده

لیتر گازوئیل مصرف می‌کنند.

اسقاط کامیون‌های فرسوده در راستای صرفه‌جویی در مصرف سوخت است که در قانون بودجه موردتاکید قرار گرفته، اما در لایحه اصلاح قانون اسقاط به این موضوع توجه نشده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: وقتی در لایحه به موضوع اسقاط خودرو سواری اشاره شده، چرا به اسقاط کامیون‌ها توجه نشده است. از سوی دیگر ظرفیت تولید کامیون در کشور کم است و باید خودروها و کامیون‌های اسقاطی بهینه شوند، زیرا در تولید کامیون در کشور از ظرفیت پایینی برخورداریم.

وی خاطرنشان کرد: طبق صحبتی که با اعضای هیات رئیسه مجلس و دوستان انجام شد، بهتر است برای رفع ابهام موجود، لایحه به کمیسیون صنایع و معادن ارجاع و اصلاح شود و از وزیر صمت خواهشمندم در جلسات مربوط کمیسیون حاضر شود و حتی اگر لازم شد خودم نیز در جلسات شرکت خواهم کرد تا این موضوعات در لایحه حل‌وفصل شود.

ضرورت قطع ارتباط مستقیم بین اسقاط و تولید خودرو

وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: تاکنون الزام عدم تردد خودروهای فرسوده نتیجه‌بخش نبوده و باید تسهیلاتی به مالکان خودروهای فرسوده داده شود تا انگیزه لازم برای اسقاط ایجاد شود.

به گزارش مهر، سید رضا فاطمی‌امین نیز در جلسه علنی روز گذشته مجلس شورای اسلامی در جریان رسیدگی به کلیات لایحه دوفوریتی الحاق یک تبصره به ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۱ اظهار کرد: در سازکار قانون ساماندهی صنعت خودرو که سال ۹۷ تصویب و به‌دلایلی تا امروز ابلاغ نشده، آمده بود تولید خودرو به اسقاط آن متصل باشد و همین امر خلأ قانونی ایجاد کرده بود.

وی بیان کرد: در واقع اگر گواهی اسقاط خودرو صادر نمی‌شد، تولید خودرو متوقف می‌شد که در ۲ سال گذشته شاهد آن بودیم. ما در اصلاح لایحه به‌دنبال این هستیم که ارتباط مستقیم بین اسقاط و تولید خودرو را قطع کنیم تا اگر به اندازه کافی گواهی اسقاط وجود نداشت، تولیدکننده یا واردکننده ۱.۵ درصد به صندوقی ویژه واریز کند و مبالغ این صندوق صرفا برای اسقاط خودروهای فرسوده هزینه شود.

وزیر صمت تصریح کرد: از آنجایی که بازیافت، صنعت محسوب می‌شود و زنجیره باید هماهنگ باشد، برای رفع ابهام آنکه چه نهادی مسئول اسقاط است، در قانون تاکید شد مسئولیت آن برعهده وزارت صمت است، زیرا اگر مسئولیت به دستگاه دیگری داده می‌شد، در روند تولید و اسقاط اخلال ایجاد می‌شد.

فاطمی‌امین درباره علت اختصاص ۱.۵ درصد تولید به اسقاط خودرو، بیان کرد: براساس برآوردی که از بازار برای هزینه صدور گواهی اسقاط انجام شد، این هزینه ۵ میلیون تومان است.

وی ادامه داد: اگر ۲۰ درصد سهمیه قرعه‌کشی خودرو به کسانی که اسقاط خودرو انجام می‌دهند اختصاص یابد، در واقع عموم مردم در قرعه‌کشی خودرو دیده نمی‌شوند.

وزیر صمت اظهار کرد: ما از سال ۱۳۹۰ با یک چالش اساسی مواجهیم که کار ویژه‌ای در حوزه اسقاط خودرو صورت نگرفته است.

در سال‌های قبل دولت حمایت می‌کرد و به افرادی که خودرو فرسوده داشتند، تسهیلات می‌داد و سال‌های بعد ما این انگیزه را حذف کردیم و الزام عدم تردد گذاشتیم که نتیجه‌بخش نبود؛ بنابراین باید منابعی پیش‌بینی کنیم تا مالکان خودروهای فرسوده با بهره‌مندی از تسهیلات انگیزه لازم برای اسقاط خودرو را داشته باشند.

زمان‌بندی ساخت راه‌آهن رشت-آستارا با روسیه و جمهوری آذربایجان

وزیر راه و شهرسازی از زمان‌بندی برای ساخت راه‌آهن رشت-آستارا در برنامه مشترک با روسیه و جمهوری آذربایجان خبر داد و گفت: اکنون در فرودگاه مهرآباد چندین هواپیما از کشورهای دیگر در دست تعمیر است. به گزارش ایرنا رستم قاسمی در جمع خبرنگاران درباره سرنوشت ساخت راه‌آهن رشت-آستارا با مشارکت روسیه گفت: چند هفته پیش با معاون نخست‌وزیر روسیه و جمهوری آذربایجان در باکو جلسه داشتیم. یک برنامه با زمان‌بندی مشخص تهیه شده و دو ماه زمان پیش‌بینی کردیم تا روسیه برای مشارکت در ساخت ریل رشت-آستارا تصمیم بگیرد. تامین اراضی جزو تعهدات ایران است و طبق برنامه، منتظریم زمان‌بندی حضور و مشارکت روس‌ها اعلام شود. وزیر راه گفت: ساخت کریدور شمال-جنوب برای ایران بسیار مهم است. البته منتظر پاسخ روسیه نماندیم و ۱۰ کیلومتر از شمال و جنوب این کریدور را در حال ساخت داریم.

وی ضمن اعلام افزایش آمار ترانزیت گفت: اکنون قطار روسی به‌صورت هفتگی وارد بندر شهید رجایی می‌شود و نیازمندی‌های روسیه برای ارسال بار به هند و سایر کشورها از مسیر ایران و این کریدور تامین می‌شود. لندینگ پروازهای ایران در قطر رایگان شد وزیر راه درباره برنامه ایران برای جابه‌جایی مسافر در جریان جام جهانی قطر نیز گفت: ارتباط ایران با قطر مناسب است. در حالی که هزینه لندینگ هر هواپیما در فرودگاه قطر ۱۰ هزار دلار است، همه پروازهای ایران به قطر طبق توافق بین دو کشور رایگان است.

ارتقای چهارپله‌ای سازمان استاندارد در رده‌بندی ایزو

رئیس سازمان ملی استاندارد ایران از ارتقای چهارپله‌ای جایگاه این سازمان در بین ۱۶۷ کشور عضو ایزو و دستیابی به رتبه ۲۲ خبر داد و گفت: استاندارد خدمات پس از فروش خودرو اجباری شد.

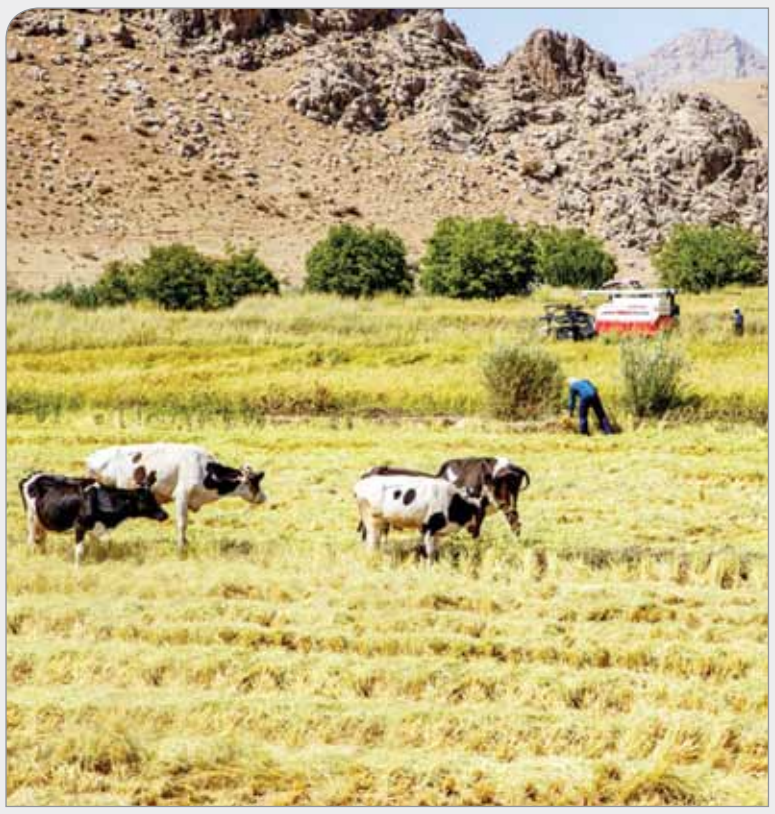
به گزارش ایرنا، سید مهدی اسلام‌پناه در نشست خبری به‌مناسبت گرامیداشت هفته ملی استاندارد با اشاره به برگزاری اجلاسیه بین‌المللی اخیر سازمان جهانی استاندارد (ایزو) اظهار کرد: در این اجلاسیه بین‌المللی هیات ایرانی با هیات‌هایی از ۲۸ کشور جهان ملاقات‌های رسمی و تعیین‌کننده داشت که منجر به قراردادهای خوبی از جمله در زمینه تجاری‌سازی آزمایشگاه‌های مرجع و کشورهای هدف شد. اسلام‌پناه درباره انتقاد مدیرعامل گروه صنعتی ایران‌خودرو مبنی سختگیرانه بودن استانداردهای ۸۵ گانه، تصریح کرد: این سازمان برابر قانون به مسئولیت‌های خود عمل می‌کند و استانداردهای ۸۵ گانه به هیچ عنوان سختگیرانه نیست؛ همچنان که در اروپا و برخی دیگر از کشورها شاهد استانداردهای سختگیرانه‌تری هستیم. وی با تاکید بر اینکه پاسخ مدیرعامل ایران خودرو یا هر کس دیگری را نخواهیم داد، تاکید کرد: عمل به قانون و رفع گلایه‌های مردم در دستور کار ما قرار دارد. رئیس سازمان ملی استاندارد ایران خاطرنشان کرد: در نتیجه اعمال استانداردها امروز ۵ خودرو ضعیف، پرعیب و غیرایمن از خط تولید خارج شده است.

اسلام‌پناه در ادامه از تدوین ۹۹۰ استاندارد ملی در یک سال اخیر خبر داد و گفت: تعداد استانداردهای ملی کشورمان به ۳۴ هزار و ۸۰۰ مورد رسید. وی اضافه کرد: بازنگری در استاندارد بنزین یورو ۵، بازنگری در استاندارد گاز طبیعی، بازنگری در استاندارد نفت کوره، تدوین ۱۰ استاندارد تکلیفی در زمینه مدیریت پسماند، بروزرسانی ۱۰ استاندارد از استانداردهای ۸۵ گانه خودرویی و بازنگری اساسی در استاندارد ملی برنج از جمله اقدامات انجام شده در ماه‌های اخیر است.

رئیس سازمان ملی استاندارد در این جلسه همچنین از اجباری شدن خدمات پس از فروش خودرو خبر داد و گفت: همان‌طور که تولید خودرو اهمیت دارد، خدمات پس از فروش آن نیز حائز اهمیت است، زیرا با کالایی سرمایه‌ای و بادوام روبه‌رو هستیم.

وی خاطرنشان کرد: این مهم در جلسه اخیر شورای‌عالی استاندارد به تصویب رسید و در شورای بعدی که تا پیش از پایان سال برگزار می‌شود، خدمات پس از فروش لوازم خانگی نیز مشمول استاندارد اجباری خواهد شد.

عکس روز

مزارع برنج در خرم‌آباد

عکس: ایسنا

ویژه تر از خبر

شورای‌عالی امنیت ملی متولی فیلترینگ است

سخنگوی دولت اعلام کرد سرپرستی آقای زاهدی‌وفا بر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باتوجه به اِذن رهبر انقلاب، تا زمان انتخاب وزیر جدید ادامه دارد.

به گزارش ایسنا، علی بهادری جهرمی در نشست خبری هفتگی خود درباره آخرین وضعیت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، گفت: سرپرستی آقای زاهدی‌وفا بر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باتوجه به اِذن رهبر انقلاب، تا زمان انتخاب وزیر جدید ادامه دارد. گزینه‌ها در حال بررسی است و در روزهای آینده اعلام خواهد شد. وی همچنین با بیان اینکه دولت در راستای کمک به کاهش مشکلات معیشتی و اقتصادی مردم، امسال تلاش خود را برای عادلانه‌سازی و متناسب‌سازی انجام داده، تاکید کرد: افزایش ۱۰ برابری یارانه‌ها، افزایش حقوق کارگران، بازنشستگان و معلمان در همین راستا عملیاتی شد.

بهادری جهرمی اضافه کرد: خوشبختانه دو فوریت آخرین حلقه این زنجیر یعنی لایحه متناسب‌سازی حقوق کارمندان و بازنشستگان در مجلس تصویب شد. در صورت تصویب لایحه مذکور، افزایش حقوق‌ها به صورت پلکانی خواهد بود و حقوق‌های پایین‌تر، افزایش بیشتری خواهند داشت.

سخنگوی دولت همچنین اعلام کرد: در سال زراعی جاری ۷ میلیون و ۱۷۰ هزار تن گندم از کشاورزان خریداری و پیرو تاکیدات رئیس‌جمهوری و پیگیری‌های وزیر جهاد کشاورزی، کل مطالبات کشاورزان تسویه و پرداخت شده است. بهادری جهرمی درباره کندی سرعت اینترنت و فیلتر بودن برخی شبکه‌های اجتماعی که بسیاری از کسب‌وکارها را دچار زیان کرده، یادآور شد: دبیرخانه شورای‌عالی امنیت ملی رصد موضوع را بر عهده دارد و متولی این حوزه است و در این زمینه تصمیم‌گیری خواهد کرد.

بهادری جهرمی در پاسخ به پرسشی درباره دستاورد سفر اخیر معاون اول رئیس‌جمهوری به روسیه توضیح داد: ۷ پیشنهاد برای رفع موانع اقتصادی ازسوی ایران مطرح شد که مهم‌ترین آن تلاش برای ایجاد یک منطقه آزاد تجاری مشترک است. تلاش برای تکمیل کریدور شمال-جنوب از دیگر موضوعات مهم بود که می‌تواند ۴ کشور ساحلی دیگر را به خلیج‌فارس و دریای عمان و اقیانوس هند وصل کند.

وی یادآور شد: تلاش برای یکسان‌سازی فرکانس‌های برق و تبادل انرژی، توافق برای ایجاد نظام مالی بانکی مشترک و موافقت با پیشنهاد ایران برای همکاری‌های نفت و گاز و گردشگری و محیط‌زیست و امنیت غذایی از دیگر دستاوردهای سفر معاون اول رئیس‌جمهوری به روسیه است.

سخنگوی دولت درباره تاکید دولت بر مبارزه با فساد و برگزاری جلسات هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی، تاکید کرد: اقدامات این ستاد منوط به برگزاری جلسه نیست و اولویت دولت از بین بردن ساختارهای فسادزا و زیرساخت‌های ایجاد فساد است.

آسیب پسماندهای پلاستیکی در اکوسیستم دریایی پایان ندارد

خزر در احاطه انواع آلودگی‌ها

مواد پلاستیکی در عین اینکه شرایط را برای جوامع مدرن مطلوب می‌سازند، اما وقتی وارد محیط‌زیست می‌شوند، محیط را آلوده و گاه منجر به مرگ‌ومیر جانداران می‌شوند. نتایج یک پژوهش نشان داد در دریای شمال در هر کیلومترمربع از عمق دریا به‌طور متوسط ۱۱۰ قطعه پسماند پلاستیکی وجود دارد. اگر این رقم را به کل دریای شمال تعمیم دهیم، بدان معناست که ۶۰ هزار مترمکعب پسماندهای پلاستیک در عمق این دریا وجود دارد. تعیین میزان دقیق تاثیرگذاری پسماندهای پلاستیکی در محیط‌زیست دریا یا پیش‌بینی پیامدهای وجود آنها در موجودات دریایی که آنها را می‌بلعند، دشوار است، چراکه نمی‌توان این پسماندها را در عمق دریا به‌طور مستقیم مشاهده کرد. صنعت در این گزارش به بررسی معضلات زیست‌محیطی ناشی از پسماندهای پلاستیکی در اکوسیستم دریایی پرداخته است.

تغییر در گونه‌های زیستی

پسماندهای پلاستیکی بیشترین پراکندگی را در دریا دارند. مواد پلاستیکی که به دریا ریخته می‌شوند، گاه به سطح دریا می‌آیند، گاه نیز به عمق دریا فرو می‌روند و گاه امواج، آنها را به ساحل می‌برد. مواد پلاستیکی شناور نیز در جریانات آبی قرار می‌گیرند و در مناطق گوناگون جهان منتشر می‌شوند. بسیاری از گونه‌های جانوری از آلودگی پلاستیکی تاثیر می‌پذیرند، چراکه موجودات زنده، گاهی در تورهای پلاستیکی گرفتار می‌شوند و گاه با فرض اینکه این تورها جانداری دیگر و صیدی قابل خوردن هستند، آنها را می‌بلعند. کارشناسان معتقدند یکی از مشکلات ناشی از آلودگی پلاستیکی آن است که پسماندهای پلاستیکی، انتقال گونه‌های زنده را از منطقه‌ای به منطقه دیگر موجب می‌شوند؛ به این ترتیب که گونه‌های غیربومی خود را به پسماندهای پلاستیکی آویزان کرده و همراه با آنها در دریا سفر می‌کنند تا به محیط زیستی جدید منتقل و موجب تغییر در نسبت گونه‌های آنها یا حتی انقراض برخی گونه‌ها شوند.

خساراتی که پسماند به جان دریا می‌زند

پسماندهای پلاستیکی، آلاینده‌ها را به محیط‌زیست دیگر یا به موجود زنده‌ای که آنها را می‌بلعد، منتقل می‌کنند. علاوه بر تاثیر پسماندهای پلاستیکی بر حیات دریایی، این پسماندها می‌توانند به صنایع دریایی نیز خسارت وارد کنند. مثلا با پروانه‌های موتور قایق‌های صیادی برخورد کرده و موجب مسدود شدن سیستم خنک کردن تجهیزات آن شوند.

به‌گزارش نشریه محیط‌زیست دریایی، آمارها حاکی از هزینه‌های هنگفتی است که ناشی از خسارت از پسماندهای پلاستیکی برای صنایع دریایی در منطقه آسیا و اقیانوس آرام تحمیل می‌شود. تحقیقات نشان داده بیش از ۲۶۷ گونه آبزی در دریاهای جهان از بلعیدن پسماندهای پلاستیکی یا گرفتار شدن در آنها، رنج می‌برند. وقتی این بلع یا گرفتار شدن اتفاق می‌افتد، موجودات دریایی به‌شدت تاثیر می‌پذیرند به‌گونه‌ای که اغلب اوقات جان خود را از دست می‌دهند. در هنگام تحقیق در مناطق دریایی در آب‌های مدیترانه و در عمق ۲۵۰۰ متری، ۳۰۰ میلیون قطعه پسماند پلاستیکی یافت شد. در آب‌های هلند نیز ۵۰۰ تن پسماند در بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ و در قالب طرح «صیادی برای جمع‌آوری پسماند» جمع‌آوری شد. این پسماندها شامل لاستیک کامیون‌ها، یخچال‌ها، مواد بسته‌بندی، بار کشتی‌های غرق‌شده و گمشده، تجهیزات حمل‌ونقل، طناب و دیگر اشیاء است.

به‌نظر می‌رسد پسماندهای پلاستیکی متشکل از مواد پلاستیکی مصرف شده، اغلب در نزدیکی مناطق ساحلی پرجمعیت وجود دارند. البته بر خلاف این موضوع، پسماندهای پلاستیکی در مناطق دور از فعالیت بشر نیز وجود دارند که اغلب شامل تجهیزات صیادی می‌شود که به دریا انداخته یا در دریا گم شده است. صنعت صیادی مسئول ایجاد پراکندن بسیاری از پسماندهای پلاستیکی است و ۵۰ تا ۹۰ درصد از کل زباله‌های دریایی پلاستیکی موجود در اقیانوس‌ها به این صنعت اختصاص دارد؛ بنابراین باید از رها کردن، گم کردن و انداختن پسماندهای صنعت صید به‌طور جدی جلوگیری شود تا از حجم این نوع پسماندها و در نتیجه پیامدهای مضر آنها بر حیات دریایی کاسته شود. با این وجود، مواد پلاستیکی موجود در محیط‌زیست دریا، به مواد ریزتری نیز تجزیه می‌شوند تا به صورت مواد میکروپلاستیک درآمده و مدت طولانی‌تری در دریا باقی بمانند. جدیدترین پژوهش‌ها نشان داده این مواد میکروپلاستیکی تقریبا در تمامی اقیانوس‌های جهان از جمله قاره قطب جنوب وجود دارند.

پیامدهای آلودگی خزر برای آبزیان و انسان‌ها

کافی است چند قدم در ساحل دریاچه‌های در ایران قدم بزنید تا با زباله‌ها و ماهی‌هایی مرده مواجه شوید. دریای خزر هم از این آسیب‌ها در امان نیست و در طول سال‌های گذشته به مجموعه‌ای از آلودگی‌ها تبدیل شده که علاوه‌بر اکولوژی این دریاچه، سلامت انسان‌ها را نیز نشانه گرفته است.

زباله‌های دپوشده برخی شهرهای حاشیه دریای خزر در ساحل این دریاچه و ورود شیرابه آنها به دریای خزر از دیگر بحران‌های جدی هستند که دریای خزر را تهدید می‌کنند، اما آلودگی‌های دریای خزر تنها به معضل زباله یا آلودگی‌های نفتی ختم نمی‌شود، بلکه فاضلاب بسیاری از شهرهای استان‌های شمالی کشور نیز وارد این دریاچه می‌شود. معدود شهرهای استان‌های حاشیه دریای خزر دارای سیستم تصفیه‌خانه فاضلاب هستند و فاضلاب سایر شهرها وارد چاه‌های جذبی و منابع آب زیرزمینی و در نهایت دریای خزر می‌شود؛ یعنی هر نوع آلودگی از سموم کودهای شیمیایی گرفته تا پساب صنایع که وارد رودخانه‌ها می‌شود، همه در نهایت به دریای خزر راه پیدا می‌کند. در برخی شهرهای شمال کشور، محل دفع زباله در ساحل دریا جانمایی شده و شیرابه زباله مستقیم وارد دریا می‌شود. تعداد محل‌های دفع زباله در این استان‌ها به اندازه تعداد شهرستان‌ها و گاهی به اندازه تعداد شهرها و روستاهاست؛ یعنی هر شهری که در حاشیه دریای خزر قرار دارد، برای خود یک محل دفع زباله جداگانه‌ای دارد. از این‌رو شهر کوچکی مانند سرخ‌رود - که جزو شهرستان محمودآباد است - یک محل دفع زباله در کنار ساحل دریای خزر و محمودآباد نیز در یک متری ساحل دریا محل دفع جداگانه‌ای دارد. بابلسر و سایر شهرهای دیگر نیز به همین صورت محل‌های دفع زباله جداگانه‌ای در ساحل دریا و در نزدیکی رودخانه‌ها دارند.

براساس آخرین آمار، استان مازندران به‌تنهایی ۱۵ شناگاه آلوده میکروبی دارد و مسافران بدون هیچ‌گونه آگاهی از آثار زیانباری که این آب آلوده برای خود و فرزندان آنها به‌همراه دارد، وارد دریا شده و گاهی دچار آسیب‌های پوستی و گوارشی می‌شوند. به اعتقاد پژوهشگران، ۸۰ درصد آلودگی دریای خزر متعلق به جریان آب از رودخانه ولگا و سایر رودخانه‌های غرب از جمهوری آذربایجان به دریای خزر است؛ به‌گونه‌ای که آلودگی درسواحل باکو و قزاقستان بسیار زیاد بوده و این امر کوچ آبزیان به‌دلیل آلودگی گسترده این مناطق را موجب شده است.

بیشترین آلودگی نفتی در دریای خزر از سوی همسایگان شمالی این دریا تولید می‌شود که به‌دلیل شیب خزر این آلودگی‌ها به سمت ایران پیشروی می‌کند.

سخن پایانی

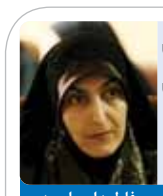
بنابر گفته کارشناسان، هنوز هم داده‌ها و اطلاعات درباره فراوانی پسماندهای پلاستیکی در محیط‌زیست قعر دریاها و اقیانوس‌ها، بسیار محدود است، چراکه دستیابی به این اطلاعات و عملیات نمونه‌برداری با دشواری روبه‌رو بوده و هزینه‌های انجام تحقیقات علمی دراین‌باره زیاد است. از این‌رو اغلب دانشمندانی که در زمینه بقایای پسماندهای پلاستیکی در اعماق دریاها تحقیق می‌کنند، تمرکز خود را بیشتر بر فلات قاره‌ای گذاشته‌اند. انجام عملیات تحقیق درباره پسماندهای پلاستیکی موجود در دریا به صورت مشاهده مستقیم فقط در آب‌های کم‌عمق ممکن است و در عین‌حال می‌توان با استفاده از تور، اجزای موجود در اعماق دریا را مورد رصد قرار داد. با این حال، زباله‌های دریایی وضعیت بحرانی را برای محیط‌زیست دریایی به وجود آورده است. طی سال‌های اخیر، میزان قابل‌توجهی از جمعیت آبزیان براثر آلودگی‌های واردشده به دریای خزر کاهش پیدا کرده است. از سوی دیگر، آبزیانی که در معرض این آلودگی‌ها قرار دارند، وارد زنجیره غذایی انسان‌ها می‌شوند. آلودگی میکروبی شناگاه‌های دریای خزر از دیگر پیامدهای دپوی زباله در ساحل این دریاچه است.

یادداشت

سیاه‌وسفیدهای بصری

فاطمه امیراحمدی
روزنامه‌نگار

هنر بستری برای زیبایی‌های بصری بوده که نقطه مقابل آن آلودگی‌های بصری است و هر یک از آنها، تاثیر خود را در روح و روان انسان دارند. هنگامی که چشمی گلی را نظاره می‌کند، ناخودآگاه تصویری زیبا در ذهن می‌کشد که انرژی مثبت می‌آفریند. این انرژی ممکن است با لبخند در صورت نقاشی شود یا در رفتار، خود را به بیننده بنمایاند. حال اگر این زیبایی‌ها و زشتی‌های بصری را به حوزه شهرنشینی و مولفه‌های آن تسری دهیم، بدون تردید معماری ساختمان‌ها، رنگ آنها و حتی خودروها و الوانی که در خیابان‌ها در حرکت هستند بی‌تاثیر بر آدمی نخواهد بود. در حال حاضر شاید بتوان گفت خیابان‌های کشور سیاه‌وسفید بوده و جای خالی رنگ‌های آبی، زرد، نارنجی، بنفش و... سبب شده حس زیباشناختی شهروندان تامین نشود. روح مانند جسم نیاز به تغذیه دارد و زیبایی‌های بصری بخش اعظمی از این نیاز را در اختیار انسان قرار می‌دهد.

شاید خنده‌دار باشد، اگر بگوییم پارک خودروها در محل عبور عابران، جدا از اینکه حق شهروندی را در تردد ضایع می‌کند در زیبایی‌های بصری شهر نیز تاثیرگذار است. ذهن آموخته هر محلی برای کاری تعریف شده است. عابر پیاده هم نه محل پارک خودرو و تردد موتورسیکلت که برای دیدن افراد مختلفی است که در حال حرکت هستند. بله؛ حرکت، نه سکون. همین نکته کوچک تاثیری بزرگ بر آموخته‌های ذهنی دارد که اختلال‌های شاید خردی را به‌وجود آورد که انباشت آنها در میان‌مدت تاثیرش را بر روان آدم‌ها به‌جا می‌گذارد.

حرکت تاکسی‌ها با طیف‌های رنگی زرد یا سبز و حتی لیمویی که دوداندود شده‌اند هم بخشی از این نازیبایی‌های بصری زندگی شهری کشورهای جهان‌سومی است که چنین نکات زیباشناختی از کمترین اهمیت برخوردار هستند. ناوگان حمل‌ونقل عمومی درون‌شهری با جمعیتی که از سر و کول هم بالا می‌روند به‌اضافه آلودگی صوتی چشم و گوش را می‌خراشد و ذهن آدمی را اگرچه عادت کرده باشد، از نظم و انضباط خارج می‌کند. آرامش ذهنی و انرژی روحی در نهایت خلق می‌کند و می‌آموزد که زیبایی‌های بیشتر را بشناسد و بیافریند.

به‌قول داریوش شایگان، فیلسوف و اندیشمند ایرانی میان مسکن و فضای بنا شده و فضای ذهن و اقلیم دل، هم‌شکلی‌های اجتناب‌ناپذیری وجود دارد. به باور این فیلسوف، معماری همیشه تحقق یک رویا یا یک تخیل بزرگ بوده است.

هر محتوایی فضایی با یک شیوه زندگی، یک نحوه شناخت و حتی می‌توان گفت یک شیوه حضور همراه است. گاه در اصفهان قدیم به بینش جادویی گنبدهای فیروزه‌ای برمی‌خوریم که گویی بی‌هیچ تکیه‌گاهی در هوا معلق هستند، اگر انسان تمام این فضاها و زمان‌های گوناگون را منعکس کرده شاید علت آن باشد که تمام این فضاها از پیش در وجود او بالقوه موجود و جزیی از چشم‌اندازهای روح او بوده‌اند. گرایش به زیبایی همچون یک منظره، گل، صدا و خط از بدو تولد در انسان وجود داشته؛ بنابراین هر انسانی از توجه به چنین مصادیقی، لذت می‌برد و در خلق آنها تلاش می‌کند. اندیشمندان در طول تاریخ، به‌دلیل اهمیت حس زیبایی‌گرایی و میل به امور زیبا، سوالات متعددی را در این زمینه طرح کرده‌اند، به‌عنوان مثال، زیبایی چیست؟ چگونه می‌توان حس زیبایی‌شناسی را در افراد شکوفا کرد؟ این کار چه پیامدهایی در رشد و بالندگی انسان دارد؟ در مقاله‌ای پژوهشی نویسنده به آرای برخی صاحب‌نظران درباره تاثیر زیبایی بصری بر جامعه و انسان اشاره کرده که به‌عنوان مثال، فیلسوفی مانند افلاطون، از پیشگامان این حوزه بوده و درباره تاثیر هنر بر مردم بحث می‌کند. وی زیبایی را تظاهر ایده در ماده دانسته و معتقد است آثار هنری با تقلید از اشیای طبیعی به‌وجود می‌آیند. دیدگاه ارسطو نیز معطوف به فعالیت هنرمند بوده و کار هنرمند را تصویری از جهان طبیعی می‌داند. البته این الگوبرداری موجب تطهیر احساسات، سرگرمی و تکامل اخلاقی می‌شود. در این میان، آگوستین با تکیه بر اندیشه‌های افلاطون و تحولات پس از مسیح، قدرت زیباشناختی را تحسین و تایید کرده و معتقد است هنرهای زیبا مستقیم مخاطب را به درون یک واقعه می‌کشاند. آکویناس نیز به پیروی از ارسطو درباره شروط زیبایی مانند درستی، تناسب و درخشندگی بحث کرده است. الکساندر گوتلیب باومگارتن، فیلسوف آلمانی قرن هجدهم میلادی هم درباره زیبایی‌شناسی بیان می‌کند که انسان چگونه از حس‌ها برای دانستن استفاده کند.

بنابر آرای اندیشمندان، قطعا زیبایی‌های بصری از جمله رنگ خودرو، رعایت نشدن قوانین مربوط به وسایل نقلیه، حضور حجم زیادی مسافر در ایستگاه‌ها و... تاثیر شگرفی در روح جامعه دارد.

برنامه‌های نیمه‌کاره در حوزه ناوگان حمل‌ونقل

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: معمولا صحبت از گسترش CNG و LPG می‌شود، اما تا آخر خط نمی‌روند و سیاست‌ها و برنامه‌ها در این حوزه نیمه‌کاره رها می‌شود. مثلا مشخص نمی‌شود ظرفیت آن برای حمل‌ونقل چقدر است. فریدون عباسی‌دوانی در گفت‌وگو با خانه ملت با اشاره به کمبود بنزین در کشور و جدی شدن بحث واردات بنزین، گفت: جهان به سمت استفاده از برق در حوزه حمل‌ونقل رفته و این مسئله بر میزان تولید سوخت تاثیر خواهد گذاشت؛ بنابراین با توجه به اینکه حمل‌ونقل در آینده نزدیک، برقی خواهد شد باید در تولید برق سرمایه‌گذاری کنیم و تمرکز بر سیستم‌های ذخیرساز برق به صورت خازن یا باتری باشد، در واقع باید نسبت به نوع سرمایه‌گذاری خود واقف باشیم، چراکه باید بدانیم طی ۱۰ سال آینده مصرف بنزین همین میزان باقی خواهند ماند یا خودروهای بنزینی چقدر کاهش پیدا می‌کنند؟ یا خودروهای جمعی مانند اتوبوس و مینی‌بوس بیشتر توسعه پیدا می‌کنند یا خیر؟ این موارد سیاست‌هایی هستند که باید تکلیف برنامه‌ریزان روشن باشد، چراکه در این شرایط می‌توان درباره افزایش تولید بنزین و سوخت یا ساخت پالایشگاه برای تولید بنزین و گازوئیل تصمیم‌گیری کرد. عباسی‌دوانی گفت: باید بررسی شود طی ۳۰ تا ۴۰ سال آینده -که عمر مفید یک پالایشگاه است- چقدر می‌توان از بنزین و گازوئیل تولیدی این پالایشگاه بهره برد؟ چقدر در جامعه خواهان و مصرف دارد؟ باید برای این مهم برنامه‌ریزی و برای تولید خودروهای برقی سرمایه‌گذاری کرد. در واقع اینجا حساب هزینه‌فایده است؛ یعنی باید بررسی شود، چند پالایشگاه با چه ظرفیتی ساخته شود.

کارشناسان صنعتی در بررسی تاثیرات آلودگی بصری کلانشهرها تاکید کردند

شهرهای خاکستری و ناهنجاری‌های اجتماعی

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

معیارهای زیباشناسی، زمینه‌ساز شکل‌گیری هنر هستند و هیچ هنری نمی‌تواند بدون آنها ظهور کند. اساسا، دیدگاه هنری و مبتنی بر اصول و قاعده‌مندی‌های هنری در گرایش‌هایی مانند طراحی شهری با پرسش‌های فراوانی روبه‌رو است. زیبایی به‌عنوان پدیده‌ای بصری، یکی از عواملی است که به شهر، کیفیتی تجربی می‌بخشد. مولفه‌های بصری، بخشی از عواملی هستند که در تجربه شهر موثر بوده و توجه به ویژگی‌ها و الزامات هر یک از این سطوح- از دیدگاه قوانین بصری- برای شناسایی شخصیت شهر، ضروری هستند. اگر اصول طراحی براساس مولفه‌های زیباشناختی باشد، اجتماع با تمایل بیشتری آنها را می‌پذیرد. رنگ اشیا از ساختمان و خودرو گرفته تا لباسی که بر تن شهروندان خودنمایی می‌کند، همه بر بیننده تاثیرگذار بوده و حتی ساختمان‌ها، خودروها و شیشه‌های دود گرفته می‌تواند بر ناهنجارهای اجتماعی دامن بزند.

عکس: آیدا فریدی

اگر قرار است قانونی وضع و اجرا شود باید برای همه یکسان باشد. پلیس راهنمایی و رانندگی نباید رفتار دوگانه داشته باشد و خودروهای شخصی را برای شعارنویسی جریمه کند، اما در این زمینه با اتوبوس‌های شهرداری کاری نداشته باشد

بی‌توجهی به هنر

هما فاطمی، کارشناس حوزه طراحی صنعتی درباره تاثیر آلودگی بصری خودروها، رنگ آنها، تردد موتورسیکلت‌ها از محدوده مخصوص عبور عابران پیاده و... به صمت گفت: شکی نیست اصول هنری، نه‌تنها معماری که در حوزه محصولات صنعتی هم رعایت نمی‌شود؛ از این‌رو امروز شهر زیبایی برای شهروندان وجود ندارد. شهرها خاکستری بوده و رنگی در آنها دیده نمی‌شود، چون به هنر بی‌توجه بوده‌ایم و هستیم.

وی افزود: بی‌توجهی به زیبایی‌های بصری و ازدیاد آلودگی در این حوزه، خود عاملی در ایجاد ناهنجاری شهری شده است. حرکت ناموزون خودروها، رعایت نکردن قوانین از سوی صاحبان خودرو و... باعث پریشانی ذهنی در تمام رده‌های سنی شده است.

او ادامه داد: کودکان و افراد مسن با این حجم از آلودگی بصری در کنار آلودگی صوتی، بیشتر در معرض بیماری‌های روحی و روانی هستند که این وضعیت، منجر به پریشانی ذهنی افراد می‌شود، اگرچه به این آلودگی‌های بصری و صوتی عادت کرده‌ایم.

این کارشناس حوزه طراحی صنعتی با بیان اینکه استفاده از رنگ و عناصر رنگی، تاثیر زیادی در روح آدمی دارد، گفت: در حال‌حاضر در زندگی شهری، افراد از آسمان آبی محروم شده‌اند و شهرها پر شده از خودروهایی که اگر هر یک، فقط یک قانون را اگرچه جزیی رعایت نکنند، با حجمی از ناهنجاری شهری مواجه خواهیم شد که شکل فعلی کلانشهرهایی مانند تهران را توجیه می‌کند.

وی اظهار کرد: چسباندن انواع آگهی، زیبا نبودن بیلبوردهای شهری، خلأ پوشش‌های گیاهی و کمبود فضاهای سبز و... چشم‌ها را عادت به دیدن آجر و سیمان‌هایی داده که تداعی‌کننده نازیبایی در زندگی شهرنشینی در ایران است.

▣ اصول زیباشناختی

فاطمی در ادامه سخنان خود با تاکید بر تاثیرپذیری ذهن از آنچه می‌بیند، گفت: اصول زیباشناختی در شهرها رعایت نمی‌شود، زیرا نظر متخصصان این حوزه نادیده گرفته می‌شود. چه بسیار تحصیلکرده‌های متخصصی که در کشور تربیت شده‌اند و برای آموزش آنها هزینه شده، اما دیدگاه‌ها و نظرات‌شان به‌کار گرفته نمی‌شود. وی تصریح کرد: چرا باید محصولات صنعتی با رنگ‌های تیره و کدر تولید شوند که چشم‌نواز نیستند. استفاده از رنگ‌های تیره خود بخشی از آلودگی بصری زندگی امروز برخی از جوامع از جمله کشور ما شده است.

فاطمی خاطرنشان کرد: رنگ‌ها در ایجاد آرامش تاثیر مستقیم و غیرمستقیم دارند، به‌طوری که رنگ‌های تیره موجب افسردگی افراد می‌شوند یا استفاده از رنگ‌های کدر باعث ایجاد بی‌حوصلگی شده و انرژی افراد را تخلیه می‌کنند. بی‌توجهی به قوانین شهری، زندگی را سخت‌تر و پیچیده‌تر کرده و زمینه برخی مشکلات روحی را به‌وجود آورده است.

▣ مسئله‌ای پایه‌ای

این کارشناس حوزه طراحی صنعتی با بیان اینکه زیباسازی شهری و رفع آلودگی بصری، مسئله‌ای پایه‌ای است، بیان کرد: در این‌باره از شهروندان کاری ساخته نیست و فقط باید فرهنگ‌سازی شده و این رویکرد از درون خانواده‌ها شروع شود.

وی با بیان اینکه مهندسان در ساخت خانه‌ها باید از طراحان متخصص استفاده کنند، ادامه داد: اصلاح برخی قوانین نیز ضرورت دارد تا ایده افرادی مانند طراحان صنعتی در مسیر تولید، قدرت اجرا داشته باشد. در این‌باره، کارشناسان بسیار تلاش کرده‌اند، اما راه به‌جایی نبرده‌اند، زیرا قوانین نیاز به اصلاح داشته و فرهنگ‌سازی عمومی ضروری است.

فاطمی در پایان اظهار کرد: اگر نظرات در کنار هم مطرح شوند، ثمربخش‌تر و کارسازتر هستند. در حال‌حاضر، سلامت روان جامعه ما در خط درست قرار ندارد؛ از این‌رو در زندگی شهری، با مشکلات جدی روبه‌رو هستیم.

مهم‌ترین مقوله معماری

محمدعلی پورنیا از کارشناسان حوزه شهری درباره آلودگی بصری شهری به صمت گفت: در دولت قبل، شهردار تهران ایده‌ای را در زیباسازی شهر ارائه داد که اگر اجرا می‌شد تاثیر زیادی در رفع آلودگی بصری شهر تهران داشت.

وی در توضیح این ایده افزود: قرار بود هر منطقه از این کلانشهر، دارای یک رنگ بوده و به این ترتیب شهری با رنگ‌های متنوع داشته باشیم. با وجود اینکه، این طرح، طرح اثرگذاری بود، اما به مرحله اجرا نرسید.

او ادامه داد: دیزاین، یکی از مهم‌ترین مقوله‌های معماری شهری بوده که در کشور کمتر دیده می‌شود. امروز علاوه‌بر نظافت خیابان‌ها، طراحی زیبای شهر، یکی از حقوق شهروندان است. این حق و درخواست شهروندان بوده که بیش از چند ساعت فعالیت دارند و برای تردد در شهر حق آنهاست که با بهره‌گیری از زیباهای بصری، بخشی از خستگی ذهنی خود را رفع کنند.

این کارشناس حوزه شهری اضافه کرد: مسیر تردد شهروندان باید تمیز و زیبا باشد؛ چه با استفاده از محصولات صنعتی و چه هنری.

▣ زیباسازی از دل فرهنگ داخلی

پورنیا در پاسخ به این پرسش که چقدر می‌توانیم از تجربه سایر کشورهای صنعتی در این حوزه بهره‌برداری کنیم، گفت: استفاده از طرح و ایده دیگران نمی‌تواند خیلی مناسب باشد، زیرا هر کشوری دارای پیشینه تاریخی و تمدنی جداگانه بود و در درون آنها هنر و فرهنگ یک ملت متبلور است. این اشتباه است که برخی مسئولان با مسافرت به کشورهای مختلف به بهانه الگوگیری شهری از آنها، از بودجه کشور استفاده کرده و بخواهند طرح‌های خارجی را در حوزه شهری استفاده کنند. می‌توان مقوله‌های زیباشناختی را از دل فرهنگ و تاریخ کشور بیرون کشید و از آلودگی بصری فعلی شهرها کاست.

وی ادامه داد: در زمانی با سفر مدیران شهرداری تهران به ترکیه، با دیدن خیابان‌های سنگفرش شده خواسته شد این ایده در تهران هم پیاده شود. به‌این ترتیب یکی از پرترددترین خیابان‌ها تهران سنگفرش شد. این موضوع، تردد خودروها و اتوبوس ناوگان حمل‌ونقل عمومی را با مشکل مواجه کرد و در انتها با وجود هزینه‌های بسیار، خیابان سنگفرش شده دوباره محل عبور و مرور خودروها شد.

او گفت: هنگامی که بدون تدبیر و اندیشه، صرفا کپی‌کاری می‌شود، نمی‌توان انتظاری بیش از این داشت. در حالی که همین ایده می‌توانست برای بازار اجرا شود که تردد خودرو در آنجا وجود ندارد و محل رفت‌وآمد شهروندان برای خرید است.

پورنیا اظهار کرد: مقوله زیباسازی مهم است، اما برای رفع مشکلات نیاز نیست از کشوری مثل آلمان الگوبرداری کنیم و باید با توجه به فرهنگ و هنر ایرانی مبادرت به این امر کنیم.

این کارشناس حوزه شهری در بخشی دیگر از سخنان خود عنوان کرد: ایران در ایجاد آلودگی صوتی رتبه‌دار است. این مسئله هیچ راه‌حلی ندارد، جز فرهنگ‌سازی. بوق زدن‌های ممتد باعث آزار گوش‌ها و در نهایت روح و روان شهروندان به‌ویژه بیماران می‌شود.

▣ یک قانون و یک اجرا

پورنیا با اشاره به تبلیغات شهری که روی بدنه اتوبوس‌های ناوگان حمل‌ونقل عمومی انجام می‌شود، عنوان کرد: زمانی پلیس راهنمایی و رانندگی در ایام محرم به صاحبان خودرو اعلام کرد در صورت شعارنویسی روی خودروهای خود جریمه خواهند شد، زیرا مانع دید راننده می‌شود. این در حالی است که در همان زمان شاهد تبلیغات چند متری روی اتوبوس‌های شهرداری تهران بودیم.

او تاکید کرد: اگر قرار است قانونی وضع و اجرا شود باید برای همه یکی باشد. پلیس راهنمایی و رانندگی نباید رفتار دوگانه داشته باشد و خودروهای شخصی را برای شعارنویسی جریمه کند، اما اتوبوس‌های شهرداری را خیر. در واقع مانع تبلیغات روی اتوبوس‌ها نشدند، زیرا شهرداری از این راه کسب درآمد می‌کرد.

▣ تنوع رنگی و آموزش شهروندان

این کارشناس حوزه شهری با اشاره به تاثیر رنگ‌ها ادامه داد: می‌توان ایده شهردار اسبق تهران را برای اتوبوس‌های ناوگان حمل‌ونقل عمومی اجرا کرد، به‌طوری که اتوبوس‌های هر منطقه دارای رنگی متفاوت از سایر مناطق باشد.

او گفت: هنگام فرهنگ‌سازی برای صاحبان وسایل نقلیه باید شهروندان هم آموزش ببینند که درون اتوبوس‌ها یا واگن مترو چیزی ننویسند و در حفظ زیبایی این وسایل تلاش کنند.

پورنیا در ادامه موضوع فرهنگ‌سازی عنوان کرد: در جهان مردم ترغیب به خرید خودروهای رنگی می‌شوند، در حالی که در ایران نه‌تنها شرکت‌های خودروساز تنوع رنگی ندارند، بلکه اگر کسی رنگ خاصی بخواهد باید با هزینه بیشتر محصول را سفارش دهد. این نمی‌تواند مشوقی برای زیباسازی شهری باشد. در نتیجه برای تحقق ایده‌ها در این بخش باید شرکت‌های خودروساز هم پای کار آیند.

وی تاکید کرد: علاوه‌بر اینکه در بحث بیمه هم در کشور این خودروها باید هزینه بیشتری بپردازند؛ یعنی شرکت‌های بیمه برای خودروهایی که مشکی و سفید نیستند، مبلغ بالاتری درخواست می‌کنند.

پورنیا در پایان گفت: در کنار نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و خارج کردن شکل شهر از کهنگی و فرسودگی، باید شهروندان هم در حفظ تمیزی و زیبایی شهر و کالاهای شهری مانند اتوبوس و مترو تلاش کنند، از نظرات هنرمندان و کارشناسان حوزه شهری استفاده شود و هزینه‌کردها با هدفی مشخص انجام شود.

> هما فاطمی: استفاده از رنگ‌های تیره موجب افسردگی یا رنگ‌های کدر باعث ایجاد بی‌حوصلگی می‌شود و انرژی افراد را تخلیه می‌کند

> محمدعلی پورنیا: نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و خارج کردن شکل شهر از کهنگی و فرسودگی ضروری است

سخن پایانی

بنابر این گزارش، آلودگی بصری در کنار آلودگی صوتی، خود منشأ بروز ناهنجاری‌هایی در جوامع شهری بوده که مشکلات روحی و روانی را نیز به‌دنبال خواهد داشت. در این راستا کودکان و افراد مسن آسیب‌پذیرتر هستند، اگرچه سلامت تمام رده‌های سنی را به خطر انداخته است. استفاده از رنگ‌های تیره افسردگی و بی‌حوصلگی شهروندان را به‌دنبال دارد. این در حالی است که هر منطقه از کلانشهرها می‌تواند با رنگی به معرفی خود بپردازند و به‌لحاظ بصری چشم‌نواز باشند. الگوگیری از درون تمدن هر ملتی برای زیباسازی شهری مفیدتر بوده و دراین‌باره باید از نظرات متخصصان حوزه شهری و طراحان صنعتی استفاده شود.

قول وزارتخانه در مصاف با غول زمستان

عکس: صمت

هرچند ایران دارای بزرگ‌ترین ذخایر نفت و گاز جهان است، اما در فهرست صادرکنندگان جهان مقام بیست‌وپنجم را به خود اختصاص داده است. این جایگاه بیشتر به‌دلیل مشکلات ناشی از جنگ، تحریم‌ها و دسترسی نداشتن به تجهیزات روز جهان رقم خورده؛ تا جایی که امروز کشور حتی برای تامین گاز موردنیاز خانگی و صنعتی خود هم با مشکلات متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کند.

هرچند اعلام شده دولت برای جلوگیری از کسری برق و گاز خانگی در طول سال برنامه‌ریزی کرده و به این ترتیب بعید است تا ۲ تا ۳ سال آینده در تامین برق و گاز با مشکل مواجه شویم، اما بخش صنعت از این قاعده مستثنا است و امسال هم مانند سال‌های پیش دغدغه ماه‌های سرد پیش رو را دارد.

یکی از صنایعی که با قطع گاز دچار مشکلات متعددی خواهد شد، فولادسازی است اما رضا محتشمی‌پور، معاون معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت به آنها وعده داد امسال خبری از قطع گاز نیست.

محتشمی‌پور با اشاره به اینکه تامین انرژی برای صنعت فولاد مسئله‌ای مهم و حیاتی است، گفت: همان‌طور که در نیمه اول امسال برای تامین انرژی صنعت فولاد با مشکلاتی کمتری مواجه بودیم و تولید فولاد افزایش یافت، تلاش می‌کنیم در ادامه سال هم بتوانیم این مسئله را به‌خوبی مدیریت کنیم.

به گزارش ایراسین محتشمی‌پور که در نهمین کنفرانس بین‌المللی «استیل‌پرایس» سخن می‌گفت، اظهار کرد: به فصل سرما نزدیک می‌شویم و بدون‌شک در زمستان با مشکل کمبود گاز، به‌عنوان عاملی محدودکننده در فعالیت‌های صنعت فولاد، روبه‌رو خواهیم شد، اما در این شرایط سخت باید بتوانیم با کمک و همفکری یکدیگر و با اعمال سیاست‌ها و راهکارهای مناسب، عوامل کاهش تولید فولاد در کشور را خنثی کنیم.

▣ انتظار بیش از این نمی‌توان داشت

معاون معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت خاطرنشان کرد: از طریق بازبینی نقاط ضعف می‌توانیم صنعت فولاد را بیش از این پویا کنیم؛ هرچند در سیاست‌گذاری زنجیره فولاد، نباید انتظار تامین گاز بیشتری برای این صنعت داشته باشیم.

وی اظهار کرد: در چند ماه گذشته شاهد نوسان نرخ در صنعت فولاد بودیم که علت آن غیرفعال بودن برخی از معادن آهن در کشور بوده و درصددیم تا زمینه فعال‌سازی بیش از پیش این معادن را فراهم کنیم.

محتشمی‌پور بر اعمال سیاست‌گذاری مناسب در بخش فولاد کشور تاکید کرد و گفت: هم‌اکنون ۵۰ درصد ظرفیت صنعت فولاد ما بلااستفاده است که می‌توانیم با افزایش تقاضا شاهد افزایش تولید در زنجیره فولاد کشور باشیم.

وی بیان کرد: تامین انرژی برای صنعت فولاد مسئله‌ای مهم و حیاتی است. در نیمه اول سال در تامین انرژی برای صنعت فولاد با مشکلات کمتری مواجه شدیم و امیدواریم در نیمه دوم نیز بتوانیم این مسئله را به‌خوبی مدیریت کنیم.

▣ چشم‌انداز فولاد

معاون معادن و فراوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت عنوان کرد: در سال گذشته تقاضای فولاد در جهان کاهش یافت که علت آن کاهش ساخت‌وساز مسکن در بعضی از کشورها بود.

وی بیان کرد: هم‌اکنون برخی از محصولات صنعت فولاد ما در بازارهای صادراتی وجود دارد.

محتشمی‌پور یادآور شد: با توسعه ساخت‌وساز مسکن در کشور چین می‌توانیم امیدوار باشیم در کوتاه‌مدت صنعت فولاد با افزایش تقاضا در جهان مواجه شود.

در حالی که معاون وزیر با خوشبینی نسبت به تامین گاز در زمستان سخن می‌گوید، رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمان درباره احتمال قطعی گاز صنایع در ماه‌های پیش رو هشدار می‌دهد.

مهدی حسینی‌نژاد در این باره به ایسنا گفت: پیش‌بینی می‌کنیم صنایع مانند سال قبل دچار چالش تامین گاز شوند.

وی با اشاره به اینکه وزارتخانه‌های نیرو و نفت تاکنون اقدامی برای رفع اساسی مشکل تامین گاز صنایع در زمستان امسال صورت نداده‌اند، گفت: وزارت صمت با همکاری واحدهای اقتصادی چند برنامه و راهکار برای رفع مشکلات گاز و برق صنایع دنبال می‌کند که یکی از این برنامه‌ها، ترغیب صنایع به احداث نیروگاه‌های برق است. وی افزود: با این اقدام هم برق موردنیاز خود صنایع تامین می‌شود و هم شبکه برق تقویت خواهد شد.

▣ واکاوی چالش گاز

عطاالله معروفخانی، مدیرعامل فولاد هرمزگان پیش‌تر در یادداشتی برای چیلان نوشت: گاز منبع اصلی تامین انرژی در کشور است و در صورت نبود توازن میان تولید و مصرف گاز، صنایع مصرف‌کننده انرژی همچون فولاد و سیمان تحت تاثیر این کمبود قرار خواهند گرفت. وی در ادامه اظهار کرد: در شرایط فعلی و باتوجه به اینکه صنعت گاز کشور همپای سایر صنایع رشد نکرده، تداوم تولید در سایر صنایع نیز با چالش روبه‌رو شده است.

▣ تولید آهن‌اسفنجی بر پایه گاز

در بخش دیگری از یادداشت معروفخانی آمده است: ایران دهمین تولیدکننده بزرگ فولاد دنیا و جزو تولیدکنندگان برتر آهن‌اسفنجی برپایه گاز در جهان است. بخش قابل‌توجهی از مصرف گاز در زنجیره ارزش فولاد مربوط به واحدهای تولیدکننده آهن‌اسفنجی است و محدودیت در تامین گاز موردنیاز واحدهای فولادی کشور منجر به کاهش و در مواردی توقف تولید می‌شود.

وی گاز را منبع اصلی تامین انرژی در کشور دانست و اعلام کرد در صورت نبود توازن میان تولید و مصرف گاز، صنایع مصرف‌کننده انرژی همچون فولاد و سیمان تحت تاثیر کمبودها قرار خواهند گرفت. در شرایط فعلی باتوجه به اینکه صنعت گاز کشور همپای سایر صنایع رشد نکرده، تداوم تولید در سایر صنایع نیز با چالش روبه‌رو شده است.

▣ چالش تامین انرژی؛ از برق تا گاز

معروفخانی به چالش جدی تامین انرژی برای صنایع فولادسازی اشاره کرد و نوشت: فولادسازان کشور در ماه‌های گرم سال معمولا با چالش تامین برق روبه‌رو هستند و با شروع سرما، کمبود و قطع گاز را تجربه می‌کنند که زمینه افت قابل‌توجه تولید آنها را فراهم می‌کند.

وی یادآور شد: زنجیره فولاد تنها بخش کوچکی از مصرف گاز در کشور را به خود اختصاص می‌دهد. حدود ۹۰ درصد فولاد کشور به روش احیای مستقیم تولید می‌شود که گاز طبیعی در این واحدها به‌عنوان خوراک مورد استفاده قرار می‌گیرد. پیشنهاداتی نظیر استفاده از مازوت یا سایر سوخت‌ها به‌عنوان جایگزین در عموم واحدهای تولید فولاد مقدور نیست. به‌عنوان نمونه تجهیزات تولید آهن‌اسفنجی در صنایع فولادی کاملا بر پایه بهره‌گیری از گاز تعریف شده است.

▣ گاز، فولاد پاک و مسئله محیط‌زیست

در این یادداشت معروفخانی گاز را در رده انرژی‌های پاک قرار داد و افزود: جایگزین کردن گاز با مازوت یا گازوئیل به‌منزله وارد آوردن آسیب‌های محیط‌زیستی و تشدید آلایندگی هوا خواهد بود، این درحالی است که کشور ما طی سال‌های اخیر با چالش‌های جدی در زمینه آلودگی هوا روبه‌رو شده است. در چنین فضایی نمی‌توان با تغییر یکباره سوخت صنایع، این مشکل را تشدید کرد و سلامت و جان انسان‌ها را در معرض خطر قرار داد.

سخن پایانی

نکته این است که باوجود اظهارات معاون وزیر، صنایع در تابستان گذشته با قطع برق روبه‌رو بوده‌اند و بیم آن می‌رود که در زمستان هم داستان تکراری قطع گاز برخی از صنایع اتفاق بیفتد و کار به مازوت‌سوزی (در واحدهای صنعتی که امکان استفاده از این سوخت را دارند) بکشد. باید صبر کرد و دید آیا قول معاون وزیر عملی می‌شود یا غول کمبود دوباره چهره می‌نماید.

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص ذوب آهن غرب کشور

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص ذوب آهن غرب کشور به شناسه ملی ۱۰۸۶۰۴۵۸۳۸۰ و به شماره ثبت ۱۱۲۰ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۳۱ تصمیمات ذیل اتخاذ شد موضوع فعالیت شرکت به شرح زیر تغییر یافت و ماده ۳ اساسنامه اصلاح گردید: ایجاد، تأسیس، سرمایه گذاری، خدمات مهندسی و مشاوره‌ای، نظارت عالیه و نظارت اجرائی در شرکت‌های تولیدی، معدنی، راه و ساختمان، بازرگانی، خدماتی و شهرک‌های صنعتی، انتشار اوراق قرضه و اوراق مشارکت وفق قوانین و مقررات مربوطه، خرید و فروش سهام و اخذ تسهیلات مالی و خدماتی به صورت ارزی و ریالی از کلیه بانک‌های داخلی و خارجی و مؤسسات اعتباری غیربانکی طبق قوانین و مقررات مربوطه، اجاره دادن اموال و دارایی‌های شرکت به صورت جزئی و کلی. موضوع انتقال سهام به شرح زیر تغییر یافت و ماده ۹ اساسنامه اصلاح گردید: انتقال سهام باید در دفتر ثبت سهام شرکت به ثبت برسد و انتقال‌دهنده یا وکیل یا نماینده قانونی او باید انتقال را در دفتر مزبور امضاء کند. در مواردی که تمامی مبلغ اسمی پرداخت نشده است نشانی کامل انتقال گیرنده نیز در دفتر ثبت سهام شرکت قید و به امضاء انتقال گیرنده یا وکیل یا نماینده قانونی او رسیده و از نظر اجرای تعهدات ناشی از نقل و انتقال سهم معتبر خواهد بود هر انتقالی که بدون رعایت شرایط فوق بعمل آید از نظر شرکت از درجه اعتبار ساقط بوده و شرکت کسی را صاحب سهم خواهد شناخت که سهام به نام او در دفتر سهام شرکت به ثبت رسیده باشد و علی‌الاصول مواد ۳۹ و ۴۰ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مجری خواهد بود. ماده ۲۱ اساسنامه بشرح زیر اصلاح گردید: در کلیه مجامع عمومی حضور وکیل یا قائم‌مقام قانونی صاحبان سهام و همچنین حضور نماینده و یا نمایندگان اشخاص حقوقی بشرط تسلیم مدارک وکالت یا نمایندگی به منزله حضور صاحب سهم است. موضوع سهام وثیقه شرکت به شرح زیر تغییر یافت و ماده ۳۷ اساسنامه اصلاح گردید: برای تضمین خساراتی که ممکن است از تغییرات مدیران منفرداً یا مشترکاً بر شرکت وارد شود هر یک از مدیران باید تعداد ده سهم از سهام شرکت را مالک باشند و سهم مزبور را به عنوان وثیقه به شرکت بسپارند. اینگونه سهام در صندوق شرکت نگهداری خواهد شد. هر مدیر مکلف است به محض انتخاب به سمت مدیریت در ضمن عقد لازمی در قبال شرکت تعهد نماید که در صورت استعفا، عزل، فوت و یا هر علت دیگری که موجب سلب سمت وی شود سهم مزبور را به مدیر جانشین خود منتقل کند و در ضمن همان عقد لازم، وکالت بلاعزل به شرکت تفویض نماید که از طرف مشارٌالیه نسبت به انتقال سهم مذکور به مدیر جانشین خود اقدام کند. تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان هر دوره مالی به منزله مفاصاحساب مدیران برای همان دوره مالی می‌باشد و پس از تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان دوره مالی که طی آن مدت مدیریت مدیرانی که مستعفی یا به هر نحو دیگری از آنان سلب سمت شده است سهام مورد وثیقه اینگونه مدیران خود به خود از قید وثیقه آزاد خواهد شد. ماده ۳۸ اساسنامه به شرح زیر تغییر و اصلاح گردید: هیات‌مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضای هیات‌مدیره یک رئیس و یک نایب‌رئیس که باید شخص حقیقی باشند برای هیات‌مدیره تعیین می‌نماید. مدت ریاست رئیس و نایب‌رئیس هیات‌مدیره بیش از مدت عضویت آنها در هیات‌مدیره نخواهد بود. هیات‌مدیره در هر موقع می‌تواند رئیس و نایب‌رئیس هیات‌مدیره را از سمتهای مذکور عزل کند. هر ترتیبی خلاف این ماده مقرر شود کان لم یکن خواهد بود. تبصره ۱ ـ از نظر اجرای مفاد این ماده شخص حقیقی که به‌عنوان نماینده شخص حقوقی عضو هیات‌مدیره معرفی شده باشد در حکم عضو هیات‌مدیره تلقی خواهد شد. تبصره ۲ ـ هر گاه رئیس هیات‌مدیره موقتاً نتواند وظایف خود را انجام دهد وظایف او را نایب‌رئیس هیات‌مدیره انجام خواهد داد.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان همدان مرجع ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری اسدآباد (۱۳۹۱۸۷۳)

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۴۰/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "احداث ساختمان‌های اداری، رستوران، لاکروم، ساختمانهای نیمه صنعتی و انبار سنگ شکن شماره ۲" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری با رتبه حداقل ۳ در رشته ابنیه و رتبه ۵ در رشته تاسیسات و یا مشارکت شرکت‌های پیمانکاری دارای گواهینامه‌های صلاحیت پیمانکاری فوق‌الذکر از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۸ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۷ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۳۹/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "ارائه خدمات تست و کالیبره تجهیزات اندازه‌گیری و ابزار دقیق خود و صدور گواهینامه دوره‌ای مورد تائید سازمان ملی استاندارد ایران" را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه ISO ۱۷۰۲۵ از اداره استاندارد واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۴ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

ارتباطات با استمرار زنده می‌ماند

روزهای رونق تجارت در راه است.
با ما روی موج آگاهی و ارتباطات موثر،
برای روزهای بهتر آماده بمانید

موسسه فرهنگی مطبوعاتی صمت معدن تجارت کسترش پایگاه خبری
فرهیختگان و مدیران
همچنان فرهنگ روزنامه‌خوانی را در کنار
رصد سایت‌ها و پایگاه‌های خبری حفظ کرده‌اند
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۷۷۳۲-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
www.smtnews.ir www.gostaresh.news

آگهی فراخوان شناسایی و ارزیابی شرکت‌ها به‌شماره ۱۴۰۱/۰۴/ف

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد به‌منظور "انجام خدمات آزمایشگاهی آنالیز نمونه‌های مرتبط با پروژه‌های اکتشافی" اقدام به شناسایی و ارزیابی اشخاص واجد صلاحیت نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد فراخوان به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دانلود نمایند و پاکت خود را که حاوی مدارک خواسته شده جهت شناسایی و ارزیابی می‌باشد، حداکثر تا تاریخ یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۱ به نشانی دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران تحویل نمایند. شرکت در فراخوان حاضر و ارسال پاکت هیچگونه حقی جهت ارجاع کار ایجاد نمی‌نماید.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص ذوب آهن غرب کشور

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص ذوب آهن غرب کشور به شناسه ملی ۱۰۸۶۰۴۵۸۳۸۰ و به شماره ثبت ۱۱۲۰ به استناد صورتجلسه هیئت‌مدیره مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۳۱ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: سرمایه شرکت از مبلغ ۱۰ میلیارد ریال به ۴۰۰ میلیارد ریال منقسم به ۸۰ میلیون سهم ۵،۰۰۰ ریالی با نام افزایش یافت.(مبلغ ۱۶،۳۲۲،۱۹۴،۳۰۸ ریال از محل آورده نقدی و مبلغ ۳۷۳،۶۷۷،۸۰۵،۶۹۲ ریال از مطالبات حال شده سهامداران تامین گردید.) و ماده مربوطه اساسنامه بشرح زیر اصلاح گردید: سرمایه شرکت ۴۰۰ میلیارد ریال منقسم به ۸۰ میلیون سهم ۵،۰۰۰ ریالی با نام می‌باشد.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان همدان مرجع ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری اسدآباد (۱۳۹۱۸۷۴)

یادداشت

آمایش نوشدارویی برای حفظ سرزمین

رضا اقتدار، مدیر کل دفتر زیستگاه‌ها و امور مناطق سازمان محیط‌زیست

ماهیت معدنکاری تخریب سیمای طبیعی منطقه است و نمی‌توان برای حفظ این ویژگی قوانین پیگیرانه، وضع کرد. اگر مناطق و نواحی خاصی وجود دارد که باید منظر و چشم‌انداز آن، به‌طورحتم حفظ و از اساس نباید اجازه معدنکاری روباز در آن مناطق صادر شود.

طرح‌های آمایش سرزمین به‌همین منظور تهیه و تدوین می‌شود. هدف از چنین طرح‌هایی، این است که فعالیت‌های مناسب را باتوجه به ظرفیت منطقه تعریف کند. به‌عنوان مثال، معادن می‌توانند در کدام نواحی فعال باشند، زیرا اثرات بهره‌برداری از معادن برگشت‌ناپذیر و غیرقابل‌جبران است.

درباره عملیات احیا و بازسازی محدوده‌های معدنی باید به ۲ نکته اشاره کرد؛ اول اینکه بازسازی معدن زمانی انجام می‌گیرد که وزارت صمت یک معدن را متروکه اعلام کند و در مرحله بعد وارد فاز بازسازی شود و در حال حاضر در کشور چنین نمونه‌ای نداریم. به‌عبارت دیگر، حتی یک نمونه هم وجود ندارد که عملیات معدنی پایان گرفته و بعد فاز بازسازی انجام شده باشد، زیرا از اساس در کشور جایی به‌نام معدن متروکه وجود ندارد و در حال حاضر در تلاش هستند تا معادنی را که ده‌ها سال است بی‌استفاده مانده‌اند، دوباره فعال کنند.

نکته دیگر این است که طرح احیا و بازسازی باید همزمان در زمان ارائه طرح بهره‌برداری ارائه شود، یعنی اگر قرار است معدنی موردبهره‌برداری قرار گیرد، باید طرح بازسازی داشته باشد و عملیات مربوط به احیا و بازسازی همزمان با آغاز فعالیت معدنی به‌اجرا درآید و از ابتدای باطله‌برداری، اقدامات لازم برای ترمیم بافت آسیب‌دیده شروع شود و تا پایان ذخیره معدن ادامه پیدا کند. چنین نمونه‌ای هنوز هم در کشور به‌وجود نیامده است.

بنابراین به‌نظر می‌رسد در مناطقی که ویژگی‌های خاص طبیعی و چشم‌اندازهای بکر و بدیع دارند، باید فعالیت‌های سازگار با منطقه تعریف شود، نه فعالیت‌هایی مانند معدنکاری که ماهیت تخریبی دارند. نمی‌توان در هر گوشه و کناری از کشور، فعالیت معدنی تعریف کرد و بعد بابت از دست رفتن میراث‌طبیعی و چشم‌اندازهای بدیع کشور ناراحت بود. به‌عنوان مثال، در محدوده جنگل‌های هیرکانی در استان‌های شمالی کشور، از اساس نباید مجوز معدنکاری روباز صادر شود. همین‌طور باتوجه به خشکسالی و کانون‌های فرسایشی که ایجاد شده، پوشش گیاهی در بسیاری از مناطق در حال نابودی است و نمی‌توان با صدور مجوز بهره‌برداری معدنی به این فرسایش و انقراض دامن زد. به‌هیچ‌عنوان نباید در جنگل‌های بلوط زاگرس اجازه معدنکاری صادر شود، زیرا در حال حاضر خشکسالی موجب طغیان آفات و بیماری‌ها شده است و گرد و غبار حاصل از معدنکاری و تردد ماشین‌آلات موجب تشدید آفات و بیماری‌ها می‌شود.

معادن یک حوزه تاثیرگذار مستقیم دارند، که همان محدوده پروانه بهره‌برداری آنها است و یک حوزه تاثیرگذار غیرمستقیم دارند که بسیار فراتر از آن است. در چنین شرایطی، بسیاری از معادن هم در کنار هم واقع شده‌اند که اثر تجمعی آن چندین برابر می‌شود. از سوی دیگر، در محدوده‌هایی که دارای پروانه بهره‌برداری هستند، نمی‌توان کار احیا و بازسازی، به‌ویژه پوشش گیاهی را انجام داد، زیرا سینه‌کارهای متعددی در محدوده باز می‌شود و تا زمانی که فعالیت معدن در محدوده به‌پایان نرسد، احیای پوشش گیاهی امکان‌پذیر نیست.

یکی از مشکلات رایج ما، این بوده است که در بسیاری مواقع همه عوامل اثرگذار در یک فعالیت را در کنار هم نمی‌بینیم.

به‌عنوان مثال، در بسیاری از نواحی کویری و بیابانی به‌شرط ایجاد ۱۰ درصد پوشش گیاهی مجوز بهره‌برداری از معدن صادر شده است، اما به این توجه نشده است که نگهداری از گیاه غیربومی در یک منطقه بیابانی به چه قیمتی تمام می‌شود و آبیاری آن چگونه باید انجام گیرد.

یا اینکه تصمیم گرفتند که در گالیکش استان گلستان کارخانه سیمان احداث شود و بنای کارخانه، در وسط منطقه جنگلی احداث شد، در حالی که هنوز محدوده معدنی آن نامشخص بود.

خوشبختانه در حال حاضر پروژه‌های سنگین همه مشمول ارزیابی زیست‌محیطی هستند. به این ترتیب، باید از همان ابتدا در گزارش ارزیابی زیست‌محیطی مشخص شود، معدن تامین‌کننده خوراک یک مجموعه کجا است تا اجازه احداث کارخانه صادر یا اگر قرار است جاده‌ای کشیده شود، باید در گزارش روشن باشد که محدوده تامین منابع قرضه آن کجا است یا برای مثال، مجتمع‌های خدماتی و رفاهی در کجا قرار دارند و مواردی از این دست همه جزء به جزء موردبررسی قرار می‌گیرند.

آغاز سرمایه‌گذاری در معادن فراسرزمینی

رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی اعلام کرد: بخش خصوصی در تلاش است تا سرمایه‌گذاری در معادن کشورهای افغانستان، عراق، قزاقستان، قرقیزستان و آذربایجان را آغاز کند.

به‌گزارش ماین‌نیوز، ابراهیم جمیلی با بیان اینکه کمیسیون معادن اتاق ایران باتوجه به محدودیت‌هایی که در بحث اکتشاف در معادن داخلی وجود دارد، پروژه بهره‌برداری از معادن فراسرزمینی را دنبال می‌کند، گفت: منابع‌طبیعی، محیط‌زیست و معارضان معدنی مشکلات زیادی برای فعالان معدنی و صاحبان معدن در ایران ایجاد کرده‌اند، ازاین‌رو سرمایه‌گذاری در معادن دیگر کشورها مطرح و دنبال شد.وی بااشاره به استقبال فعالان بخش خصوصی از طرح معادن فراسرزمینی گفت: قرار است که کنسرسیومی تشکیل دهیم و اگر لازم بود، فناوری لازم را به این کشورها منتقل کنیم و در ازای آن، مواد اولیه موردنیاز کشور را به‌جای خریداری از دیگر کشورها، از این معادن تهیه و تامین کنیم. وی در پاسخ به اینکه زمینه فعالیت معادن چیست، گفت: هر معدن فلزی و غیرفلزی که ظرفیت کار داشته باشد، می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. این فعال اقتصادی با بیان اینکه دولت در این زمینه ورود نکرده است، تصریح کرد: رسالت ما تقویت بخش خصوصی است و دولت باید در این زمینه از ما حمایت کند و اگر دولت در بخش دیپلماسی اقتصادی ما را موردحمایت قرار دهد، بی‌تردید زودتر به‌نتیجه خواهیم رسید. وی بااشاره به اینکه میزان سرمایه‌گذاری در معادن فراسرزمینی مشخص نیست، افزود: بهره‌گیری از علم و دانش شرکت‌های دانش‌بنیان باید به اولویت اهداف تبدیل شود و ما را به‌سمت پروژه‌های بزرگ هدایت کند.

گزارش صمت درباره آلودگی بصری معدنکاری

آب از سرچشمه گل آلود است

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

کارشناسان محیط‌زیست می‌گویند توسعه نیازمند زمین است و بدیهی‌ترین ویژگی توسعه، تغییر کاربری اراضی و به‌تبع آن، آلودگی سیمای سرزمین است. بدیهی است، معدنکاری یکی از مخرب‌ترین فعالیت‌های صنعتی در حوزه محیط‌زیست است. فعالیت‌های معدنی علاوه بر آسیب‌های جبران‌ناپذیری که به منابع طبیعی وارد می‌کنند، موجب آلودگی بصری هم می‌شوند و مناظر و چشم‌اندازها را از حالت طبیعی خارج می‌کنند و مثل زخمی ناسور بر چهره زمین می‌مانند.

این آسیب که به‌طورمعمول بسیار پررنگ و بازگشت‌ناپذیر است، علاوه بر اینکه روح و روان جمعیت ساکن در محدوده را می‌آزارد، تیشه‌ای به ریشه صنعت گردشگری است.

گزارش امروز صمت به اختلال سیمای سرزمین بر اثر معدنکاری اختصاص یافته است. آنچه در پی می‌آید، نقطه‌نظرات احمد جمشیدی، دانشیار معدن و محیط‌زیست و تورج فتحی، معاون دفتر حفاظت آب و خاک سازمان محیط‌زیست درباره این موضوع است. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

وقتی پوشش گیاهی صدمه می‌بیند، خاک مستعد فرسایش می‌شود و به‌تبع آن ریزگرد و انواع آلودگی‌ها منتشر خواهد شد، پس معدندار باید به‌محض پایان بهره‌برداری از یک زون معدنی برای احیا و ترمیم پوشش گیاهی اقدام کند

پیش‌بینی راهکارها

احمد جمشیدی ـ دانشیار معدن و محیط‌زیست: در ابتدای کار و زمانی که معدنکار می‌خواهد مجوز بگیرد، باید برنامه مدیریت محیطی داشته باشد که یکی از آیتم‌های آن mine closure یا برنامه بستن معدن است. بسته به اینکه قرار است معدنکاری به‌صورت روباز یا زیرزمینی انجام شود، باید در برنامه اولیه، راهکارهای احیا پیش‌بینی شود. برای مثال، اگر معدنکاری به‌صورت زیرزمینی باشد، باید معلوم شود که چه اتفاقی قرار است برای حفره‌ها و تونل‌ها بیفتد و چگونه قرار است پر شوند. چگونه باید از ریزش احتمالی معدن جلوگیری کرد و اگر معدن روباز است، بسته به مقیاس آن، چه برنامه‌ای برای آن در نظر گرفته شده است. بعد از دوره بهره‌برداری، چگونه پایداری شیب تثبیت می‌شود، (در دوره بهره‌برداری چون تردد وجود دارد و حمل‌ونقل تولیدات انجام می‌گیرد، به‌طورمعمول پایش، به‌ویژه پایش شیب بادقت انجام می‌شود)، اما بعد از آن، قرار است چه اتفاقی رخ دهد؟ آیا می‌توان محدوده را به منطقه گردشگری تبدیل کرد یا خیر، یا چه برنامه‌ای برای رواناب جمع‌شده در گودال عظیم یا پیت معدنی دارند. در مجموع، معدنکار باتوجه به نوع کار خود باید درباره تبعاتی که برای محیط‌زیست منطقه ایجاد می‌کند، برنامه داشته باشد. روش درست و اصولی این است که از ابتدای کار یعنی زمانی که معدنکار می‌خواهد مجوز بهره‌برداری بگیرد، باید برنامه محیط‌زیستی خود را ارائه دهد، اما اگر این طرح ارائه نشده باشد، باید در هنگام پایان کار برنامه‌ای برای بستن معدن به‌اجرا درآورد.

احیای بعد از اتمام

قاعده این است که بعد بهره‌برداری از هر منطقه یا زون، به‌طورحتم عملیات ترمیم و احیا انجام شود، زیرا وقتی پوشش گیاهی صدمه می‌بیند، خاک مستعد فرسایش می‌شود و به‌تبع آن ریزگرد و انواع آلودگی‌ها منتشر خواهد شد، پس معدندار باید به‌محض پایان بهره‌برداری از یک زون معدنی برای احیا و ترمیم پوشش گیاهی اقدام کند.

هم نگاه مهندسی و هم محیط‌زیستی

باید به مسئله ترمیم و احیا، هم نگاه مهندسی داشت و هم نگاه محیط‌زیستی. در بعضی موارد می‌شود همزمان برای احیای بافت آسیب‌دیده اقدام کرد، اما در برخی موارد تا زمان بسته‌شدن معدن نمی‌توان هیچ کاری انجام داد، زیرا از نظر مهندسی امکان‌پذیر نیست.

گاهی برنامه استخراج به‌گونه‌ای است که در چند زون همزمان انجام می‌شود و وقتی کار در یکی از این زون‌ها به‌پایان می‌رسد، دیگر با آن کاری ندارند. در این موارد، می‌توان بعد از پایان استخراج در یکی از زون‌ها برای احیا و بازسازی محدوده آسیب‌دیده اقدام کرد و دیگر منتظر نماند تا دوره بهره‌برداری از کل محدوده تمام شود، همین‌طور زمانی که در کنار معدن کارخانه و سد باطله وجود دارد، معدنکار می‌تواند همزمان با دوره بهره‌برداری نسبت به رعایت الزامات محیط‌زیستی سد باطله اقدام کند. اما در بسیاری از مواقع نمی‌شود. برای مثال بر اثر معدنکاری گودال یا پیت بزرگی ایجاد می‌شود و نمی‌توان برای آن کاری کرد، پس به‌ناچار باید منتظر بمانیم تا کار تمام شود.

احداث فضای سبز جایگزین

معدن و کارخانه نباید در مجاورت شهرها و مراکز جمعیتی باشند، زیرا تکنولوژی‌های موجود نمی‌توانند مانع از انتشار انواع آلاینده‌ها و ریزگردها به مناطق مسکونی شوند، بنابراین برای معادنی که مطمئن هستیم تا شعاع چند کیلومتری ریزگرد منتشر می‌کنند، نباید مجوز صادر شود، زیرا مزارع، باغات، مراتع و به‌طور کلی تمام محدوده اطراف خود را به‌شدت تحت‌تاثیر قرار می‌دهند. درباره معادنی که از قدیم در مجاورت شهرها یا مناطق مسکونی وجود داشته‌اند، ۲ کار می‌توان انجام داد. اگر استخراج آنها تمام شده است، می‌توان نسبت به احیای منطقه یا احداث فضای سبز جدید و ترمیم بافت آسیب‌دیده اقدام کرد، اما اگر این کار به هر دلیلی شدنی نباشد، می‌توان در ناحیه دیگری فضای سبزی جدید ایجاد کرد تا چشم‌انداز و مناظر تا حد امکان جایگزین شود.

خود معدنکار است که بیشترین مسئولیت را در برابر ایجاد چشم‌اندازهای بد یا ناموزون ناشی از فعالیت‌های معدنی دارد

معدنکار مسئول است

تورج فتحی ـ معاون دفتر حفاظت آب و خاک سازمان محیط‌زیست: براساس قوانین و مقررات موجود، رسیدگی به موضوع آلودگی بصری و تخریب چشم‌اندازها برعهده ۴ ارگان مختلف است.

اول خود معدنکار؛ در درجه اول بهره‌بردار معدن در این زمینه مسئولیت دارد. بعد وزارت صمت است که مجوز فعالیت‌های معدنی را صادر می‌کند. ۲ دستگاه دیگری، که به‌شکل غیرمستقیم درگیر موضوع هستند، عبارتند از: سازمان محیط‌زیست و وزارت جهاد کشاورزی و زیرمجموعه‌های آن. این ۴ بخش هرکدام در جایگاه خود مسئولیت دارند.

بهره‌بردار باتوجه به طرحی که برای استخراج ماده معدنی پیش‌بینی می‌کند، باید درباره موضوع تخریب چشم‌انداز طبیعی و نحوه ترمیم آن پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهد، به‌عنوان مثال استخراج زیرزمینی یکی از روش‌هایی است که می‌توان از آن برای جلوگیری از به‌هم‌ریختگی مناظر بهره برد و جلوی تغییر شرایط طبیعی و مورفولوژی منطقه را گرفت، پس اگر محدوده معدنکاری به‌شکلی است که استخراج با روش‌های زیرزمینی از نظر فنی و اقتصادی ممکن باشد، نباید از روش‌های روباز استفاده کرد، چون چشم‌اندازها را به‌شدت تغییر می‌دهد و مناظر ناخوشایندی ایجاد می‌کند. در نتیجه، خود معدنکار است که بیشترین مسئولیت را در برابر ایجاد چشم‌اندازهای بد یا ناموزون ناشی از فعالیت‌های معدنی دارد.

نظارت بر ترمیم و احیا

اگر منطقه معدنکاری دارای چشم‌اندازهای بدیع و بسیار خاص باشد، باید زمانی که مجوز فعالیت‌های معدنی صادر می‌شود، به معدنکار تذکر دهند که تلاش کند در حد امکان چشم‌انداز منطقه آسیب نبیند و با ارائه طرح مناسب در این زمینه حداکثر تلاش خود را به‌کار بندد تا چشم‌انداز بدیع منطقه از بین نرود و ویژگی‌های طبیعی به‌هم نخورد.

اگر چشم‌اندازها بسیار خاص باشند، برای مثال چشم‌اندازهای ناشی از گنبدهای نمکی یا چین‌خوردگی‌های رنگارنگ لایه‌های رسوبی باید سختگیری‌ها بیشتر و نظارت شدیدتر باشد. در این گونه موارد، فوق‌العاده اهمیت دارد و معدنکار باید تا جای ممکن برای حفظ چشم‌اندازها، روش استخراج زیرزمینی را در اولویت قرار دهد.

اما اگر شرایط ماده معدنی به‌گونه‌ای باشد که استخراج زیرزمینی میسر نشود یا حداقل درباره آن ماده معدنی خاص معمول نباشد، باید در طرح استخراج خود به‌گونه‌ای عمل کند که حداقل تخریب به‌بارآید و با طرح‌های بازسازی و احیای محدوده تخریب‌شده تا حد زیادی آسیب‌ها را جبران کند.

دوره انتظار برای ترمیم

در سال‌های اخیر پروژه‌هایی که مشمول مطالبات ارزیابی سازمان محیط‌زیست قرار می‌گیرند و باید مجوز سازمان محیط‌زیست را اخذ کنند، به‌ویژه درباره معادن فلزی یا معادنی که میزان ذخیره آنها قابل‌توجه است و مقیاس متوسط یا بزرگ دارند، سازمان حفاظت از محیط‌زیست در صورت‌جلسه مجوز ارزیابی زیست‌محیطی، موارد و ضروریات بازسازی را قید می‌کند و معدنکار مکلف است طرح‌های بازسازی را همزمان با شرایط استخراج به‌اجرا درآورد.

همین‌طور در معادنی که باز می‌شوند و بعد از مدتی راکد می‌مانند، معدنکار مکلف است نسبت به اجرای طرح‌های بازسازی اقدام کند. این تغییرات کمابیش از اواسط دهه ۹۰ انجام گرفته است و سازمان برای صدور کلیه مجوزهای معدنی، این قید را در صورت‌جلسه کمیته ملی ارزیابی اعمال می‌کند.

معادن، در محدوده شهرها

اگر امروز بنا باشد برای معدنی در نزدیکی تهران مجوزی صادر شود، به‌طورقطع سازمان محیط‌زیست و منابع‌طبیعی روی موضوع تغییر چشم‌اندازها سختگیری خواهد کرد و معدندار باید برنامه‌ها و طرح‌هایی ارائه کند و تعهد دهد که با اجرای طرح‌های احیا و بازسازی، چشم‌اندازها را ترمیم کند.

مسئله معادن قدیمی

معادن متروک یا قدیمی مثل توف که در بالادست سعادت‌آباد واقع شده یا سیمان‌تهران که در جنوب تهران قرار دارد، جزو معادن قدیمی هستند که سال‌ها قبل فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. درباره این معادن باید وزارت صمت تصمیم‌گیری کند و معادنی را که درحال فعالیت هستند، ملزم به اجرای طرح‌های بازسازی و ترمیم کند.

سازمان محیط‌زیست یا وزارت جهاد فقط در مرحله صدور مجوز اولیه می‌توانند ملاحظات یا تعهداتی را برای معدنکار یا بهره‌بردار در نظر بگیرند، اما وقتی مجوزی صادر شد، تنها دستگاهی که اجازه اعلام‌نظر دارد، وزارت صمت است و باتوجه به ملاحظات موجود، می‌تواند برای معدنکار الزاماتی ایجاد تا طرح‌های بازسازی و ترمیم چشم‌اندازها را تهیه و اجرا کند.

مشکل زیربنایی

در حوزه فعالیت‌های معدنی، مسائل و مشکلاتی در زمینه قانون‌گذاری وجود دارد که باوجود اصلاح چندباره قانون معادن کشور، همچنان حل‌نشده باقی مانده است. آلودگی بصری ناشی از معدنکاری یکی از همین مشکلات است. پس به قول معروف آب از سرچشمه گل‌آلود است.

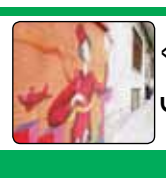
این موضوع باید در بخش قانون‌گذاری موردتوجه قرار گیرد و الزامی برای معدنکاران ایجاد شود که طرح‌های بازسازی و احیای همزمان را از مرحله طراحی معدن تا بستن آن پیش‌بینی و اجرا کنند؛ تا در زمانی که مجوز بهره‌برداری صادر و عملیات معدنی آغاز می‌شود، طرح‌ها قابلیت اجرایی شدن داشته باشند و تحت‌نظر مراجع قانونی قرار گیرند.

بنابراین در حال حاضر که قانون معادن در مجلس در دست بررسی است، باید به این موضوع توجه شود و به‌شکل قانون درآید تا بتوان در آیین‌نامه اجرایی و دستورالعمل‌های ذیل آن، جزئیات طرح‌های بازسازی و احیا (که یکی از زیرمجموعه‌های آن اصلاح چشم‌اندازها است) را مشخص کرد و مسئولیت‌های قانونی مناسب برای همه معادن (از روباز و زیرزمینی گرفته تا آنهایی که نزدیک بافت شهرها و مراکز جمعیتی یا در چشم‌اندازهای زیبا و بدیع طبیعی قرار دارند) همه در قانون، جایگاه مناسبی پیدا و متولیان امر و دستگاه‌های حاکمیتی و نظارتی بتوانند براساس قوانین موجود به وظایف خود عمل کنند.

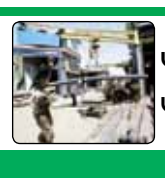
سخن پایانی

باوجود اینکه معدن و معدنکاری اهمیت بسیار زیادی دارد، اما حفظ دارایی‌های طبیعی، محیط‌زیست، مناظر و چشم‌اندازهای بدیع و تکرارنشدنی اهمیتی به‌مراتب بالاتر دارد و حفظ دارایی‌های تکرارناپذیر طبیعی را باید به‌عنوان فریضه‌ای ملی در صدر همه اقدامات‌مان قرار دهیم، زیرا بدون طبیعت از اساس ادامه حیات ممکن نیست. می‌گویند در کشوری مثل استرالیا، که یکی از بزرگ‌ترین ذخایر معدنی فلزی و غیرفلزی را در خود جای داده است، تعداد زیادی از معادن اکتشاف‌شده، موردمطالعه قرار گرفته و تعیین ذخیره‌شده وجود دارند که موردبهره‌برداری قرار نمی‌گیرند و استدلال آنها این است که حفظ محیط‌زیست و شرایط ریخت‌شناسی (مورفولوژی) طبیعی برای ما اهمیت بیشتری دارد.

گسترش
تجارت
چهارشنبه
۲۰ مهر ۱۴۰۱
۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۴
۱۲ اکتبر ۲۰۲۲
شماره ۲۱۷۰
پیاپی ۳۴۸۸
www.Tejaratdaily.com

«بزک شهری» با هنرهای خیابانی

خفقان مشاغل مزاحم با بی‌تدبیری

اسکلت‌های دوست‌نداشتنی!

ایده ایجاد منطقه آزاد مشترک پیشنهاد شد

چشم‌انداز روشن عضویت ایران در اوراسیا

کشورهای ساحلی دریای خزر با دارا بودن مساحتی بالغ بر ۲۲ میلیون کیلومتر مربع، جمعیتی حدود ۲۵۶ میلیون نفر، حجم مبادلات تجاری ۸۰۰ میلیارد دلاری و تولید ناخالص داخلی بالغ بر ۴ تریلیون دلار از شرایط مناسبی برخوردارند. متاسفانه در حال حاضر از ظرفیت موجود همکاری اقتصادی آنچنان که باید استفاده نشده و لازم است این موضوع موردبررسی تخصصی قرار گیرد. کارشناسان تجاری معتقدند کشورهای حوزه خزر می‌توانند علاوه بر مبادلات تجاری، روابط خود را در زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی نیز گسترش دهند؛ بنابراین خزر و ظرفیت‌های آن، مهم‌ترین فرصت چندجانبه نه‌تنها برای ایران بلکه برای سایر کشورها به‌شمار می‌رود. صمت در این گزارش، به بررسی توافقات انجام شده و پیشنهادات ارائه‌شده در دومین همایش اقتصادی خزر برای توسعه روابط پرداخته است.

رفع مشکل ترانزیت اولویت است

علیرضا پیمان‌پاک، رئیس سازمان توسعه تجارت اظهار کرد: عضویت تجاری ما در منطقه آزاد اوراسیا نهایی شده و به‌زودی در آنجا عضو خواهیم شد. در این منطقه از کشورهای حاشیه دریای خزر قزاقستان و روسیه عضو هستند؛ از این رو جمهوری آذربایجان و ترکمنستان می‌توانند به این توافق‌های منطقه‌ای اضافه شوند. به‌گزارش ایلنا علیرضا پیمان‌پاک با اشاره به مزایای اقتصادی مجمع اقتصادی خزر، گفت: دومین اجلاس اقتصادی خزر با حضور معاون اول رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیران ۴ کشور حاشیه دریای خزر برگزار شد. در این اجلاس نشست‌های مشترک و دو به دو برگزار و موضوعات مختلف مطرح شد. در این همایش هم‌اندیشی‌ها و توافق‌های خوبی در زمینه انرژی و سوآپ و سرمایه‌گذاری‌های مشترک انجام شد. پیمان‌پاک با اشاره به بحث‌های مطرح‌شده در زمینه توسعه روابط تجاری، ترانزیت و حمل‌ونقل اذعان کرد: از سال‌های گذشته حمل‌ونقل یکی از مسائل مهم کشورهای حاشیه دریای خزر بود. باتوجه به بحران‌هایی که در دنیا وجود دارد بحث ترانزیت و حمل‌ونقل کالا تبدیل به یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های کشورهای حوزه دریای خزر شده است. در این جلسات بر نقش ایران در کریدور شمال-جنوب در حوزه ترانزیت تاکید شد.

■ نهایی شدن حضور ایران در اوراسیا

پیمان‌پاک به تاکید این کشورها بر توسعه روابط تجاری اشاره کرد و افزود: اتاق‌های بازرگانی این کشورها با یکدیگر جلسات و مذاکرات جدی داشتند. همچنین معاون اول رئیس‌جمهوری جلسات متعددی با مقامات تجاری و فعالان اقتصادی، استانداران و رؤسای‌جمهوری‌های فدراسیون روسیه برگزار کرد و به جمع‌بندی خوبی در زمینه‌های اقلیم و مسائل زیست‌محیطی رسیدیم. به‌گفته این مقام مسئول، در مجموع در مجمع اقتصادی خزر موافقت‌های خوبی به‌دست آمد که امیدواریم این موافقتنامه‌ها را پیگیری کنیم تا به نتیجه نهایی برسد و منافع اقتصادی قابل‌لمس شود.

رئیس سازمان توسعه تجارت درباره ایده ایجاد منطقه آزاد مشترک، افزود: ایده اولیه ایجاد منطقه آزاد مشترک را مخبر دزفولی، معاون اول رئیس‌جمهوری مطرح کرد؛ از این رو مذاکره با روس‌ها را پیگیری کردیم و اگر دیگر کشورهای حاشیه دریای خزر تمایل به همکاری در این موضوع داشته باشند، درخواست آنها مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

همچنین عضویت تجاری ما در منطقه آزاد اوراسیا نهایی شده و به‌زودی در آنجا عضو خواهیم شد. در این منطقه مشترک از کشورهای حاشیه دریای خزر، قزاقستان و روسیه عضو هستند؛ از این‌رو جمهوری آذربایجان و ترکمنستان می‌توانند به این توافق منطقه‌ای بپیوندند.

■ افزایش توجه به توسعه زیرساخت‌ها

پیمان‌پاک با بیان اینکه در زمینه پول مشترک با روسیه در همایش خزر صحبت جدی نشد، افزود: ایجاد سازکارهای مالی و بانکی براساس پول‌های ملی مطرح شده است.

از آنجایی که مسئولان بانک مرکزی نیز در نشست‌های اخیر ایران با کشورهای حوزه دریای خزر حضور داشتند، صحبت‌های تخصصی با تمرکز بر حذف دلار و یورو از معاملات انجام شده تا تجارت براساس پول مشترک دو کشور صورت بگیرد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به دنبال کردن فعالیت‌های جدی تجاری ایران در منطقه تجاری خزر، افزود: ما فعالیت‌های جدی را برای ایجاد بازار و توسعه زیرساخت‌های بین‌المللی مانند تعرفه‌های ترجیحی و موافقنامه‌های آزاد و لجستیک انجام می‌دهیم، اما نکته مهم این است که برای این بازار چندصد میلیارد دلاری باید کالا تولید شود تا تنظیم بازار داخلی نیز برهم نخورد.

وی درباره تکمیل راه‌آهن رشت-آستارا توضیح داد: جلسه مفصلی را معاون وزیر راه در مجمع اقتصادی کشورهای حاشیه دریای خزر برگزار کرد و موافقات خوبی صورت گرفت. معاون وزیر راه با هدف حل مشکلات ترانزیت اینچه برون-گرمسار و رشت-آستارا در این جلسات حاضر شد و در این زمینه موافقت‌های خوبی صورت گرفته است.

الزام ایجاد کمیته‌های تخصصی

حسین سلاح‌ورزی، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در دومین نشست مجمع اقتصادی خزر (ایران، روسیه، قزاقستان، جمهوری آذربایجان و ترکمنستان) گفت: پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا و حرکت کشورها به سمت پیاده‌سازی قواعد تجارت آزاد می‌تواند در توسعه همکاری‌های مشترک نقش بسیار زیادی داشته باشد.

به‌منظور استفاده از این فرصت‌ها، مناسب است کمیته‌های تخصصی متشکل از بدنه اتاق‌های بازرگانی ۵ کشور تشکیل شوند.

در قالب این کمیته‌ها، باید جلسات مستمری برگزار شود تا مباحث مربوط به آن پیگیری شوند.

وی ادامه داد: این کمیته‌ها می‌توانند به لحاظ محتوایی مشکلات موجود در حوزه‌های تخصصی را شناسایی کنند و درصدد ارائه پیشنهادات به دولت‌های کشورها برای رفع آنها برآیند.

همچنین می‌توانند فعالیت منسجم‌تری در تشکیل پنل‌های تخصصی و نشست‌های B۲B در قالب همایش داشته باشند؛ کمیته‌هایی مانند کمیته کشاورزی، کمیته ارتباطات، کمیته اطلاعات اقتصادی، کمیته انرژی، کمیته محیط‌زیست، کمیته بانکداری، کمیته بهداشت و پزشکی، کمیته منابع منطقه‌ای، کمیته علوم و تکنولوژی، کمیته توسعه و تجارت، کمیته حمل‌ونقل، کمیته جهانگردی، کمیته شرکت‌های کوچک و متوسط و... از جمله این کمیته‌ها به‌شمار می‌روند.

او تاکید کرد: ضمن استقبال از هیات تجاری اتاق بازرگانی روسیه که ماه آینده به ایران سفر خواهد کرد، پیشنهاد می‌کنیم باتوجه به اهمیت موضوع حمل‌ونقل و داوری، ریاست مرکز داوری اتاق روسیه و رئیس موسسه ضامن و صادرکننده کارنه‌تیر روسیه، به همراه شرکت‌های حمل‌ونقل فعال روسی برای بررسی و مذاکرات بیشتر درباره مسائل تخصصی موجود در هیات مذکور حضور داشته باشند.

سخن پایانی

کارشناسان و فعالان تجاری معتقدند فرصت‌های ترانزیت ویژه‌ای در منطقه خزر وجود دارد که مهم‌ترین این فرصت‌ها کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی شمال-جنوب است. به‌گفته کارشناسان، بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیکی ایران می‌تواند منطقه خزر را به یکی از بزرگ‌ترین قطب‌های حمل‌ونقل بین‌قاره‌ای چندوجهی در اوراسیا تبدیل کند.

چشم‌انداز

زیباترین و مهم‌ترین نقاشی‌های دیواری جهان

گرافیتی که تا مدت‌ها به عنوان وندالیسم یا رفتاری بزهکارانه از آن یاد می‌شد، امروزه به‌عنوان هنری قابل‌احترام درک شده و هنرمندان بسیاری در سال‌های اخیر، به‌مدد این هنر، اعتراض خود را در خیابان‌ها، به‌گوش جهان رسانده‌اند. گرافیتی در عین حال که می‌تواند به‌عنوان یک رفتار ضداجتماعی شناخته شود، اما همچنان می‌تواند به‌عنوان یک هنر بیانی نیز درک شود. گرافیتی به‌مثابه یک هنر، مدت زمان کمی است که ظهور پیدا کرده و تنها ۳۰ سال است که به‌صورت جدی مورد توجه قرار گرفته است. در زیر، مهم‌ترین و نمادین‌ترین آثار هنری گرافیتی که در خیابان‌های سراسر جهان ظاهر شده‌اند،معرفی می‌شوند.

«غول بوستون» که یک اثر گرافیتی محسوب می‌شود، در پارک میدان دیویی در بوستون واقع شده است. این اثر که توسط ۲ برادر دوقلو ـ اوتاویو و گوستاوو پاندولفو ـ از کشور برزیل خلق شده، قطعه موقتی بود که به‌عنوان بخشی از نمایشگاهی برای موسسه هنرهای معاصر بوستون ساخته شد. این اثر گرافیتی عظیم، ۷۰ فوت مربع را به خود اختصاص داده است و شخصیت بزرگ و زردرنگی را به‌تصویر می‌کشد که به‌نظر می‌رسد خود را بین ساختمان‌هایی که او را احاطه کرده‌اند، قرار داده است. برادران پاندولفو که با نام Os Gemeos شناخته می‌شوند، به‌طرز ماهرانه‌ای منحنی‌های بوم غیرمتعارف خود را به‌تصویر می‌کشند و اگرچه این اثر آنان جنجال‌هایی را برانگیخت، اما فوق‌العاده محبوب بود.

اثر گرافیتی «اقوام» توسط ادواردو کبری در سال ۲۰۱۶ خلق شده است. این اثر که در ناحیه بندری شهر ریودوژانیرو در برزیل واقع شده، برای المپیک ۲۰۱۶ ریو خلق شده است. این شاهکار که خلق آن حدود ۲ ماه زمان برده است، مساحتی نزدیک به ۳۰۰۰۰ فوت مربع (هر فوت معادل است با (۳۰۵) سانتیمتر) را پوشش می‌دهد و در واقع رکورد جهانی گینس را برای بزرگ‌ترین هنر گرافیتی در جهان شکسته است.

«بنفش باید حکومت کند» نام اثر گرافیتی متعلق به شپرد فیری است که در سال ۲۰۱۴ خلق شده است. این اثر گرافیتی که در افریقای‌جنوبی قرار دارد، برای یادآوری بیست و پنجمین سالگرد چیزی که بعدا اعتراض باران بنفش برای جنبش ضد آپارتاید در افریقای‌جنوبی نامیده گرفت، ایجاد شد. این قطعه با ارتفاع ۱۰ طبقه و بیش از ۲۰۰۰ فوت مربع، مشرف بر پل نلسون ماندلا است.

دیوید چو در سال ۲۰۰۵ «نقاشی‌های دیواری فیس‌بوک» را خلق کرد. این اثر گرافیتی که در دفتر مرکزی فیس‌بوک در کالیفرنیا قرار دارد، به درخواست رئیس اصلی فیس‌بوک خلق شده است.

«توتوموندو» یک اثر گرافیتی است که در سال ۱۹۸۹ توسط کیت هرینگ خلق شد. این اثر که در کشور ایتالیا قرار دارد، دارای چهره‌های نمادینی است که درهم‌تنیده و به‌هم‌پیوسته‌اند تا نماد وحدت و صلح جهانی باشند. این اثر هرینگ همچنین بزرگ‌ترین نقاشی دیواری در اروپا محسوب می‌شود که حدود ۱۸۰ مترمربع وسعت دارد.

بنکسی که یک هنرمند تاثیرگذار در حوزه گرافیتی محسوب می‌شود، در سال ۲۰۰۳ «پرتاب‌کننده گل» را خلق کرد. این اثر که در کشور ایتالیا قرار دارد، یک فرد شورشی را به‌تصویر می‌کشد که آماده است به‌جای بمب، یک دسته گل پرتاب کند. این تصویر بنکسی به‌قدری محبوب و شناخته‌شده است که روی تی‌شرت‌ها به‌صورت چاپی تکثیر و همچنین در کتاب «مجموعه آثار بنکسی» در سال ۲۰۰۵ نیز نمایش داده شده است.

بنکسی همچنین در سال ۲۰۰۲ «دختر بادکنکی» را خلق کرد. این اثر که در لندن واقع شده است، دختر جوانی را نشان می‌دهد که موها و لباس‌هایش به‌سمت جلو کشیده می‌شود و به‌سوی بادکنک قلبی‌شکلی می‌رود که در باد شناور است. در سال ۲۰۱۴، این نقاشی دیواری از مغازه‌ای که در شرق لندن ساخته شده بود، حذف شد و به نرخ ۵۰۰ هزار پوند فروخته شد، همچنین در سال ۲۰۱۷، یک نظرسنجی نشان داد که این اثر هنری موردعلاقه مردم بریتانیا است. همه این دستاوردها متعلق به شخصی است که معروف‌ترین هنرمند گرافیتی کار محسوب می‌شود و هویتی ناشناخته دارد و بیش از هر کس دیگری موانع پیش‌روی این هنر را شکسته است.

همسان‌سازی تعرفه‌های ترانزیتی ایران با آسیای میانه

مدیرکل تجاری‌سازی و امور تشکل‌های وزارت راه و شهرسازی گفت: با پیشرفت موضوعات ترانزیتی ایران در حوزه آسیای میانه، دستورکار همسان‌سازی تعرفه‌های ترانزیتی بین ایران و ۶ کشور تهیه می‌شود. به‌گزارش ایرنا، امین ترفع درباره نتایج اجلاس ۲ روزه ترانزیتی ایران با کشورهای آسیای‌میانه گفت: یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در روابط ایران با آسیای‌میانه وجود دارد، موضوع ترانزیت است. در اجلاس شانگهای نیز، همین موضوع بین روسای‌جمهور موردتاکید قرار گرفت و ایران به‌سرعت تصمیم گرفت در دستور کاری فوری با دعوت از وزرای منطقه درباره این مسائل تصمیم‌گیری شود.

به‌گفته ترفع، اجلاس ترانزیت ایران با کشورهای حوزه آسیای‌میانه از نتایج اجلاس شانگهای است. روسای‌جمهوری کشورها تصمیم گرفتند تا در این اجلاس ریز همکاری‌های ترانزیتی بررسی و چارچوبی بین ایران و کشورهای آسیای میانه ایجاد شود تا بتوانیم به‌صورت چندجانبه موضوعات ترانزیتی را جلو ببریم. وی در ادامه بیان کرد: تا پیش از این به‌صورت دوجانبه مباحث ترانزیتی موردبحث و بررسی قرار می‌گرفت، اما اکنون به این ظرفیت رسیدیم تا در چارچوبی مشخص و چندجانبه به‌صورت دائمی روی مسائل ترانزیتی منطقه کار کنیم. بر این اساس، در ۶ ماه آینده، جلسه بعدی اجلاس برگزار خواهد شد.

وی درباره اینکه تا ۶ ماه آینده چه برنامه‌های مشترکی توسط اعضای اجلاس اجرایی می‌شود، گفت: تا ۶ ماه آینده، کارگروهی دائمی یک مدل مدیریت کریدوری را نهایی می‌کند تا برپایه آن، در اجلاس بعدی همه فرآیندها، هزینه‌ها و ویزای رانندگان مناسب‌سازی شود. ایران و کشورهای آسیای‌میانه به جمع‌بندی رسیدند که باید برای ترانزیت منطقه کار مشترکی انجام داد.

چشم‌نوازی زیبایی‌ها در گوشه و کنار جهان

«بزک شهری» با هنرهای خیابانی

هنر به کمک روزمرگی زندگی شهری می‌آید

تدوین و ترجمه:
ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

نقش هنرهای خیابانی در زیباسازی و بهبود تصویر شهری، انکارناپذیر است. هنر خیابانی به‌طورکلی هنری تجسمی است که در مکان‌های عمومی و شهرها، به‌نمایش گذاشته می‌شود. خلاقیت، نوآوری و زیبایی تنها شاخصه این هنر نیست و در بعضی از مواقع آثار ایجادشده در شهرها، رنگ و بوی سیاسی و اعتراضی به خود می‌گیرند. از هنر خیابانی می‌توان به‌عنوان جنبش اصیل هنر در برابر روزمرگی زندگی شهری یاد کرد. زندگی مدرن و جامعه‌ای که روز به روز رایحه گرم سنتی خود را از دست می‌دهد، تنها با هنر خیابانی می‌تواند از روزهای خاکستری خود فاصله بگیرد. در ابتدا هنر خیابانی محدود به «گرافیتی» (کشیدن متن‌های تصویری گرافیکی روی دیوارها) می‌شد. در دهه‌های دور، استفاده از دیوارنوشته برای پیام رسانی و بروز خشم‌های سیاسی بسیار استفاده می‌شده و همچنان نیز وجود دارد، اما امروزه هنر خیابانی از شکل‌های اولیه گرافیتی سرکش به‌شکل تجاری‌تر هنر تبدیل شده، زیرا اکنون یکی از رسالت‌های اصلی هنر خیابانی، انتقال پیام‌های مفهومی مهم اجتماعی و آزادی هنر در بستر عمومی است. هنر خیابانی بیشتر نشان‌دهنده اهمیت برانگیختن افکار و تمایلات خفته به‌جای طرد آنها در میان مخاطبان عمومی است و هنرمندان فعال در این حوزه در تلاش هستند تا به سرکوب احساسات و افکار در جوامع امروزی پایان دهند. صمت در این گزارش، به بررسی ابعاد مختلف هنرهای خیابانی پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

هنر برچسب خیابانی را می‌توان گرم‌ترین و نزدیک‌ترین هنر به مردم جامعه دانست. مردم به‌راحتی می‌توانند استیکرها و برچسب‌های موردنظر خود را تهیه کرده و در مناطقی که برای آنها بیشترین اهمیت و معنی را دارد، بچسبانند. این نوع هنر می‌تواند نوعی ارتباط غیرمستقیم افراد با یکدیگر نیز تلقی شود

انواع هنرهای خیابانی

از هنر خیابانی با عناوین مختلفی همچون «هنر مستقل»، «هنر پساگرافیتی»، «نئوگرافیتی» و «هنر چریکی» یاد می‌شود. به‌گزارش taurangastreetartfestival.nz ، هنر خیابانی به ۷ دسته تقسیم می‌شود و هر بخش به یکی از حوزه‌های هنر تجسمی در مناطق شهری توجه دارد؛ گرافیتی دیواری سه‌بعدی، گرافیتی، مجسمه‌سازی، هنر پوستر، استیکر خیابانی (sticker art urban)، نقاشی‌های دیواری با اسپری رنگ و در نهایت هنر گچ در پیاده‌رو. این ۷ دسته از هنر خیابانی را تشکیل می‌دهند. به‌اختصار، به ماهیت و نقش هر یک از این ۷ بخش نگاهی کلی می‌اندازیم.

▣ گرافیتی دیواری سه‌بعدی

یکی از محبوب‌ترین انواع هنرهای خیابانی که مشتریان زیادی را طی سال‌های اخیر به خود جذب کرده، گرافیتی دیواری سه‌بعدی است. این هنر، حس زنده بودن تصاویر و حرکت آنها بر دیوار را القا می‌کند، مانند، بسیاری از اشکال گرافیتی، این هنر بسیار فنی است و به مهارت بالا و همچنین دانش دقیق درباره استفاده از نور، زوایا، سایه‌ها و عمق نیاز دارد، از این‌رو افرادی که تمایل دارند تا وارد این هنر خیابانی شوند، باید از مهارت‌های زیادی برخوردار باشند. گرافیتی دیواری سه‌بعدی، جزو پردرآمدترین هنرهای خیابانی محسوب می‌شوند و هنرمندان شاغل در این حوزه، بیش از سایرین موردتوجه علاقه‌مندان به هنرهای خیابانی قرار می‌گیرند.

▣ گرافیتی

یکی از محبوب‌ترین هنرهای خیابانی، گرافیتی روی دیوار است که تاریخچه ایجاد آن به دوران مصر و یونان باستان بازمی‌گردد. در آن زمان، از گرافیتی برای انتقال پیام یا برقراری ارتباط میان گروه‌های سیاسی مردمی استفاده می‌شد و این هنر تا به امروز پس از گذشت قرن‌ها، هنوز به‌عنوان ابزار مهم اتصال هنر به جنبش‌های مردمی شناخته می‌شود. بخش زیادی از بروز احساسات، خشم و حتی نوع‌دوستی در هنرهای خیابانی، توسط گرافیتی انجام و به‌دلیل تاثیر بسیار زیاد این هنر، در کشورهای خاورمیانه، اجرای نقوش گرافیتی روی دیوار، به‌مثابه جرم شناخته می‌شود، اما در کشورهای غربی، بخش زیادی از شهرها توسط هنرمندان هنرهای خیابان به گرافیتی و نقش‌های این‌چنینی مزین شده است. هنر خیابانی، مردمی‌ترین نوع اعلام خواست‌های سیاسی و اجتماعی جوامع است و محدود کردن آن، نشان از تلاش حکومت برای بسته نگه داشتن افکار عمومی است. استفاده از شابلون‌های مختلف برای دیوارنویسی‌ها، در این هنر به‌کار می‌رود.

▣ مجسمه‌سازی

مجسمه‌ها، سازه‌های سه‌بعدی ساخته‌شده توسط هنرمندان مختلف هستند که در خیابان‌ها به‌نمایش گذاشته می‌شوند. این فعالیت شامل فرآیندهایی مانند کنده‌کاری، مدل‌سازی و ریخته‌گری برای ساخت مجسمه است. این مجسمه‌ها از جنس‌های مختلف مانند سنگ و چوب هستند و در بسیاری از کشورها دیده‌شده از استخوان برای ساخت برخی مجسمه‌ها استفاده شده است. محوریت بیشتر مجسمه‌ها با متعلقات سیاسی، مذهبی و تاریخی مرتبط بوده و به‌طورکلی این هنر، با آیین‌ها و رسومات فرهنگی جوامع گرهی تاریخی خورده است. این هنر شهری به‌وفور در کشورهای مختلف دیده و جزو مرسوم‌ترین و قدیمی‌ترین هنرهای تجسمی محسوب می‌شود.

▣ هنر پوستر

هنر پوستر نوعی طراحی هنری دوبعدی است که روی کاغذ، چاپ یا کشیده می‌شود. هنرمندان از مهارت‌های خلاقانه نقاشی و خوشنویسی برای ایجاد پوستر استفاده می‌کنند. این پوسترها به دیوارها چسبانده یا به‌صورت عمودی بر روی رویدادهای مختلف برای بینندگان آویزان می‌شوند. هنر پوستر قدمتی به طول چند قرن دارد و از سال‌های دور، مهم‌ترین کارکرد آن اطلاع‌رسانی به مردم بوده است و امروزه همزمان با حفظ این رسالت، بخشی از وظیفه زیباسازی شهر را برعهده دارد.

▣ هنر استیکر خیابانی

نوظهورترین هنر خیابانی را می‌توان استفاده از استیکر برای زیباسازی شهر معرفی کرد. هنرمندان این عرصه از سرگرمی دوران کودکی و ذوق افراد برای چسباندن برچسب‌های رنگی بر دفتر و کتاب‌ها الهام گرفته و مفاهیم عمیق‌تری را با هنر به خیابان‌ها برده‌اند. آنها برچسب‌های چشم‌نوازی در اندازه‌های مختلف ساخته و آنها را در خیابان‌ها روی درختان، تیر چراغ‌ها، دیوارها و نیمکت‌ها می‌چسبانند، در حالی که برخی برچسب‌ها را می‌توان به‌راحتی حذف کرد، برخی دیگر برای مدت طولانی باقی می‌مانند. این هنر تلاش کرده تا با افراد به‌ویژه رهگذرانی که ممکن است درگیر آسیب‌های روحی باشند، همدلی بیشتری کرده و نقش همراه را برای آنها در شهر ایفا کند، از این‌رو هنر برچسب خیابانی را می‌توان گرم‌ترین و نزدیک‌ترین هنر به مردم جامعه دانست. مردم به‌راحتی می‌توانند استیکرها و برچسب‌های موردنظر خود را تهیه کرده و در مناطقی که برای آنها بیشترین اهمیت و معنی را دارند، بچسبانند. این نوع هنر می‌تواند نوعی ارتباط غیرمستقیم افراد با یکدیگر نیز تلقی شود.

▣ نقاشی‌های دیواری با اسپری رنگ

بسیاری از هنرمندان دوست دارند با استفاده از رنگ‌های اسپری به‌طورمستقیم روی دیوارها نقاشی بکشند. به این هنر، نقاشی‌های دیواری گفته می‌شود و در بسیاری از کشورها، رواج و طرفداران بسیار زیادی دارد. این هنر به‌طورمعمول نمایانگر ایده‌های انتزاعی هنرمندان است و ضمن حمایت کردن از جنبش‌های اجتماعی، دیده‌شده در بسیاری از موارد برای اعتراضات سیاسی نیز از این هنر استفاده می‌شود.

▣ هنر گچی پیاده‌رو (Sideway chalk art)

بسیاری از هنرمندان استعداد کافی برای خلق تصاویر واقعی در پیاده‌روها را دارند. ممکن است یک مرد واقعی را ببینید که آن طرف خیابان ایستاده است، اما پس از نزدیک‌تر شدن، خواهید دید که این تنها یک اثر هنری بوده که در پیاده‌رو کشیده شده است. چاله‌های ساختگی، ساده‌ترین نمونه هنر پیاده‌رو است.

نقاشی‌های دیواری تمایل افراد برای ایجاد کسب‌وکارهای محلی جدید را تقویت، به جذب مشتریان کمک و به‌طورکلی اقتصاد یک منطقه را تقویت می‌کنند

رونق تورهای گردشگری

هنرهای خیابانی به دیوارها و خیابان‌هایی رنگ می‌بخشند که تا پیش از آن موردتوجه هیچ‌کس نبوده‌اند. با این هنر، محله‌ها، برای مردم محلی و گردشگران جذاب‌تر شده و این مسئله به‌طورمستقیم بر اقتصاد نیز اثرگذار است. به‌گزارش productcare.org، نقاشی‌های دیواری تمایل افراد برای ایجاد کسب‌وکارهای محلی جدید را تقویت، به جذب مشتریان کمک و به‌طورکلی اقتصاد یک منطقه را تقویت می‌کنند، از این‌رو نمی‌توان به هنرهای خیابانی تنها به‌چشم جلوه‌های زیبای بصری نگاه کرد؛ این مسئله ابعاد اقتصادی و تجاری جدی دارد که باید به آن توجه جدی داشت. توجه به اقتصاد مناطق معروفی از جهان که مجموعه بی‌شماری از هنرهای خیابانی را در خود جای داده‌اند، گواهی بر ارزشمندی جایگاه هنر خیابانی در افزایش درآمد بخش‌های مختلف است.

اگر یک شهر دارای چندین منطقه هنری باشد، نشان‌دهنده جدی بودن هنر در آن شهر است. در بسیاری از شهرهای ایالات‌متحده‌امریکا به‌ویژه میامی و فیلادلفیا، اهمیت هنرهای تجسمی و هنرهای خیابانی، به‌صورت گسترده دیده می‌شود. بنا بر گزارش whiskeytangoglobetrot.com، در میامی، محله‌هایی مانند Wynwood Arts District (این محله سالانه میزبان مسابقه نقاشی دیواری جهانی گسترده‌ای به‌نام Wynwood Walls است) و ساحل جنوبی، وسعت هنر زیبا را به‌طوررایگان در دسترس قرار می‌دهند. در این شهر تورهای پیاده‌روی متعددی وجود دارد که آثار هنرمندان هنرهای خیابانی در محله‌های مختلف این شهر به گردشگران نشان داده می‌شود. همچنین، میامی خانه یکی از مشهورترین نمایشگاه‌های هنری جهان، یعنی میامی بیچ آرت بازل است. این نمایشگاه هنری به‌طور سالانه میزانی بالغ بر ۱۰۰ هزار بازدیدکننده در سال دارد که برای یک نمایشگاه هنری، این عدد، تعداد کمی نیست.

▣ دیوارنگاری‌های اجتماعی هدفمند

فیلادلفیا نیز یکی دیگر از شهرهای مهم جهان در بحث هنرهای خیابانی به‌حساب می‌آید. این شهر به‌عنوان «پایتخت نقاشی دیواری جهان» شناخته شده و آثار هنرمندان بین‌المللی زیادی را در خود جای داده است. این شهر میزبان بزرگ‌ترین گالری هنری در فضای باز جهان است که هزاران نقاشی دیواری را به‌نمایش می‌گذارد. همان‌طور که در گزارش به‌دفعات متعدد گفته شد، از هنرهای خیابانی استفاده‌های جدی و وسیعی در امور سیاسی می‌شود. به‌گزارش productcare.org، در حالی که ضلع غربی دیوار برلین همیشه هدف هنرمندان گرافیتی بود، ضلع شرقی این دیوار، رو به آلمان‌شرقی کمونیست، برهنه بود. در سال ۱۹۸۹، زمانی که دیگر این دیوار به‌عنوان مانع میان آلمان شرقی و غربی وجود نداشت، این بخش ۱۳۰۰متری دیوار برلین به طولانی‌ترین بوم نقاشی خیابانی جهان تبدیل شد. بسیاری از ۱۰۰ نقاشی دیواری این گالری، بسیار هیجان‌انگیز و بیشتر طعنه‌آمیز، به‌خاطر جایگاه نمادین‌شان، تجلیل می‌شوند. یکی دیگر از پروژه‌های مهم نقاشی‌های دیواری در جهان را می‌توان به نقاشی نهنگ اثر ویلند، هنرمند امریکایی معرفی کرد. ویلند طی یک دوره ۳۰ ساله، ۱۰۰ نقاشی دیواری نهنگ به‌اندازه واقعی را در سراسر جهان نقاشی کرد تا به مردم کمک کند از طریق هنر، اقیانوس‌ها را درک کنند.

سخن پایانی

جلوه‌های بصری در شهر، یکی از مهم‌ترین و جدایی‌ناپذیرترین بخش‌های زندگی شهری است. وجهه هر شهر، نشان از میزان پویایی و سرزندگی افراد ساکن در آن داشته و هرچه نشاط شهر بیشتر باشد، کیفیت زندگی از لحاظ روانی در آن بالاتر خواهد بود، همچنین جذب گردشگران داخلی و خارجی در پی افزایش زیبایی مناطق، باعث رشد درآمد و بهبود چرخه اقتصادی این محدوده‌ها خواهد شد، بنابراین می‌توان به مسئله زیبایی بصری محله‌ها و همچنین هنرهای شهری، نگاهی چندبعدی داشت و از مزیت آن بیشترین بهره‌برداری را کرد.

خروج اصناف انبارداران‌ها بارانداز‌ها و ضایعات از تهران

مدیرعامل شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل شهر در راستای ساماندهی صنوف مزاحم شهری از مجتمع‌هایی با ظرفیت‌های مناسب در حاشیه جنوبی شهر بازدید کرد. به گزارش ایسنا، قدرت‌اله محمدی به همراه معاونان و مدیران شرکت ساماندهی از زمینی به مساحت ۱۵۰ هکتار در منطقه قلعه نو بازدید و امکانات موجود را برای انتقال صنف ضایعات و فلزات ذوبی بررسی کردند. وی در حاشیه این بازدید گفت: انتقال صنوف مزاحم شهری، اصلی‌ترین رسالت شرکت ساماندهی است و برای تحقق این امر، باید برای احداث مجتمع‌های صنفی برنامه‌ریزی کرد. محمدی ادامه داد: واحدهای صنفی مزاحم در محدوده مسکونی علاوه بر مزاحمت برای شهروندان می‌تواند به مسائل زیست‌محیطی دامن بزند؛ بنابراین شهرداری در راستای تسهیل انتقال این اصناف، همراهی خواهد داشت. براساس گزارش روابط عمومی شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل شهر، محمدی همچنین از بررسی زمین دیگری به مساحت ۳۰۰ هکتاری در محدوده آرادکوه برای ایجاد مجتمع صنفی انبارداران‌ها و بارانداز‌ها خبر داد و گفت: انبارداران‌ها اکنون به صورت پراکنده در سطح شهر تهران مستقر هستند و ایجاد شهرک صنفی می‌تواند بسیاری از مشکلات اصناف مزاحم در این شهر را حل کند. انبارداری در شرکت‌های پخش یکی از مسائل مهم و قابل توجه است. شرکت‌های پخش موفق، اصول انبارداری را به‌درستی رعایت می‌کنند. انبار و فرآیند مربوط به انبارداری، یکی از ارکان مهم در شرکت‌های پخش است. از یک سو با نگهداری و حفظ محصولات از زمان خرید یا تولید تا زمان تحویل و فروش در چرخه توزیع و از سویی با کنترل میزان موجودی‌ها در کاهش قیمت تمام‌شده کالا نقش‌آفرینی می‌کند.

مشکلات «ساماندهی مشاغل و اصناف آلاینده شهری»، پتکی بر سر حوصله شهرها

خفقان مشاغل مزاحم با بی‌تدبیری

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

مشاغل مزاحم یا آلاینده، یکی از معضلات کنونی جوامع شهری است که پیامدهای زیادی برای مردم هم‌جوار این مشاغل ایجاد می‌کند و علاوه بر اینکه آرامش را از آنها سلب کرده می‌تواند در مواردی سلامت شهروندان را نیز با مخاطره مواجه کند. جوشکاری، صافکاری، ضایعات‌فروشی، آهنگری، نان‌خشک‌فروشی، کابینت‌سازی، کارواشی و... از جمله مشاغلی هستند که وجود آنها در مرکز شهر برای شهروندان بسیار آزاردهنده شده و صدایی که بعضا از برخی از این مشاغل به گوش می‌رسد باعث ایجاد مشکلات عصبی در افراد می‌شود و آسایش و آرامش روحی را از آنها سلب می‌کند. برخی از این مشاغل نیز جدای از چهره زننده و نامناسبی که در شهر ایجاد می‌کنند، پیامدهایی مانند بیماری برای ساکنان واحدهای مسکونی هم‌جوارشان ایجاد می‌کند؛ پیامدهایی که بعضا باعث می‌شود ساکنان این مناطق، رفتن را به ماندن ترجیح دهند و با حراج واحدهای مسکونی خود متضرر یا حتی اجاره‌نشین شوند. صمت در این گزارش به بررسی چالش‌های ناشی از خروج مشاغل مزاحم یا آلاینده از شهر پرداخت.

عکس: صمت

رسیدگی به مسائل شغل‌های مزاحم در شهر از وظایف مجامع امور صنفی است

ابلاغ آیین‌نامه ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری

اواخر سال ۹۶، معاون امور شهرداری‌های سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور از ابلاغ آیین‌نامه ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری به موجب اصل (۱۳۸) قانون اساسی و بند (۲۰) ماده (۵۵) قانون شهرداری، که از سوی وزارت کشور تهیه و در دولت تصویب شد، به همراه جدول مشاغل و صنوفی که به‌دلیل آلودگی و مزاحمت زیاد و شرایط ناایمن نمی‌توانند در محدوده شهر فعالیت کنند از سوی معاون اول رئیس‌جمهوری خبر داد. به موجب این آیین‌نامه ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری، شهرداری‌ها موظف هستند به‌منظور رفع مزاحمت مشاغل و اصناف مزاحم متناسب با وضعیت فعالیت، مکان استقرار و ماهیت شغلی آنها، نسبت به صدور حکم انتقال، جابه‌جایی یا رفع مزاحمت از طریق اصلاح فرآیندکار، تغییر فعالیت یا نوسازی اقدام کنند. همچنین در صورت عدم‌اجرای حکم شهرداری از سوی صاحبان مشاغل یا اصناف یادشده، شهرداری موظف است نسبت به تعطیلی آنها مطابق مفاد بند (۲۰) ماده (۵۵) قانون شهرداری اقدام کند.

بر این اساس، اماکن تولید، بسته‌بندی و انبار مواد شیمیایی خطرناک و مواد محترقه؛ دامداری اعم از سبک و سنگین؛ مرغداری و پرورش انواع طیور صنعتی؛ تولید مصنوعات سیمانی و موزائیک؛ تولید لوله سیمانی و پله؛ تولیدکاشی وسرامیک؛ آجرپزی (مانند تولید آجر فشاری و سفال، تولید آجر قزاقی)؛ تولید گچ و آهک؛ سنگبری و سنگ‌کوبی، کارگاه‌های تولیدآسفالت؛ تولید شن و ماسه؛ چرم‌سازی؛ دباغی؛ سالامبورسازی؛ روده پاک‌کنی؛ کشتارگاه دام و طیور؛ پایانه‌های بار و انبار موسسات باربری؛ شارژ گاز در کپسول؛ آب‌فلزکاری‌ها (آب‌کاری) و رنگ‌کاری پروفیل آلومینیومی (رنگ کوره‌ای) نیز جزو مشاغل و صنوفی که به‌دلیل آلودگی و مزاحمت زیاد و شرایط ناایمن نمی‌توانند در محدوده شهر فعالیت کنند.

ساماندهی مشاغل مزاحم به کجا رسید؟

کسب‌وکار برای امرار معاش واجب است و مسئولان با رعایت قانون و ساماندهی مشاغل مزاحم به نوعی حال و روز کسبه و اصناف را نیز مراعات می‌کنند تا به اصطلاح نه سیخ بسوزد، نه کباب. به بیان دیگر در زندگی روزمره اصناف و شهروندان راضی باشند. چندین سال است حرف از انتقال مشاغل مزاحم به خارج از شهر مطرح است. در این فرآیند بر ضرورت انتقال مشاغل دردسرآفرین از خیابان‌های داخل شهر به مکانی که برای آنها در نظر گرفته شده تاکید می‌شود، اما در واقعیت هیچ اتفاقی رخ نمی‌دهد. هنوز هم با عبور از خیابان، صداهای ناهنجاری از فعالیت برخی مشاغل مانند صافکاران به گوش می‌رسد. همچنین تصویرسازی برخی مشاغل، زیبایی خیابان را زیر سوال می‌برد. به گفته برخی کارشناسان، رسیدگی به شغل‌های مزاحم در شهر از وظایف مجامع امور صنفی است و اتاق‌های اصناف هستند که باید در این زمینه جدی‌تر وارد عمل شده و برای ساماندهی یا الزام خروج این اصناف به خارج از شهر طبق آیین‌نامه اقدام کنند. این در حالی است که در حال حاضر عملکرد این اتاق‌های اصناف به‌گونه‌ای است که انگار آب از آب تکان نخورده و نظارتی بر رعایت آیین‌نامه نمی‌شود.

ضرورت حمایت از مشاغل برای جابه‌جایی

تا دهه ۷۰، بازار آهن تهران در منطقه خیام و مولوی، یعنی بخش مرکزی تهران بود. قرار گرفتن بازار بزرگی مانند بازار آهن در بخش مرکزی تهران، مشکلات زیادی را ایجاد می‌کرد که از آن جمله می‌توان به مواردی مانند آلودگی هوا، افزایش ترافیک به دلیل تردد وسایل نقلیه سنگین، آلودگی‌های صوتی در اثر عبور و مرور شبانه خودروهای حمل بار و... اشاره کرد. وجود چنین مشکلاتی سبب شد در اواسط دهه ۷۰، شهرداری تهران تصمیم به انتقال این بازار به منطقه شادآباد و بازار آهن فعلی بگیرد.

حمیدرضا رستگار، رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران درباره مشاغل مزاحم شهری به صمت گفت: دستورالعمل اجرایی ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری، سال ۹۷ از سوی وزیر کشور ابلاغ شد. پس از ابلاغ این آیین‌نامه بسیاری از صنوف، به‌عنوان مثال آهنگران، به اجرای آن پرداختند و به خارج از شهر رفتند.

■ وجود این مشاغل در شهر نیاز است

رستگار با اشاره به مشکلات خروج بیشتر مشاغل مزاحم از بافت شهری اظهار کرد: رفع نیاز شهروندان یکی از الزاماتی است که باید زمان بررسی ضرورت خروج مشاغل از شهر در نظر گرفته شود.

همه اصناف باید در سطح شهر به‌منظور رفع نیاز شهروندان فعالیت خود را داشته باشند. این در حالی است که در بسیاری از خیابان‌های شهر امکان ادامه فعالیت برخی از اصناف فهرست مشاغل مزاحم وجود دارد و حضور آنها در بافت شهری مشکلی برای زندگی روزمره شهروندان ایجاد نمی‌کند.

رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران با اشاره به استدلال مدافعان طرح خروج مشاغل مزاحم از شهر گفت: برخی معتقدند روند فعالیت این صنوف می‌تواند مشکلات شهری برای شهروندان ایجاد کند. مانند تردد ناشی از حمل بار که علاوه از آلودگی صوتی بر حجم ترافیک شهری نیز می‌افزاید. این در حالی است که مخالفان این طرح بر هزینه‌بر بودن استفاده از خدمات این مشاغل برای شهروندان تاکید دارند. همچنین فعالیت خارج شهر این اصناف می‌تواند موجب بروز خلل در تردد بین‌شهری شود.

رستگار متمرکز شدن آهن‌فروشان در بازار آهن و جمع‌آوری مشاغل آلاینده در خارج شهر را دارای بعد مثبت نیز دانست و بیان کرد: زمانی که یک صنف در محلی متمرکز باشد، مشتری می‌تواند هنگام خرید تنوع کالا را ببیند و رقابت بین اصناف موجب کاهش نرخ می‌شود؛ در نتیجه می‌تواند اثر مثبتی داشته باشد.

این فعال اقتصادی برای موفقیت این طرح به ذکر نکته‌ای دیگر پرداخت و گفت: به‌عنوان مثال برای جابه‌جایی اصناف فعال در حوزه آهن و فولاد پیشنهاد دادیم دفاتر فروش در سطح شهر فعالیت کنند و انبارها به نزدیک‌ترین محل در حاشیه شهر منتقل شوند. این پیشنهاد هنوز با نتیجه خاصی همراه نشده است.

■ ضرورت بازنگری در آیین‌نامه

رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران با انتقاد نسبت به برخی از بندهای آیین‌نامه ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری، گفت: بهتر است بار دیگر این آیین‌نامه با نظرسنجی از اتحادیه‌های گوناگون و فعالان این حوزه، بازنگری و ابعاد مختلف این موضوع دقیق‌تر بررسی شود. به‌عنوان مثال، بخشی از هزینه جابه‌جایی این اصناف باید با ارائه تسهیلاتی توسط دولت جبران شود. نهادهای بسیاری در حل این موضوع دخیل هستند. اجرای این آیین‌نامه اگر با تمام موارد ذکر شده به‌درستی اجرا شود، اثرات مثبتی دارد.

بخشی از هزینه جابه‌جایی اصناف آلاینده باید با ارائه تسهیلاتی از سوی دولت جبران شود

چاره کار ایجاد تعمیرگاه‌های طبقاتی است

علیرضا نیک‌آیین، رئیس اتحادیه تعمیرکاران خودرو تهران درباره خروج مشاغل مزاحم و آلاینده از شهرها به صمت گفت: برخی از این مشاغل مانند صافکاری‌ها به خارج از شهر یا به طبقات منفی ۲ ساختمان‌ها رفته‌اند که دیگر آلودگی صوتی برای شهروندان ایجاد نمی‌کنند. رئیس اتحادیه تعمیرکاران خودرو تهران در حالی بر اجرای آیین‌نامه ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری درباره بیشتر مشاغل مزاحم شهری تاکید دارد که بسیاری از اخبار از بلاتکلیفی اصناف مشمول این آیین‌نامه حکایت دارد.

■ هنگام بروز مشکل چه کنیم؟

وی در ادامه با اشاره به نبود بسترهای لازم در اجرای آیین‌نامه یادشده، اظهار کرد: نکته مهم این است که قبل از هر نوع تصمیم‌گیری، اولویت با بسترسازی است.

رئیس اتحادیه تعمیرکاران خودرو تهران با تاکید بر شرط موفقیت این طرح گفت: اگر تمام بندهای آیین‌نامه به‌درستی اجرا شود می‌توان به نتایج خوبی دست یافت. این در حالی است که نبود بسترهای لازم، اجرای آیین‌نامه را با مشکلات جدی مواجه می‌کند. در گام نخست باید برای این اصناف مکان مناسب در نظر گرفته شود. به‌علاوه اینکه حتی در این صورت جابه‌جایی برخی مشاغل، هزینه تمام‌شده دریافت خدمات برای مشتری را بالا می‌برد. به‌عنوان نمونه، اگر خودرو شخصی در وسط شهر خراب شده و نیاز به تعمیر داشته باشد، چه کاری باید کرد؟ در صورت خروج تعمیرکاران از شهر، طبیعی است که تعمیر خودرو با دردسرهای بسیاری همراه خواهد بود. وی افزود: در کل اجرای طرح خروج مشاغل مزاحم شهری اقدام مثبتی است، اما این نکته را فراموش نکنیم که وجود برخی از این مشاغل در شهر نیاز است. نیک‌آئین با بیان پیشنهادی برای سازماندهی مشاغل آلاینده گفت: چند سال پیش، پیشنهادی مبنی بر جمع‌آوری تعمیرکاران خودرو در یک خیابان خاص یا مجتمع توسط اتحادیه مطرح شد تا شهروندان برای تعمیر خودرو تنها به این مکان مراجعه کنند. در حالی که اتحادیه یک موسسه رابط میان اعضاء و اتاق اصناف است و توانایی مالی آنچنانی برای پشتیبانی از اعضا ندارد؛ بنابراین این طرح نیز ناکام ماند.

■ راهکار چیست؟

رئیس اتحادیه تعمیرکاران خودرو تهران با اشاره به مزاحمت‌های ناشی از حضور تعمیرگاه‌ها در سطح شهر اظهار کرد: مزاحمت این مشاغل بیشتر به‌دلیل پذیرش خودرو بیش از گنجایش فضای تعمیرگاه است. به این ترتیب، سد معبر خودروهای در انتظار تعمیر می‌تواند برای شهروندان محله و عابران ایجاد مزاحمت کند. این فعال صنفی با اشاره به کاهش مزاحمت‌های شغلی در سال‌های اخیر به‌دلیل خروج مشاغل مزاحم و آلاینده از شهر گفت: بیش از ۸۰ درصد تعمیرکاران خودرو به صورت سنتی کار می‌کنند. راهکار درست این است که محل فعالیت آنها به صورت مجتمع‌های خدمات خودرویی، دارای پارکینگ و طبقات متعدد باشد.

سخن پایانی

سال‌هاست صدای رسیدگی به مشاغل مزاحم به گوش می‌رسد و در این مدت با گذر از هر کوچه و محلی می‌توان صدای جوشکاری، آهنگری و تعمیر اتومبیل را شنید و آنگاه است که درمی‌یابیم صفت مزاحم به معنای واقعی کلمه بر ازنده مشاغل پرسر و صداست. شغل‌های مزاحم که سال‌های سال در داخل شهر جا خوش کرده‌اند، روح و روان انسان‌ها را به مخاطره می‌اندازد و آسایش را از شهروندان سلب می‌کند. برخی از کارشناسان معتقدند باید با هر روشی، بساط مشاغل مزاحم از داخل شهر جمع شود، چراکه این مشاغل به‌دلیل سروصدا بیش از همه با روح و روان شهروندان سروکار دارند. مشاغلی ضروری مانند جوشکاری، آهنگری و تعمیرگاه اتومبیل وجودشان در درون شهر اسباب ناراحتی و اوقات تلخی شهروندان می‌شود، چراکه هنگام عبور از داخل شهر و پیاده‌روها سروصدایشان در خانه‌ها و اماکن اطراف می‌پیچد یا ابزار وسایل آنها راه را بر عابران می‌بندد. اما خروج آنها از شهر و ناپدید شدنشان هنگام نیاز به آنها با ما چه می‌کند؟ آیا مسئولان راهی برای این نیز دارند؟ هزینه حمل‌ونقل، تردد و ترافیک و... از سری مشکلاتی است که برای خفقان این مشاغل به سراغ‌مان می‌آید. بهتر است اگر امکان خروج مشاغل مزاحم از شهرها وجود ندارد، حداقل از سد معبر آنها در پیاده‌روها جلوگیری شود تا شهروندان به‌راحتی تردد کنند.

در پرتو

از آلاینده‌ها چه می‌دانید؟

قطعا شما هم در اطراف خود، آلودگی شهر و طبیعت را دیده‌اید و شاید برایتان سوال باشد که تعریف آلودگی به‌طور کلی چیست و چه انواعی دارد؟ شناخت انواع آلودگی باعث می‌شود برای مقابله با آنها و حذف کردن‌شان، بهترین رویکرد را انتخاب کنیم. در ادامه قصد داریم شما را با انواع آلودگی‌ها آشنا کنیم. طبق تعریف آلودگی، هر نوع کثیف و نامطلوب کردن زمین، آب و هوا یا سایر قسمت‌های محیط‌زیست به‌گونه‌ای که امکان استفاده از آنها را غیرممکن یا دشوار کند، آلاینده نام دارد. آلاینده قادر است بر تمام عناصر موجود بر کره زمین تاثیر منفی بگذارد. به بیان ساده‌تر، هرگونه تغییرات ناخواسته در محیط‌زیست که اثرات مخربی بر زندگی همه گونه‌های موجود در زمین می‌گذارد، نوعی آلاینده به‌شمار می‌رود. آنچه در ادامه می‌خوانید برخی از نمونه‌های آلودگی است که تاثیر مستقیم بر محیط زیست جانداران دارد.

■ آلودگی صوتی

یکی از انواع آلاینده به‌نام آلودگی صوتی شناخته می‌شود. افزایش صداها و اختلالات صوتی از جمله دلایل بروز این آلاینده است که احتمال دارد بر سلامت انسان‌ها و حیوانات اثرات مضری داشته باشد.

هر صدایی که از بازه ۸۰ دسی‌بل بالاتر رود خطرناک است. عوامل زیر در تولید صداهای بلند نقش دارند:

ترافیک سنگین/آژیرهای اضطراری/موسیقی با صدای بلند/هواپیمای جت/آتش‌بازی/تیراندازی/ماشین آلات صنعتی

آلودگی صوتی نوعی مزاحمت محسوب شده و قادر است به پرده گوش آسیب وارد کند و سبب کاهش شنوایی شود. برای جلوگیری از این آلودگی، روش‌های عایق‌بندی صوتی مختلفی در نظر گرفته می‌شوند.

■ آلودگی هوا

هوا به‌عنوان یک عامل غیرزنده شناخته می‌شود که در تنفس موجودات نقش بسزایی دارد و ترکیبی از اکسیژن، دی‌اکسیدکربن و گازهای بی‌اثر است. ورود مواد سمی و آلاینده به هوا باعث آلودگی آن می‌شود. از جمله دلایل آلودگی هوا باید به موارد زیر اشاره شود:

۱- سوزاندن سوخت‌های فسیلی برای انجام فعالیت‌هایی مانند پخت‌وپز، رانندگی و دیگر فعالیت‌های صنعتی است.

۲- دود که از رایج‌ترین آلاینده‌های هواست که بیشتر از دودکش کارخانه خارج می‌شود. ۳- اکسید نیتروژن که در کود مزارع کشاورزی وجود دارد. ۴- بخار گازها که در رنگ‌ها، اسپری هاف لاک ناخن، لاک الکل و برخی از حلال‌هاست. ۵- متان: منبع رسوب آب در محل‌های دفن زباله، متان ایجاد می‌کند. ۶- ترکیب گازهایی مانند دی‌اکسیدکربن، متان و... با برخی از مواد شیمیایی و تولید باران اسیدی.

■ آلاینده‌های آب

همان‌طور که می‌دانید پس از هوا که سراسر کره زمین را فرا گرفته، روی سطح زمین بیشترین سهم از مساحت در اختیار آب است و طبق تعریف آلودگی ورود هر نوع آلاینده‌ای به آب به سرعت در آن پخش شده و باعث مشکلات عمده‌ای می‌شود. از جمله دلایل آلودگی آب باید به موارد زیر اشاره شود: ۱- انسان‌ها عامل درجه اول و مسئول در یکی از انواع آلاینده‌ها مانند آب‌ها هستند. ۲- آب به عنوان یک حلال جهانی قادر است هر ماده سمی را در خود حل کرده و منجر به آلودگی خود شود. ۳- دامپینگ دریایی یعنی ورود زباله‌های پلاستیکی، شیشه‌ای و موادی که تجزیه آنها سال‌ها طول می‌کشد. ۴- صنایع: تخلیه زباله‌ها و آب‌های شیمیایی در انتهای فرآیند تولید کارخانه‌ها به منابع آب ۵- زباله‌های رادیواکتیو در نیروگاه‌های استخراج اورانیوم ۶- سموم دفع آفات کشاورزی، حشره‌کش‌ها، قارچ‌کش‌ها و بسیاری موارد دیگر ۷- سیستم‌های فاضلاب شهری: ورود فاضلاب به منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی پیش از فرآیند تصفیه.

از جمله تاثیرات آلودگی در آب عبارت است از: ۱- بر محیط‌زیست: ورود مواد سمی به آب خطر در زندگی جانوران دریایی و افزایش دمای آب و آب شدن یخ‌های قطبی را به همراه دارد. ۲- بر سلامتی انسان: بروز بیماری‌هایی مانند اسهال، وبا، عفونت‌های پوستی، تافوئید در صورت مصرف آب آلوده.

■ آلودگی خاک

وجود سموم با مقادیر بالا در خاک از انواع آلودگی به‌شمار می‌رود که ممکن است به تهدیدی جدی در سلامتی انسان تبدیل شود.

■ آلاینده نوری

شاید در نگاه نخست به تعریف آلودگی به‌سادگی با این موضوع برخورد نداشته باشیم که نور هم می‌تواند ایجادکننده آلودگی و مخرب برای زندگی انسان‌ها و حیوان‌ها باشد. وجود و تولید مقادیر زیادی از نور در مناطق شهری و پرجمعیت از انواع آلودگی است. استفاده بیش از حد و نادرست از نور، عامل اصلی این آلودگی به‌شمار می‌رود که با تاثیر منفی خود مردم را از تماشای مناظر دیدنی در آسمان شب‌ها منع می‌کنند. از جمله اثرات این آلاینده باید به موارد زیر اشاره شود: ۱- افزایش مصرف انرژی ۲- تغییر سبک زندگی حیوانات، تغییر الگوی مهاجرتی پرندگان و تاثیر منفی بر فعالیت‌های شبانه برخی حیوانات مانند جغدها.

■ سخن پایانی

هر فرآیند غیرطبیعی که در روند فعالیت‌های طبیعی زمین اختلال ایجاد کند، نوعی آلاینده به‌شمار می‌رود. با مشاهده دلایل انواع آلودگی به این نکته پی می‌بریم که عامل بیشتر آلاینده‌ها انسان‌ها هستند. آنها با انجام فعالیت‌هایی با هدف رفع نیازهای خود به محیط اطراف آسیب‌های جبران‌ناپذیری وارد می‌کنند. علاوه بر این، آلودگی تغییراتی را در زندگی گونه‌های گوناگون جانوری به وجود آورده است.

یادداشت

جایگاه‌های سوخت باید متراکم باشند

حسن مرادی
کارشناس انرژی

بنزین مسئله پرمناقشه‌ای است که روی تمامی بازارها تاثیر می‌گذارد و افزایش نرخ آن، گریبانگیر معیشت مردم می‌شود، اما اکنون مسئله، افزایش نرخ بنزین نیست؛ بلکه نحوه توزیع آن است. به‌عقیده بنده و به‌عنوان کسی که سال‌های زیادی در کمیسیون انرژی فعالیت داشته‌ام، توزیع انرژی در کشور ما نابرابر است و این موضوع باید بیشتر از گذشته موردتوجه قرار بگیرد.

برخلاف کشورهای غربی که توزیع بنزین به‌صورت گسترده و متراکم است، در کشور ما جایگاه‌های بنزین به‌صورت متمرکز جای‌گذاری شده است. به‌عنوان مثال، در شمال شهر تهران، زمین احداث پمپ بنزین گران است، به‌همین دلیل ما به‌شدت شاهد کمبود پمپ بنزین هستیم.

کسی که در منطقه ملاصدرا زندگی می‌کند، برای دریافت سوخت باید مسیر طولانی را طی کند، زیرا یک پمپ بنزین اواسط خیابان یوسف‌آباد و سیدجمال‌الدین اسدآبادی است و یک پمپ بنزین در میرداماد که متاسفانه، پمپ بنزین میرداماد چند ماه پیش تعطیل شده است. در چنین شرایطی مردم چه کنند؟ مسئله، توزیع نامناسب بنزین است.

در کشور ما کمبود بنزین وجود ندارد و درباره کمبود نمی‌توان آن را به‌عنوان مشکل قلمداد کرد، به‌نظر نمی‌رسد که ما کمبود بنزین داشته باشیم، در صورتی که این کمبود به‌وجود بیاید، به‌راحتی می‌توانیم واردات داشته باشیم و مسئله مهمی به‌نظر نمی‌رسد، البته ما به‌صورت همزمان می‌توانیم واردات بنزین داشته باشیم و مازاد بنزین در کشور را یا به‌شکل آزاد بفروشیم یا به کشور دیگر صادر کنیم.

به‌عبارتی، هم وارد و هم صادر می‌کنیم که این ۲ مسئله هیچ منافاتی با یکدیگر ندارند، بنابراین توجه داشته باشیم که صرف صادرات بخشی از بنزین، یک ضعف برای کشور و شرکت‌های مربوطه به‌شمار نمی‌آید.

قاچاق سوخت ناشی از اختلاف نرخ درون و برون‌مرزی است، به‌طوری که در هر نقطه‌ای از مرزهای ما شلنگی باشد، بنزین به آن سوی مرز جاری می‌شود، زیرا آن‌طرف مرز، بنزین، نرخ چندبرابری دارد. تفاوت قیمت‌ها منجر به قاچاق سوخت شده و به‌همین دلیل طبیعی است که بنزین به‌صورت سازمان‌یافته قاچاق شود.

ضمن آنکه، هر اتومبیلی هم می‌تواند در دام قاچاقچی بیفتد و بنزین را با قیمتی اندک در کشور خریداری کند و به‌صورت قاچاق در کشورهای هم‌مرز به‌فروش برساند، بنابراین در این شرایط که هر اتوبوس و کامیونی ظرفیت بردن بنزین یا گازوئیل را دارند، امری طبیعی است.

بنا به اطلاع ما، حداقل بیش از ۸۰۰ تقاضا برای مجوز ثبت شده است، در بین تقاضاهای ثبت‌شده مشاهده می‌شود که درخواست مجوز و احداث جایگاه در کلانشهرها برای سرمایه‌گذاران جذاب نیست و بنا به اطلاع ما کمابیش هیچ درخواستی در این نقاط ثبت نشده و بیشتر تقاضاها مربوط به نقاطی است که جایگاه‌های فعال آنها زیانده هستند.

این موضوع را اسدالله قلی‌زاده، رئیس صنف جایگاه‌داران به یکی از رسانه‌ها گفته است.

جالب است که مرادی هم همین نظر را دارد و در رابطه با این موضوع می‌گوید: این تعداد درخواست برای احداث پمپ بنزین منطقی است، زیرا افزایش تعداد جایگاه‌های بنزین توزیع آن را ساماندهی می‌کنند و باتوجه به اینکه ما توزیع مناسبی را در کشور شاهد نیستیم، ممکن است در نقاط پرجمعیت تهران، دیگر با کمبود سوخت مواجه نباشیم، به‌همین دلیل، دولت باید با سخاوت به متقاضیان جایگاه مجوز دهد تا دیگر شاهد متمرکز بودن جایگاه‌های سوخت نباشیم و برای دریافت سوخت، مسیر طولانی طی نشود.

واگذاری زمین برای ساخت خانه‌های یک‌طبقه

رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی با اعلام واگذاری زمین به مردم برای ساخت خانه‌های یک طبقه، شهر جدید امیرکبیر را نمونه ساخته‌شده تک‌واحدی و ویلایی در کشور عنوان کرد.

به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی در سفر مهر به استان مرکزی طی بازدید از پروژه‌های طرح نهضت ملی مسکن در جمع خبرنگاران گفت: باتوجه به طرح جدید تغییرات در شهرسازی و معماری نهضت ملی مسکن به‌دنبال واگذاری زمین به مردم هستیم تا خانه‌های یک‌طبقه ساخته شود.

وی بااشاره به شرایط مستعد استان مرکزی و شهر جدید امیرکبیر برای اجرای طرح نهضت ملی مسکن گفت: شهر جدید امیرکبیر نمونه ساخته‌شده تک‌واحدی و ویلایی برای مردم است و می‌تواند برای همه مردم کشور جذاب باشد و امروز در این شهر ظرفیت ۲۰ هزار واحد جدید ایجاد شد.

قاسمی درباره آخرین وضعیت طرح نهضت ملی مسکن و تامین زمین در استان‌ها اظهار کرد: باتوجه به الحاقات و تغییر کاربری زمین‌های متعلق به راه و شهرسازی، در طرح نهضت ملی مسکن، تامین زمین چالش اصلی این طرح نیست.

وزیر راه و شهرسازی خاطرنشان کرد: در اجرای طرح نهضت ملی مسکن، معماری ایرانی ـ اسلامی موردتوجه قرار گرفته است.

چهره زشت شهر با ساختمان‌های نیمه کاره

اسکلت‌های دوست‌نداشتنی!

عکس: آیدا فریدی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

ساختمان‌های نیمه‌کاره و رهاشده در مناطق مختلف کشور از جمله استان تهران به‌عنوان یکی از ناهنجاری‌های حوزه ساخت‌وساز شهری، خطرات زیست‌محیطی و آسیب‌های اجتماعی مختلفی را در پی دارد.

ناهنجاری به‌دلیل ایجاد اختلال بصری در کنار تنش و هیاهوی حاکم در شهرداری امروزی، می‌تواند موجی از ناآرامی و ناامنی را در میان شهروندان ایجاد کند، زیرا که نخستین چشم‌انداز در محیط‌های شهری انضباط و نمای ساختمان‌ها و حس و حالی است که از این مسئله به بیننده منتقل می‌شود.

وجود برخی ساختمان‌های نیمه‌کاره بخش خصوصی و دولتی موجب شلختگی و نابسامانی نمای شهری شده است. وجود این سازه‌های نیمه‌کاره و رهاشده در نقاط مختلف شهر تهران افزون بر نازیبایی شهری، دغدغه‌ای بزرگ برای خانواده‌های همجوار آنها است.

ساختمان‌های نیمه کاره، بلای جان شهروندان

زمانی که در محیط شهری ساخت‌وسازها براساس اصول و مطالعه همه‌جانبه چه از حیث زیبایی‌شناسی و چه از حیث ایمنی انجام می‌شود، انضباط و آرامش شهری در آن محیط جاری می‌شود و مردم نیز احساس رضایت و نشاط می‌کنند، اما زمانی که شهر و مردم آن با معضل ساخت‌وسازهای غیراصولی و ساختمان‌هایی که در میانه راه به‌حال خود رها شده‌اند، مواجه می‌شوند، موجی از آلودگی دیداری در آن محیط جاری می‌شود که این آلودگی دیداری و اختلال بصری در طول زمان منجر به آشفتگی ذهنی مردم شهر می‌شود.

یکی از معضل‌های جدی در حوزه شهری به‌ویژه در کلانشهرها، وجود ساختمان‌های نیمه‌کاره و سازه‌های غیرمجاز و بلاتکلیف است که موجب به‌هم‌ریختگی نما و منظر شهری شده است.

سازه‌ها و ساختمان‌های رهاشده و نیمه‌کاره علاوه بر به‌هم‌ریختگی نمای شهری، انضباط شهر و احداث اصولی سازه‌ها را نیز زیر سوال می‌برد و از سویی دیگر ایمنی شهروندان و عابران را به‌خطر انداخته و زمینه‌ساز آسیب‌های اجتماعی بسیاری برای ساکنان همجوار خود هستند.

در ۲ دهه اخیر تب ساختمان‌سازی و سود سرشار آن در کشور چنان بالا گرفت که هر فردی با اندک سرمایه‌ای به امید کسب سودی چشمگیر گام در آن گذاشت و متاسفانه به‌دلیل نبود حرکت آگاهانه و نظارت کافی از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط، این تب خسارت‌های بسیاری روی دست مردم و دامن شهرها گذاشت که از مهم‌ترین آنها وجود همین ساختمان‌های نیمه‌کاره، نامشخص و رهاشده است.

صمت در این گزارش، تاثیر رها شدن ساختمان‌های نیمه‌کاره بر آلودگی دیداری و اختلال بصری را موردنقد و بررسی قرار داده است.

آلودگی بصری، معضل جدید کلانشهرها

ایمان رضوانی، کارشناس معماری و شهرسازی در رابطه با علت افزایش ساختمان‌های نیمه‌کاره و آسیبی که این موضوع به زیباسازی شهرها می‌رساند به صمت گفت: خلاف‌های ساختمانی به‌معنای نقص قوانین شهرسازی، بی‌توجهی به مقررات الزامی ساخت‌وساز و رعایت نکردن نکات ایمنی، بهداشتی و فنی مربوط به ساخت ساختمان است؛ اگر سازندگان ساختمان به قوانین توجه نداشته باشند، مرتکب تخلف ساختمانی شده‌اند و تخلف آنها قابل پیگیری است.

با اوج گرفتن نرخ ملک در کشور، پیش‌فروش خانه به موضوع بااهمیتی تبدیل شد، از این‌رو با افزایش تعداد املاک پیش‌فروش در سطح شهر و نابسامانی در شرایط اقتصادی، نرخ تمام‌شده برای ساخت بالا رفت و برخی ساختمان‌ها نیمه‌کاره رها شدند. از طرفی، عده‌ای به‌خاطر پولشویی، ساختمان‌های نیمه‌کاره می‌خرند و به‌واسطه ارزش‌افزوده‌ای که این سازه‌ها دارند، پول‌های آلوده را به چرخه مالی کشور وارد می‌کنند. وی افزود: همچنین در برخی موارد رانت‌خواران و متخلفان با دادن رشوه و عقد قراردادهای خارج سازمانی، برای کسب سود بیشتر اقدام به ساخت‌وسازهای غیرمجاز می‌کنند که گاهی برای اخذ مجوزهای نهایی برای تکمیل پروژه‌های خود با مشکلات قانونی مواجه می‌شوند و دیگر نمی‌توانند این ساختمان‌ها را به مرحله پایانی برسانند. این موضوعات از دلایل افزایش تعداد ساختمان‌های نیمه‌کاره و پریشانی چهره شهرها است.

جای خالی مدیریت در زیباسازی شهری

رضوانی با تاکید بر اهمیت شایسته‌سالاری در مدیریت شهری به صمت گفت: افراد خبره در معماری و شهرسازی وارد فعالیت‌های دولتی نمی‌شوند، چرا که ترجیح می‌دهند به فعالیت‌های خصوصی بپردازند. از طرفی، این یک واقعیت است؛ افرادی که در حوزه معماری و شهرسازی فعالیت می‌کنند و جذب سازمان‌های دولتی می‌شوند، از توانمندی بالایی برخوردار نیستند، بنابراین از این افراد نمی‌شود انتظار داشت که در حوزه‌های مرتبط خود بهترین اقدامات را انجام دهند و چهره بصری شهرها را از لحاظ معماری و شهرسازی دگرگون کنند. این کارشناس خاطرنشان کرد: در سال‌های اخیر، کارفرمایان دولتی براساس سلیقه شخصی خود برخی سبک‌های معماری را در پروژه‌ها اجرایی می‌کردند که متاسفانه هیچ ریشه و پایه‌ای نداشت و برگرفته از سبک خاصی از معماری هم نبود، در نتیجه نتوانست به زیباسازی شهرها کمک چندانی کند. این موضوع از سوء مدیریت برخی مدیران نشأت می‌گیرد که نتوانسته‌اند آن‌طور که باید کارها را پیش ببرند.

نظارت شهرداری‌ها افزایش یابد

شهرداری‌ها باید با استفاده کامل از اختیارات خود یا تصویب قوانین لازم در این‌باره از طریق ارائه طرح‌ها و پیشنهاداتی به نهادهای ذی‌ربط، از بروز و ایجاد مزاحمت برای شهروندان توسط ساخت‌وسازهای غیراستاندارد جلوگیری کنند.

وی در پایان گفت: حتی اگر شهروندان این امکان را داشته باشند که از مزاحمت‌های ساخت‌وساز که توسط افراد حقیقی انجام می‌گیرد، شکایت کنند،به‌طورقطع دست آنها برای شکایت از آن دسته از نهادها و سازمان‌های شهری که آسفالت و پیاده‌رو را تخریب می‌کنند، به جایی نخواهد رسید. این‌گونه ناهماهنگی‌ها و تخریب‌ها نیز موجب بروز مشکلاتی مشابه، همچون ایجاد گرد و خاک هنگام عبور خودروها، مسدود شدن جوی‌ها، گل‌آلود شدن محدوده کوچه و خیابان‌ها و خطرات جدی برای عابران پیاده می‌شود.

ساختمان‌های نیمه‌کاره از نظر ایمنی با چالش‌های مختلفی روبه‌رو هستند، اما متاسفانه ضعف جدی در قوانین و مقررات وضع‌شده، اجازه نظارت و مداخله مناسب را به شهرداری‌ها نمی‌دهد

چالشی بزرگ سر راه زیباسازی شهری

عبدالرضا گلپایگانی، معاون سابق شهرداری تهران درباره وضعیت ساختمان‌های نیمه‌کاره و رهاشده در شهر با بیان اینکه این مسئله به یک چالش در تهران تبدیل شده است، به صمت گفت: ساختمان‌های نیمه‌کاره از نظر ایمنی با چالش‌های مختلفی روبه‌رو هستند، اما متاسفانه ضعف جدی در قوانین و مقررات وضع‌شده، اجازه نظارت و مداخله مناسب را به شهرداری‌ها نمی‌دهد.

وی با تاکید بر اینکه، شرایط مالی سال‌های گذشته سبب شده تا سازندگان علاقه‌ای به اتمام برخی ساختمان‌های خود نداشته باشند، افزود: در ابتدای دهه ۹۰، صدور پروانه‌های ساخت در تهران به‌شدت اوج گرفت، به‌گونه‌ای که چیزی در حدود ۳ برابر سال‌های قبل پروانه صادر شد؛ اتفاقی که بسیار بیشتر از نیاز شهر تهران در آن زمان بود، در نتیجه عملیات ساختمانی به‌شدت افزایش پیدا کرد و توازن در ساخت‌وساز به‌هم خورد.

گلپایگانی ادامه داد: بعد از مدتی سرمایه‌گذاران متوجه شدند که تداوم ساختمان‌سازی و سرمایه‌گذاری در برخی املاک و کاربری‌ها، در مقایسه با دیگر بازارها سودآور نیست و از ادامه و تکمیل ساخت به‌ویژه املاک بزرگ‌مقیاس، منصرف شدند یا به‌دلیل چالش‌های حقوقی بین مالکان و سازندگان و طرح دعوی حقوقی این فرآیند، متوقف شده است، در این شرایط نه‌تنها این سازه‌های نیمه‌کاره، رها شده‌اند؛ بلکه گودهای‌شان نیز به مرحله خطرناکی رسیده است.

سایه اقتصاد بر ساختمان‌های نیمه‌کاره

گلپایگانی بیان کرد: برخی سرمایه‌گذاران برای کسب سود حداکثری وارد بازار ساخت‌وساز می‌شوند؛ اما به‌دلیل شرایط اقتصادی بعد از مدتی که گردش مالی و تقاضای بازار با پیش‌بینی آنها تطابق ندارد، امکان فروش موردانتظار برآورده نمی‌شود و تامین سرمایه با خدشه مواجه می‌شود و کار را باسرعت پیش نمی‌برند. وضعیت موجود نشان می‌دهد باید ضوابط و مقررات بازدارنده یا تشویق‌کننده برای مالکان در نظر گرفت تا آنها نسبت به تکمیل ساختمان‌شان براساس یک برنامه زمان‌بندی اقدام کنند.

ضرورت بازنگری در قوانین ساخت‌وساز

گلپایگانی اظهار کرد: ماده قانونی برای کاهش عوارض طولانی شدن ساخت وجود دارد که به‌اندازه کافی بازدارنده نیست و نیاز به بازنگری دارد و سال گذشته پیش‌نویس ماده واحده‌ای در این‌باره به شورای‌عالی استان‌ها ارائه شد تا از طریق مجلس این گره گشوده شود که هنوز به‌نتیجه نرسیده است. وی در پایان گفت: معتقدیم باتوجه به خطرات و عوارضی که ساختمان‌های نیمه‌کاره و رهاشده برای شهر دارند؛ لازم است، تمهیداتی اندیشیده تا مدت زمان مشخصی برای پروانه و ساخت ساختمان در نظر گرفته شود و امکان برخورد قانونی با مالکانی که اقدام به رها کردن پروژه‌های ساختمانی‌شان می‌کنند، فراهم آید.

سخن پایانی

موضوع بلاتکلیفی ساختمان‌های نیمه‌کاره و تبعات سوء ناشی از وجود آنها در فضای شهری، باید از سوی مسئولان موردتوجه ویژه قرار گیرد؛ زیرا وجود این ساختمان‌ها، باتوجه به مشکلاتی که برای شهروندان و ظاهر شهری ایجاد می‌کنند، در حقیقت تضییع‌کننده حقوق شهروندی است و نهادهای ذی‌ربط باید از چنین اقداماتی جلوگیری کنند. برخی کارشناسان حوزه مسکن و شهرسازی معتقدند که خلأ قانونی و نبود قوانین روشن برای تعیین‌تکلیف ساختمان‌های نیمه‌کاره و رهاشده، موجب بی‌توجهی به این موضوع شده است و تا زمانی که بسیاری افراد از قوانین سرپیچی یا به‌نفع خود به‌شکل دیگری استفاده می‌کنند، این مشکل به قوت خود باقی خواهد ماند. باتوجه به دغدغه مردم نسبت به وجود ساختمان‌های نیمه‌کاره و آسیب‌های اجتماعی ناشی از وجود آنها و ایجاد اختلال در جنبه بصری شهرها، باید به مالکان و سازندگان این ساختمان‌ها هشدار داده شود که در صورت وقوع هر تخلفی در این سازه‌ها، آنها نیز دخیل هستند و باید پاسخگو باشند.

از سویی دیگر، در صورت تمکین نکردن مالکان و سازندگان نسبت به اتمام پروژه، باوجود حمایت دستگاه‌های مسئول، می‌توان پروژه‌های نیمه‌تمام را برای تکمیل به مدیریت شهری واگذار کرد تا سرانجامی برای این پروژه‌ها متصور شود و مردم نیز از این معضل اجتماعی رهایی یابند.

راهکار بازگشت گردشگری مازندران به ریل

ابربحران ویلاسازی مدیریت شود

عکس: آیدا فریدی

مازندران از دیرباز به‌عنوان استان مسافرپذیر و مردمان آن در جایگاه مردمی مهمان‌نواز شهره بوده‌اند و گزارش‌های متعدد از ارقام چند ده میلیونی مسافران سالانه و همچنین رتبه نخست در مسافرپذیری به‌صراحت گویای این مدعا است. اما از سخنان تکراری و مقدمات وقت‌گیر که بارها و بارها در گزارش‌های متعدد رسانه‌ای مطرح شده بگذریم، حداقل طی یک دهه اخیر وزن پدیده ویلاسازی، سکونت غیربومیان، اراضی‌فروشی یا هر اصطلاحی منوط به فروش خانه‌های مسکونی به غیربومیان برای سکونت در حال سنگین‌تر شدن است. این پدیده که در گذشته تنها محدود به مناطق ساحلی و جلگه‌ای می‌شد، امروزه حتی تا مرتفع‌ترین مناطق کوهستانی و روستاهای ییلاقی هم کشیده شده است. گواه این ادعا نیاز به اعداد و ارقام ندارد، زیرا نگاهی به مهم‌ترین مناطق گردشگرپذیر استان، تاکیدی بر شرایط بحرانی دارد. باوجود اینکه مازندران سراسر ظرفیت و ویژگی برای پای‌گیری یا توسعه گردشگری است، اما لازم است، اشاره کنیم به برخی از ناب‌ترین مناطق که امروزه کمابیش خالی از سکنه بومی شده و به مناطقی مملو از ویلاهای لوکس برای غیربومیان بدل شده است؛ کلاردشت، جواهرده رامسر، چمستان، نور، روستای کندلوس، پلور آمل و بسیاری از مناطق استان که امروز بیشتر به مناطق لوکس پایتخت شباهت دارند تا محیطی آکنده از زیبایی طبیعی و فرهنگ ناب بومی.

گردشگری بر مدار اقامت می‌چرخد

آمارهایی که از داده‌های مرکز آمار ایران استخراج شده و همچنین سامانه معاملات املاک و مستغلات کشور، در پایان سال ۹۹، تعداد مشاوران املاک کشور به ۱۵۵ هزار و ۲۳۶ واحد رسیده است. از این تعداد، ۲۵ هزار و ۵۵۴ واحد در استان تهران قرار دارد و مازندران با ۱۵ هزار و ۶۲۴ واحد در رتبه دوم قرار گرفته است، البته این آمار مربوط به مجموعه‌های رسمی و دارای مجوز است، در حالی که در برخی روستاهای استان، آژانس‌های املاک غیرمجاز به تعداد بسیار در حال فعالیت هستند. برای مثال، تنها در شهرستان نور بیش از ۲ هزار مشاور املاک وجود دارد که نشان از بازارگرمی خرید و فروش ملک دارد که یکی از آنها ویلاهای لوکس است.

با نگاه به چنین فضایی، رشد گردشگری مسئله پیچیده و تا حدودی دشوار به‌نظر می‌رسد. گردشگری بیش از هر چیزی بر مدار اقامت می‌چرخد و سرمایه‌گذاری در این بخش نیز بیش از هر مسئله‌ای دیگر بر اقامت متکی است. گردشگری در مازندران با چنین شرایطی ابتدا نیازمند پاسخ به سوالاتی اساسی و سپس راهکاری مناسب دارد.

بنیادی‌ترین پرسش این است که چگونه و چرا ویلاسازی و ویلاخوابی به‌عنوان ۲ پدیده نوظهور طی ۲ دهه اخیر، جای گردشگری به‌شکل استاندارد و اصولی را در استان مازندران گرفته است؟ پاسخ به این سوال می‌تواند خود راه برون‌رفت این ابربحران ویلاسازی را برطرف یا حداقل مدیریت کند.

یک پرسش و پاسخ‌های متعدد

پدیده‌های اجتماعی به هر شکل و در هر قواره‌ای از مناسبت‌ها و عناصر مختلف و برخی مواقع متضاد ریشه می‌گیرند و محصول درآمیختن یا همنوایی عناصر متعددی هستند. به‌همین منظور، نمی‌توان شکل‌گیری و تعمیق پدیده ویلاسازی و خانه‌دومی‌ها در مازندران را محصول یک تصمیم، تفکر، اقدام یا به‌طور کل یک عامل دانست. شاید کارشناسان متعددی در بخش‌های دولتی، حوزه گردشگری و حتی مالی وجود داشته باشند تا پاسخ مناسبی برای این پرسش داشته باشند، اما برای درک مستقیم این چرایی به‌سراغ کارشناس حوزه مسکن در مازندران و از انبوه‌سازان استان رفتیم. مسعود دهقان از کارشناسان و فعالان حوزه مسکن به ایرنا گفت: سرمایه عظیمی هر ساله وارد استان مازندران می‌شود که به دلایل مختلف نه‌تنها وارد گردشگری نمی‌شود، بلکه حتی به حوزه‌های صنعتی و تولید نیز ورود نمی‌کند. وی در ادامه، گردشگری را پرسودترین حوزه فعالیت اقتصادی برای مازندران دانست و افزود: نخستین عامل در جذب سرمایه‌گذاری در بخش مسکن تصور اشتباه از سودآوری آن است. برخلاف تصور بسیاری، گردشگری اصولی و استاندارد می‌تواند بیش از سرمایه‌گذاری صرف، بر بخش مسکن دارای ارزش‌افزوده، گردش سرمایه و حتی اشتغالزایی و ایجاد بسترهای رفاه اجتماعی را فراهم آورد که متاسفانه هیچ‌یک از این گفته‌ها یا در باور دارندگان سرمایه شکل نگرفته یا آموزش داده نشده است. این کارشناس حوزه مسکن با بیان اینکه انبوه‌سازی نیز شکل جدیدی از اسکان غیربومیان است، گفت: گذشته از همه دلایل وابسته و غیرمستقیم، مقصر اصلی خود اداره کل گردشگری در جایگاه نهادی تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز است. برخلاف شعارهای پر زرق و برق مدیران که همواره گردشگری و توجه به این بخش را به‌عنوان تیتر سخنان‌شان استفاده می‌کنند، هیچ‌گاه گردشگری در مازندران به‌عنوان یک اقتصاد مستقل، مدیریت و باور نشده است. دهقان بااشاره به سفرهای خود به چندین کشور گردشگرپذیر دنیا همچون ترکیه، امارات‌متحده‌عربی و سنگاپور بیان کرد: در تمامی این کشورها گردشگری به‌عنوان یک اقتصاد باور شده و تمامی تصمیم‌ها برپایه این باور شکل می‌گیرد. به‌عبارت دیگر، به‌جای وابستگی گردشگری به نهادهای دیگر، بخش‌های مختلف اجرایی و خدماتی به گردشگری وابسته هستند، اما در مازندران این مسئله برعکس است.

وی ادامه داد: حتی در کشور و برخی استان‌ها و شهرها همچون اصفهان، تبریز و کیش نیز این باور شکل گرفته است که حتی کوچک‌ترین مجوز حتی غیرمرتبط نیز باید پیوست گردشگری داشته باشد، در حالی که هیچ‌کدام از این شهرها چه از لحاظ جاذبه و چه میزان مسافر، جایگاه مازندران را ندارند. به‌گفته این فعال بازار مسکن، طی چندین سال گذشته به‌طور فزاینده شاهد ساخت‌وسازهای بی‌رویه و لوکس که با ذائقه و توان مردم بومی همخوانی ندارند، روبه‌رو هستیم که در کنار تغییر کاربری‌های افراطی که با اصول معماری و آمایش سرزمین همخوانی ندارند، جایی برای نفس کشیدن گردشگری و توجیه‌پذیری سرمایه‌گذاری در این بخش باقی نگذاشته‌اند. دهقان نحوه ویلاسازی به‌ویژه در مناطق روستایی را بی‌منطق و غیرقابل‌توجیه عنوان کرد و گفت: روستاهای مازندران بزرگ‌ترین ذخیره‌گاه‌های گردشگری هستند، در حالی که امروز به‌طورکامل تغییر شکل یافته و به بزرگ‌ترین محل اقامت غیربومیان تبدیل شده‌اند، پس ابتدا باید در حوزه کلان از این روند قارچ‌مانند جلوگیری شود تا بتوان برای مدیریت سرمایه به‌سمت گردشگری فضاسازی کرد و این مسئولیت نهاد گردشگری است.

نجات گردشگری از تله مهمان‌پذیری

شاید موضوع کیفیت زیرساخت‌های گردشگری بهترین و نزدیک‌ترین گذاره برای رسیدن به راه‌حلی جهت برون‌رفت از سایه سنگین گسترش خانه‌دومی‌ها و ویلاسازی و ویلاخوابی باشد. پارسا سپهری، کارشناس جهانگردی و گردشگری در این‌باره به ایرنا گفت: گردشگری مازندران باید از لاک سنتی خارج شود و همانند کشورهایی همچون ترکیه، امارات، مالزی، سنگاپور، ارمنستان و چین وارد فاز رنسانس و نوزایی شود. به‌گفته سپهری، منظور از نوزایی در گردشگری تحلیل وضعیت کنونی، انتخاب هدف مشخص و به دور از کلی‌گویی، برنامه‌ریزی عملیاتی برای رسیدن به این هدف، فاصله‌گیری از شیوه‌های سنتی چه در تصمیم و چه در اجرا و از همه مهم‌تر ضمانت اجرا برای تمامی این مجموعه تغییرات است. وی همچنین به مسئله ارتقای کیفیت زیرساخت‌های گردشگری و تنوع‌بخشی به آن اشاره کرد و گفت: متاسفانه اقامت لوکس در ویلاها بسیار پیشتازتر از مجموعه‌های گردشگری است. منظور از لوکس توجه فقط به افراد پولدار یا صاحب سرمایه نیست، بلکه منظور ایجاد فضایی برای گردشگرانی است که هزینه می‌کنند. کارشناس گردشگری با تاکید بر تنوع‌بخشی به حوزه اقامتی، تفریحی و زیرساخت‌ها در استان افزود: برخلاف بخش ویلاخوابی و ویلاسازی که شاهد انواع قیمت‌ها و نوع گسترده هستیم، این میزان تنوع در حوزه گردشگری دیده نمی‌شود. سپهری همچنین به دریازدگی گردشگری در استان اشاره کرد و گفت: متاسفانه باوجود سرمایه‌گذاری عظیم غیربومیان در حوزه کوهستانی، جنگلی و روستایی، اما همچنان مسئولان غافل از این بخش، درگیر ساحل و دریا هستند که به‌طورطبیعی مسافر و بازدیدکننده خود را دارد.

وی در پایان، بار دیگر گردشگری را نیازمند رنسانسی عمیق دانست و تاکید کرد: تا زمانی که تصور نوزایی و نگاه استاندارد و جهانی برای گردشگری شکل نگیرد، همچنان باید شاهد فاصله‌گیری ویلاخوابی و افزایش تمایل غیربومیان برای اقامت دائمی در این بخش باشیم.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، بسیاری از کارشناسان و فعالان حوزه گردشگری معتقدند کیفیت ارائه خدمات و تناسب این کیفیت با هزینه سفر یکی از موارد سد راه توسعه گردشگری در این منطقه است. در این میان، باید به نکته مهم دیگری اشاره کنیم که شاید از لحاظ فنی لازم است موردتحلیل کارشناسان گردشگری قرار گیرد، اما اشاره آن خارج از لطف نیست. صنعت گردشگری در مازندران و مجموعه‌های فعال در این بخش نیز اصلا با جامعه هدف و بازار تقاضا همخوانی ندارند. در حوزه بوم‌گردی نیز شرایط به‌همین منوال است و هیچ استانداردی در کیفیت خدمات و نرخ‌گذاری‌ها وجود ندارد. نرخ مصوب داریم، اما این نرخ مصوب، از هیچ الگویی پیروی نمی‌کند. در کنار این مسئله، باید به فقر زیرساخت‌های تفریحی استان نیز اشاره کنیم که همگی در کنار هم اقامت در ویلا را توجیه‌پذیرتر از اقامت در مجموعه‌های گردشگری و حتی استفاده از تورهای مسافرتی می‌کند.

یادداشت

ضرورت حمایت از سهامداران بورسی

یاسر فلاح
کارشناس بازار سرمایه

بـازار سـرمایه یکی از پایه‌هـای اقتصادی و راهکاری فراگیر برای سـرمایه‌گذاری و توسعه صنعتی اسـت. با این وجود، سرمایه‌گذاری در این بازار در طول سـال‌های اخیر با چالش‌های جدی روبه‌رو شـده اسـت. اقتصاد ما شـرایط مبهمـی دارد که در آن، سیاسـت‌گذاری برای آینده ممکن به‌نظر نمی‌رسـد. طولانی شـدن مذاکـرات برجـام و ناامیدی از کسـب نتیجه مطلـوب از ایـن مذاکرات، یکـی از مهم‌ترین عواملی اسـت که دورنمای بـورس تهران را با ابهام گسـترده روبه‌رو می‌کنـد. در این میان، طولانی شدن جنگ میان روسیه و اوکراین نیز بر عملکرد بازارهای کالایی و انرژی تاثیر منفی گذاشته اسـت. از آنجا که گروه‌های وابسته به فلـزات و انرژی در بورس مـا اثرگذاری بالایی دارند، آینده بورس تهران روشـن نیسـت و در چنین شرایطی نمی‌توان به آسانی برای آینده این بازار برنامه‌ریزی کرد.

علاوه بر مشـکلات یادشـده سیاسـت‌های اقتصادی دولت نیز حامی بورس و سرمایه‌گذاران آن نیسـت و در موارد متعددی سیاسـت‌های اتخاذشـده از سوی مسـئولان زمینه‌ساز ضرر و زیان سهامداران اسـت؛ بنابراین تجدیدنظر در ایـن تصمیمات، ضروری به‌نظر می‌رسـد. در چنین شـرایطی، از سازمان بورس به‌عنوان نهـاد ناظر که مسـئولیت حفاظـت از جامعه سهامداری و حمایت از حقوق سهامداران بازار سرمایه را بر عهده دارد، انتظار می‌رود در مسیر اجرای تعهدات خود کوشـا باشد. البته سازمان بـورس در طول یک سـال گذشـته، اقدامات متعـددی برای حمایت از سـهامداران اجرایی کرده اسـت. با این وجود، سیاسـت‌گذاران در مواردی بدون توجه به تذکرات سازمان بورس و کارشناسـان، تصمیم‌گیـری می‌کنند. البته چنانچه رئیس سازمان بورس به‌عنوان نماینده سـهامداران بـه عضویت شـورای‌عالی بورس درآید، امکانی برای رفع این دسـت مشـکلات فراهم می‌شود. در واقع چنانچه رئیس سازمان بـورس عضو شـورای اقتصادی دولت باشـد، می‌توانـد سـایر اعضـای این شـورا را قبل از تصمیم‌گیری نسبت به عوارض این سیاست‌ها در قبـال صنایع و سـودآوری آنهـا آگاه کند. ایـن اقدام، مانـع تصمیم‌گیری‌های جزیره‌ای اسـت و مانع اثرات منفی آن بر عملکرد بورس تهران خواهد بود. البته سازمان بورس اقدامات مثبتی برای حمایت از سهامداران ترتیب داده اسـت. این سـازمان در یک سـال اخیر برای بهبود ریزسـاختارهای حاکم بر بازار سـرمایه، اقدامات مثبتی را اجرایی کرده اسـت. هرچند در ماه‌های گذشـته دامنه نوسان بازار به شکل گام‌به‌گام افزایش یافته، با این وجود، این ابزارها از اثرگذاری محدودی برخوردار هستند. بورس تهران در ماه‌های گذشـته در تعلیق مذاکرات برجامـی بوده اسـت. در همین حـال، قیمت کامودیتی‌هـا در بازار جهانـی، قیمت دلار در بـازار داخلی و همچنین سیاسـت‌های دولت در روند قیمت‌گـذاری محصولات، بر عملکرد بـورس اثرگـذار بوده اسـت. در واقع شـرایط یادشـده ابهامی را بر عملکرد بازار گسـترانده اسـت. در ادامـه باید تاکید کـرد که اقتصاد از متغیرهـای گوناگون کلان اقتصـادی داخلی و خارجـی تاثیـر می‌پذیرد که ایـن متغیرها عملکـرد شـرکت‌های بورسـی و به‌دنبال آن سـودآوری آنهـا را تحت‌تاثیر قـرار می‌دهند. متغیرهای یادشـده در فضای اقتصادی کشور ما به‌مراتب متعددتر هسـتند و سازمان بورس نمی‌توانـد در جهـت پیش‌بینی‌پذیـری بازار، اقدامـات کارآیـی را ترتیب دهد. علاوه بر این، شـاخص‌های اقتصـادی جهانی نیـز عملکرد صنایـع و بورس را تحت‌تاثیـر منفی قرار داده اسـت. در ماه‌های پایانی سـال ۲۰۲۱ شـاهد حمله نظامی روسـیه به خـاک اوکراین بودیم و به‌دنبال تشدید تنش در اروپای شرقی شاهد رشـد قابل‌توجه بهای گاز در بازارهای جهانی به‌ویژه اتحادیه اروپا هسـتیم، اما این شـرایط جزو ریسـک‌های غیرقابل پیش‌بینی هستند و مدیریت این فاکتورها از عهده سـازمان خارج اسـت. با توجه به آنکه در آستانه ماه‌های سرد سـال قرار داریم، تامین انرژی برای کشورهای اروپایی با توجه به مشـکلات میان این روسیه و کشـورهای اروپایی، به چالشـی جدی بدل شـده اسـت. صنایع تا حدی توان تحمل رشد قیمت انرژی را دارند، اما چنانچه قیمت انرژی از حدی بالاتر برود، صنایع ناچار به توقف تولید خواهند بود و بدین‌ترتیب رکود بر اقتصاد حاکم خواهد شد.

برنامه دولت برای رونق اوراق گام در بورس کالا

بـا پیگیری دولت در زمینه تداوم انتشـار اوراق گواهی اعتبار مولد (گام) و امکان تسـویه معاملات بازار فیزیکی در بـورس کالای ایران با این اوراق، کارشناسان نسبت به این ابزار شفاف در زمینه کمک به تامین زنجیره ارزش تولید امیدوارند. دولت در نظر دارد تا پایان امسال انتشار اوراق گام را به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان برساند. به گزارش ایبنا، علی صالح‌آبادی، رئیس کل بانک مرکزی در حالی از انتشار اوراق گواهی اعتبار مولد (گام) در بورس کالا خبر داده بود که امکان تسـویه معاملات با اعتباردهی از محل اوراق گام در بازار فیزیکی بورس کالا در روز یکشـنبه ۱۰ مهر و دوشـنبه ۱۱ مهر در جریان فروش محصول‌های شـرکت‌های ملی مس ایـران و آلومینیوم ایران فراهم شد. از این به بعد، معامله‌گران در بورس کالا می‌توانند و امکان این را دارند که به جای پول نقد، با اوراق گام هم تسویه کنند. حمید آذرمند، مدیر اداره تامین مالی زنجیره تولید بانک مرکزی نیز در این زمینه می‌گوید: استفاده از اوراق گام نسبت نیاز به نقدینگی را کاهش می‌دهد. به‌گفته او اوراق گام، ابزار تامین مالی شفاف برای تامین زنجیره ارزش تولید است که می‌تواند به ثبات اقتصادی، کاهش ناترازی بانک‌ها و کاهش تورم و به‌دنبال آن، رشد اقتصادی نیز کمک کند. پیش‌تر مدیر اداره تامین مالی زنجیره تولید بانک مرکزی هم گفته بود که امسال دست‌کم ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از معاملات بورس کالا با ابزارهای اعتباری مانند اوراق گام تامین مالی می‌شود. گفتنی است دولت در برنامه جدید خود در نظر دارد تا پایان امسـال، انتشـار اوراق گام به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان برسـد که می‌تواند در زمینه تامین مالی زنجیره ارزش تولید و روند کاهش نقدینگی در اقتصاد اثر قابل‌توجهی بگذارد.

پاییز قرمزپوش بازار سرمایه ادامه دارد

دولت بی‌تفاوت به وعده‌های بورسی انتخاباتی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

باوجود اینکه بورس تهران به‌عنوان یکی از اولویت‌های دولت سیزدهم معرفی شـد و رئیس‌جمهوری نیز در جریان برگزاری انتخابات به این بازار مالی سر زد و وعده رفع مشکلات آن را مطرح کرد، اما این بازار روزهای خوبی را پشت‌سر نمی‌گذارد. در طول هفته‌های گذشـته، شـاهد روند ریزشـی بورس و از دست دادن محدوده‌های حمایتی مهم بوده‌ایم. در همین حال، سـقوط شاخص از مرز یـک میلیون و ۳۰۰ هزار واحدی نیز دیگر دور از انتظار نیسـت. البته سـقوط ادامه‌دار نماگر بورس در شـرایطی ثبت می‌شـود که سـهام اغلب شرکت‌های بورسـی در ارزنده‌ترین حالت قرار دارند. در چنین شـرایطی، برخی از فعالان بازار، این روند ریزشـی را عمدی و ناشـی از عملکـرد بازیگردانان می‌دانند تا از روند بازگشـت مجدد شاخص به مسیر صعودی، بیشترین بازده را از آن خود کنند. همزمان سـایر فعالان بازار بر بی‌ثباتی سیاسـی و اقتصادی کشور تاکید دارنـد و آن را محـرک اصلی افت ادامه‌دار بازار سـرمایه عنوان می‌کنند. البته سیاسـت‌های غلط دولت نیز محرک ریزش‌های قابل‌توجه بورس تهران است و نمی‌توان به‌سادگی از کنار آن گذشت.

عکس: آیدا فریدی

باوجـود اینکه بورس تهـران به‌عنوان یکـی از اولویت‌های دولت سـیزدهم معرفـی شـد و رئیس‌جمهوری نیـز در جریـان برگزاری انتخابات به این بازار مالی سر زد و وعده رفع مشکلات آن را مطرح کرد، این بازار روزهای خوبی را پشت‌سر نمی‌گذارد

بورس قرمزپوش

بررسـی عملکرد بورس تهران در هفته سـوم مهر حکایت از آن دارد که این بازار، نخسـتین روز کاری این هفته را سـبزپوش آغاز کرد. شـاخص کل بورس در روز شـنبه ۱۶ مهر با صعود ۲ هزار و ۸۶۸ واحدی در پایـان معاملات امروز بـه عدد یک میلیون و ۳۱۶ هزار واحد رسـید. البته سـبز کمرنگ تابلو بورس در روزهای یکشـنبه و دوشنبه ادامه نیافت. شاخص کل بـازار بورس تهران پـس از پایان معاملات یکشـنبه ۱۷ مهـر ۱۱ هزار و ۶۴۵ واحـد ریزش کرد و به یک میلیون ۳۰۵ هزار واحد رسـید. روند ریزشی شاخص کل بورس تهران در روز دوشنبه ۱۸ مهر نیز با سقوط هـزار و ۱۵۶ واحدی ادامه یافـت. بدین‌ترتیب نماگر بـورس در ارتفـاع یک میلیون و ۳۰۳ هـزار واحدی ایستاد. گفتنی است شاخص هم‌وزن نیز در این روز با ۳۱۹ واحد کاهش به ۳۷۵ هزار و ۷۰۰ واحد رسید.

البته نمای پایانی بازار سرانجام در روز سه‌شنبه ۱۹ مهر سبز شد. شـاخص کل بورس در این روز با رشد ۹ هـزار و ۶۶۲ واحـدی در مرز یـک میلیون و ۳۱۳ هزار واحدی قرار گرفت. بررسی عملکرد بورس تهران و مقایسـه آن با سـایر بازارهای مالـی حکایت از آن دارد که این بازدهی در این بخش به‌شدت در مقایسه با سـایر بازارها عقب مانده است. در چنین شرایطی، شاهد تداوم خروج سرمایه به‌ویژه از سوی سهامداران خرد حقیقی از این بازار هسـتیم. نگرانی سهامداران خـرد از تداوم این روند ریزشـی به افت مداوم بورس تهران و سقوط هرچه بیشتر شاخص منتهی می‌شود. با این وجود باید اقرار کرد که اغلب سهم‌های بازار در شرایط ارزندگی کامل قرار دارند.

سقوط سیاسی و اقتصادی

مصطفی صفاری، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو بـا صمت اظهار کرد: شـاخص‌هایی همچـون بورس، وضعیت اقتصاد سیاسـی کشور را نشـان می‌دهد. این شـاخص‌ها نتیجـه سیاسـت‌های اقتصادی کشـور و رویکردهای سیاسـی هسـتند. چنانچه عملکـرد بازار سرمایه بررسی شود، بورس تهران از ۲۰ مرداد ۱۳۹۹، در مسـیر سـقوط قیمتی قرار گرفـت. انتظار می‌رفت براسـاس سیکل‌های ۲۰ سـاله بورس تهران، این بازار با گذشـت ۲ سال، دوباره به مسیر رشد بازگردد. با این وجود انتظار یادشده به واقعیت نرسید و محقق نشد.

وی افزود: سیاسـت‌های اقتصادی که دولت سیزدهم به‌واسـطه بودجه ۱۴۰۱ تصویب کرد، فشـار مضاعفی به شـرکت‌های بورسی تحمیل کرد و سـودآوری آنها را تحت‌تاثیر منفی قـرار داد. در ادامه دورنمای تاریک برجام و روابط تجاری میان ایران با سـایر کشـورها، از مهم‌ترین دلایلی اسـت که سـایه تاریکی را بر اقتصاد کشور انداخته است. بورس نیز از این شرایط تاثیر منفی پذیرفته و از مسیر رشد عقب مانده است.

صفاری گفت: همان‌طور که بارها تاکید شده، سرمایه ترسـو اسـت؛ بنابراین با توجه به ابهاماتی که عملکرد بورس تهران را تحت‌تاثیر منفی قرار داده، شاهد خروج پول قابل‌توجه به‌ویژه ازسـوی سـرمایه‌گذاران خرد و حقیقی از بازار سـرمایه بوده‌ایم. روند ریزشی حاکم بر بازارهای سـهام جهانی بوده است. تورمی شدن اقتصاد جهان، به گسـترده شـدن رکود در بازار فلزات منتهی شـده اسـت. کما اینکه قیمت طلا در هفته‌های اخیر تحت‌تاثیر شـرایط یادشـده در بازارهای جهانی، افت قابل‌ملاحظه‌ای را پشت‌سـر گذاشـته است. در همین حال، بهـای کامودیتی‌های فلزی نیز در مسـیر نزولی قرار دارد. شرایط یادشـده مانع سودآوری شرکت‌های بورسی کشور ما و به‌خصوص گروه‌های فلزی و معدنی شده اسـت؛ بنابراین باید اذعان کرد که نبود دورنمای روشـن از اقتصاد جهان، درنهایـت تاثیر منفی خود را بر بورس تهران نیز گذاشـته اسـت. صفاری گفت: تیم اقتصادی دولت سـیزدهم نیز بارهـا وعده‌هایی را برای بهبود عملکرد بورس تهـران مطرح کرده، با این وجود وعده‌های یادشـده هیـچ‌گاه محقق نشـدند؛ بنابراین سیاست‌های اقتصادی دولت و ناکارآمدی این سیاست‌ها از دیگر دلایل رخت‌بربستن رونق از بورس تهران است. در واقع سـرمایه‌گذاران بورسی نسبت به سیاست‌های حاکم بر بازار سرمایه تردید دارند و همین موضوع مانع رونق بورس تهران است. وی افزود: با توجه به اهمیت و اثرگذاری بازار سهام در فرآیند توسعه اقتصادی، انتظار می‌رود رویکـرد دولت در قبال این بازار اصلاح شـود. بسیاری از چالش‌های حاکم بر بورس تهران، ریشه‌های سیاسـی و اقتصادی دارند و رفع آن با سیاسـت‌گذاری درست ممکن است.

صفـاری تاکیـد کـرد: در حال حاضر، تعداد سـهامداران بورسـی کشـور افزون بر ۴۰ میلیون نفر برآورد می‌شود که بخش عمده این سـهامداران در ۲ سـال گذشته، وارد بازار سهام و عملا متضرر شده‌اند. این ضرر در شرایطی است که در سال‌های اخیر شاهد تورم افسارگسیخته‌ای در اقتصاد کشـور بوده‌ایـم؛ بنابراین بازگشـت دوباره اعتماد به این بازار، به‌سادگی ممکن نیست.

این کارشـناس بورسی در پاسـخ به سوالی مبنی بر توجه سیاسـت‌گذاران به نظرات فعالان بورسـی کشور به‌ویژه در تدوین بودجه سال آینده کشور، گفت: چنانچه نظرات فعالان بازار سرمایه در تدوین لایحه بودجه واقعا موردتوجـه قرار گیرد و به شـعار محدود نشـود، تاثیر مثبتی بر عملکرد بازار سـرمایه خواهد داشـت. بودجه ۱۴۰۱، بدون توجه به عملکرد بورس تهران تدوین شد و آسیب‌های جدی را به سودآوری صنایع تحمیل کرد. حذف معافیـت مالیاتی صادرکننـدگان، وضع عوارض صادراتی و... به‌شدت ضدتولید بوده‌اند و عملا سودآوری صنایع بورسی کشور را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. چنانچه این سیاست‌ها اصلاح شود، می‌توان به بازگشت بورس تهران به مدار صعود نیز امید داشت.

> سرمایه ترسو است و با توجه به ابهاماتی که عملکرد بورس تهران را تحت‌تاثیر منفی قرار داده، شاهد خروج پول قابل‌توجهی به‌ویژه ازسوی سرمایه‌گذاران خرد و حقیقی از بازار سرمایه بوده‌ایم

دست پنهان بازیگردانان

امیـد پورمحمود، کارشـناس بازار سـرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بازار سـرمایه تهران در هفته‌های گذشته، روزهای مثبتی را پشت‌سـر نگذاشـته اسـت. بـا این وجود می‌توان این‌طور ادعا کرد که برخی از بازارگردانان به‌دنبال آن هسـتند تا بورس تهران را به عمد قرمزپوش کنند. وی افزود: در طول هفته‌های اخیر شـاهد بروز موجی از نارضایتی‌ها در کشور بوده‌ایم. بازارگردانان نیز با فراهم آوردن شرایط سقوط شـاخص بورس، به‌دنبال آن هستند که بخشی از افت نماگر بورس را به ناآرامی‌های سیاسـی گـره بزنند و بدین‌ترتیب با بازگشـت بازار همین بازارگردان‌ها، سود قابل‌توجهی را ازآن خود خواهند کرد.

پورمحمود گفت: بنابراین روند ریزشـی شـاخص بورس و بی‌توجهی به حمایت‌های انجام‌شـده از بـورس ادامه دارد. با این وجود، چنین ریزشـی منطقی و روند عادی بازار سرمایه نیست. در چنین شرایطی، تمام سطوح حمایتی، یکی پس از دیگری، شکسته می‌شوند. با این وجود به اعتقاد من، احتمال بازگشـت بازار پـس از تجربه کف یک میلیـون و ۲۵۰ هزار واحدی وجود دارد.

این کارشـناس بازار سـرمایه در ارزیابـی اقتصاد جهـان و تاثیر آن بر عملکـرد بـورس تهران اظهـار کرد: تعامـل ایران با اقتصاد دنیا به‌شـدت محدود بـوده و در واقع اقتصاد ایران به‌شـدت جزیره‌ای است. با این وجود، تغییرات قیمتی فلزات در بـازار جهانی، به‌شـدت بر عملکرد گروه فلـزی، معدنی و پتروشیمی و... اثرگذار اسـت؛ بنابراین با توجه به توقف روند ریزشـی قیمت کامودیتی‌ها در بازار جهانی، نمی‌توان ریزش بورس را به شرایط اقتصاد دنیا نسبت داد.

وی در پیش‌بینـی عملکـرد بورس در آینـده، اظهار کرد: پیش‌بینـی عملکرد بورس در شـرایط کنونی، منطقی به‌نظر نمی‌رسد.

چنانچه عملکرد بورس از منظر تکنیکالی بررسـی شـود، باید منتظر بازگشـت شـاخص به روند صعودی باشیم. با این وجود با توجه به شـرایط یادشـده، چنانچه دست‌های پنهان بازیگردانـان برای سـقوط بـورس حذف شـود، می‌توان به بازگشت دوباره شاخص به روند مثبت و صعودی امید داشت.

سخن پایانی

بورس تهران پس از گذران یک سال سخت، از نیمه اسفند ۱۴۰۰ در مسیر رشد قرار گرفت. رشد نماگر بورس و سبزپوشی تابلو آن تا اواخر اردیبهشـت نیز ادامه یافت. در چنین شرایطی، بسـیاری از سهامداران و فعالان بازار سرمایه از احتمال دوباره صعود شـاخص بورس تا مرز ۲ میلیـون واحدی خبر می‌دادند، بـا این وجود، روند رو به رشـد بورس تهران ادامه‌دار نبود، تا جایی‌که برآورد می‌شـود شاخص کل بورس از اواخر اردیبهشـت تا نیمه مهر، افت حدود ۱۸ درصـدی را ازآن خود کرده اسـت. این افت با وجود تورم قابل‌توجه در اقتصاد کشـور و روند صعودی دلار حاصل شده و ضرر قابل‌توجهی را به سرمایه‌گذاران این بازار تحمیل کرده است.

البتـه در برخـی روزهـا بـا انتشـار اخبار مثبـت و امیـدواری نسـبت به آینده، شـاهد رشـد نماگر بورس بودیم، با ایـن وجود، روند صعودی شـاخص، آن‌قدرها هـم ادامه نیافت. در چنین شـرایطی، خالص خروج پـول افراد حقیقی بیشـتر از ورود پول این افـراد به بازار سـرمایه برآورد می‌شـود؛ درنتیجه نماگر بازار به‌طور مرتب سـطوح حمایتی خود را از دست می‌دهد. در چنین شـرایطی، حتی این احتمال می‌رود که شـاخص کل از مـرز یک میلیون و ۲۰۰ هـزار واحدی نیز عبور کند و این سـطح حمایتی مهم را از دست بدهد. از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور برداشت کرد که دولت سـیزدهم در عمل به وعده‌هـای خود مبنی بر بازگشـت رونق بـه بورس تهـران موفق نبوده است. البته دولت با چالش‌های فراگیر اقتصادی روبه‌رو است که موجب می‌شود بورس تهران بر خلاف وعده‌های رئیس‌جمهوری در اولویت‌های تیم اقتصادی دولت نباشد، اما چنانچه بازگشت ایـن بازار به مسـیر صعود، به‌طـور واقعی جزو اولویت‌های اساسـی دولت باشد، تجدیدنظر در این سیاست‌ها ضروری به‌نظر می‌رسد.

فراخوان اعطای ۵ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه به دانش‌بنیان‌ها

به‌گزارش تسنیم، معاون تسهیلات و تجاری‌سازی صندوق نوآوری و شکوفایی از فراخوان اعطای ۵ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه به شرکت‌های دانش‌بنیان خبر داد. فراخوان اعطای ۵ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه به شرکت‌های دانش‌بنیان اعلام شد. بانک مرکزی براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کشور، مکلف شده است به شرکت‌های دانش‌بنیانی که از طرف صندوق نوآوری و شکوفایی اعلام می‌شوند، تسهیلات قرض‌الحسنه اختصاص دهد. روح‌الله ذوالفقاری، معاون تسهیلات و تجاری‌سازی صندوق نوآوری و شکوفایی اظهار کرد: با حمایتی که دولت و مجلس شورای اسلامی انجام داده است، موفق شدیم برای امسال ۵ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه از طریق شبکه بانکی و بانک مرکزی برای شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه اشتغال در این شرکت‌ها در نظر بگیریم. وی تصریح کرد: این تسهیلات به شرکت‌هایی تعلق می‌گیرد که قصد ارتقای محصولات‌شان را دارند یا برای توسعه عرضه محصولات دانش‌بنیان، ظرفیت‌سازی می‌کنند یا اینکه قصد افزایش فروش محصولات دانش‌بنیان یا تولیدات را داشته باشند که در نهایت منجر به توسعه اشتغال می‌شود. ذوالفقاری خاطرنشان کرد: این تسهیلات به‌صورت قرض‌الحسنه و سقف تسهیلات برای هر شرکت یک میلیارد تومان است. شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق می‌توانند از این تسهیلات استفاده کنند و در همین راستا فراخوانی اعلام شد که شرکت‌ها می‌توانند درخواست خود را به صندوق نوآوری و شکوفایی ارائه کنند و در فرآیند کوتاهی درخواست شرکت‌ها بررسی و به شبکه بانکی عامل معرفی می‌شود. بازپرداخت این تسهیلات ۳ ساله در نظر گرفته شده است تا کسب‌وکارها بتوانند در مسیر تولید قرار بگیرند و خودشان را تجهیز کنند، همچنین توان بازپرداخت این تسهیلات را داشته باشند.

تغییر طیف نورهای معابر شهری، آلودگی بصری را کاهش می‌دهد

جور دیگر باید دید

پژوهش‌ها حاکی از آن است که تابش مداوم و شدید نور در شهرها منجر به آلودگی نوری می‌شود. به‌گفته کارشناسان، استفاده از رنگ‌های متنوع در نورپردازی هم ممکن است در صورت استفاده نادرست موجب آلودگی بصری شود که نه‌تنها چهره زیبایی به اماکن شهری و معابر نمی‌دهد، بلکه موجب اخلال در روند رشد درختان و حشرات هم می‌شود. رنگ به‌عنوان خاصیتی از نور محسوب می‌شود. آنچه درباره رنگ‌ها بسیار حائزاهمیت است، اثر روانی آنها و تاثیری است که ترکیبی از رنگ‌ها در کنار هم بر ذهن بیننده می‌گذارند. برای مثال، تابش مداوم و شدید نور سفید باعث می‌شود ساعت بیولوژیکی انسان به‌هم بریزد و چرخه خواب و بیداری با اخلال روبه‌رو شود. صمت در این گزارش به بررسی اهمیت کاربرد روشنایی هوشمند در کاهش آلودگی نوری و بصری شهرها با توان دانش‌بنیان‌ها پرداخته است.

عکس: سامان شرف‌الدین

شب‌های آلوده به نور

رابطه انسان با محیط آنجایی خود را در قالب بهترین روند ممکن نشان می‌دهد که چرخه‌های محیط‌زیست بدون آسیب پایدار بماند و انسان کوچک‌ترین خللی در آن به‌وجود نیاورد. بی‌شک رسیدن به چنین روندی رویایی است که فقط در کتاب‌ها می‌توان آن را یافت، چرا که انسان در طول متمدن‌شدنش قرن به قرن به محیط‌زیست خود آسیب زده است و امروزه می‌توانیم اوجش را در گرمایش جهانی و تغییرات اقلیمی ببینیم. در دنیای امروز، انسان عامل اصلی آلودگی‌هایی بوده است که آثار زیانبار جبران‌ناپذیری را به کره زمین وارد کرده است. در تعاریف علمی آلودگی به فرآیندی تلقی می‌شود که جزئی خارج از اجزای اصلی یک چرخه وارد آن شود. به‌عبارت روشن‌تر، اجزای خارجی با ورود به یک اکوسیستم چرخه آن اکوسیستم را بر هم می‌زنند، برای مثال، ازن گازی سمی است که در صورت تنفس مدام انسان در محیط کشنده خواهد بود و به‌عنوان یک گاز خارجی و مضر در لایه‌های پایینی اتمسفر شناخته می‌شود، اما همین گاز سمی روی سطح زمین (لایه تروپسفر) در جایگاه یک گاز مفید در لایه بالایی اتمسفر (استراتسفر) شناخته می‌شود و از ورود اشعه‌های مضر خورشید به زمین جلوگیری می‌کند. امروزه در کنار آلودگی‌های متعددی که در شهرها جولان می‌دهند، نظیر آلودگی هوا، صوتی، بصری و... هم به شهرها اضافه شده است. پژوهش‌ها حاکی از آن است که برای رسیدن به آسایش بصری در شهرها، مولفه‌های زیادی دخیل است که می‌توان به مواردی مانند رفع آلودگی‌های نمادی، دیداری، نوری و توجه به میزان نور و روشنایی بافت‌های شهری به‌ویژه در شب، اشاره کرد که همگی نقش مهم و بسزایی در ارتقای آسایش بصری ایفا می‌کنند. نورهای مصنوعی و تشعشعات اضافی یکی از دلایل بروز این آلودگی در مناطق شهری است. این نوع از آلودگی به‌عنوان آلودگی نوری شناخته می‌شود که افزون بر اخلال در چرخه شبانه‌روزی چهره نامطلوبی هم در مناطق شهری ایجاد کرده است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

نور اضافی شهر زشت و ناامن

بنا بر یافته‌های علمی، وقتی نور شب توسط انسان به‌صورت مصنوعی زیاد شود، افزون بر ایجاد آلودگی بصری، برای جانوران و حشره‌های شب‌زی هم آسیب‌زننده است، در واقع نور اضافی شب، سیستم متابولیسمی حشرات را به‌هم می‌زند و تخم‌ریزی آنها را دچار اختلال می‌کند. به‌گفته برخی کارشناسان افزایش نور مصنوعی در محیط زندگی حشرات به‌نوعی فضا را برای آنها ناامن می‌کند و باعث می‌شود که بسیاری از این حشرات شکار شود. حامد میرزا خلیل، فعال آسمان شب و پژوهشگر در گفت‌وگو با صمت درباره تاثیر آلودگی نوری بر متابولیسم انسان و سایر موجودات گفت: در شرایطی که نور مصنوعی شب از طریق چراغ‌های نصب‌شده در محیط زندگی حشرات زیاد شود، روند جفت‌گیری آنان مختل می‌شود. بنا بر آمارهای موجود، امنیت کرم شب‌تاب در دهه‌های اخیر به نصف کاهش پیدا کرده است؛ نوری که کرم شب‌تاب برای پیدا کردن جفت و تولیدمثل از خود تولید می‌کند، از فاصله ۱۴ متری برای جفتش قابل تشخیص است؛ اما وقتی چراغ‌ها در شب روشن باشد، کرم شب‌تاب نمی‌تواند جفت خود را پیدا کند، همچنین حشراتی که در شب به‌دنبال غذا می‌گردند، باوجود نورهای مصنوعی تا حد زیادی محیط‌شان ناامن می‌شود.

▣ خزان زودرس درختان

وی بااشاره به سلامت درختان و چرخه زیستی آنها با نورپردازی زیاد گفت: نور سفید و نورپردازی‌های بلندمدت چرخه زیستی درختان را با اختلال مواجه می‌کند. ممکن است درخت در همان سال‌ها خشک نشود، اما سیستم ایمنی آن بسیار ضعیف می‌شود و در نتیجه با یک بیماری و تنش مضاعف واردشده به درخت، از پا در می‌آید و رنجور می‌شود، در واقع به‌شدت آسیب‌پذیر می‌شود و نمی‌تواند تنش‌های زودگذر را رد کند. به‌همین دلیل بسیاری از درختان تهران خشک یا رنجور هستند و نمی‌توانند بسیاری از تنش‌ها را تحمل کنند و از گرمای شدید تابستان سربلند بیرون بیایند. به‌همین سبب توانایی کمی در تحمل تنش‌های تابستانه دارند.

▣ تاثیر نور در ساعات بیولوژیکی انسان

این پژوهشگر درباره تفاوت نور سفید و آبی در ساعت بیولوژیکی موجودات گفت: از آنجایی که هورمون ملاتونین تحت‌تاثیر مستقیم نور سفید و آبی است، با کوچک‌ترین تابشی از این نور، ترشح آن با اختلال مواجه و حتی در بسیاری موارد متوقف می‌شود. گفتنی است، ملاتونین وظیفه کنترل‌کننده استرس در انسان و ساعت بیولوژیک در تمامی موجودات را برعهده دارد، در واقع، چرخه خواب و بیداری، گرسنگی و دوره‌های قاعدگی بانوان و میزان متابولیسم آقایان را کنترل می‌کند. تحقیقات نشان داده است اگر در برخی موارد سیستم بیولوژیکی و متابولیسم بدن ما موجودات استاندارد نیست، کمی از مهم‌ترین علت‌های آن، قرار گرفتن در معرض نور سفید به‌صورت طولانی‌مدت است. این نور آستانه تحمل انسان را پایین می‌آورد و قدرت تفکر وی را تضعیف می‌کند، متاسفانه ایرانی‌ها از نور سفید زیاد استفاده می‌کنند. به‌گفته میرزاخلیل، تابش مداوم و شدید نور سفید باعث می‌شود درخت به خزان زودرس مبتلا شود که بعد از چند سال رو به ضعف می‌رود و با یک عامل بیرونی نظیر بادهای شدید، درخت سرنگون می‌شود و به عمر خود پایان می‌دهد، زیرا آسیب‌پذیر شده بودند.

وی بااشاره به دیگر موجودات شب‌زی در مواجهه طولانی‌مدت با نور سفید گفت: برخی سوسک‌های شب‌زی با دیدن ستارگان و کهکشان‌ها مسیر خود را پیدا می‌کنند که تحت‌تاثیر آلودگی نوری نمی‌توانند مسیر خود را پیدا کند یا نوعی شب‌پره وجود دارد که در ۵۰ سال گذشته آمار جمعیت آن به‌دلیل در معرض قرار گرفتن مداوم در نور سفید کاهش پیدا کرده و تخم‌ریزی آن در شب دچار اختلال شده است.

میرزاخلیل افزود: برمبنای تحقیقات انجام‌شده خانه‌هایی که نزدیک به معابر خیابانی و در معرض نور سفید قرار دارند، علاوه بر اینکه از اجتماع حشرات در محدوده زندگی خود بیشتر رنج می‌برند، در خطر بیماری‌های مشترک میان حشرات با انسان قرار می‌گیرند، در واقع افرادی که در این خانه‌ها زندگی می‌کنند، بیشتر در معرض این نوع بیماری‌های التهابی قرار می‌گیرند.

منصب در سازمان‌های مرتبط با این فناوری اعم از شهرداری‌ها و وزارت نیرو گفت: تحریم‌ها و در واقع محدودیت‌های مالی از جمله موانعی است که باعث شده حمایت چندانی از سوی صاحبان مناصب در وزارت نیرو و شهرداری‌ها به‌عمل نیاید، اما از سوی صندوق نوآوری و شکوفایی حمایت‌های درخوری را دریافت کرده‌ایم.

> کاهش نور معابر باعث می‌شود درختان به‌اندازه کافی نور و روشنایی از ماه دریافت کنند و این خود به سلامت آنان در شبانه‌روز کمک می‌کند

یک دستاورد با چند کارآیی

امروزه در شهرهای هوشمند، میزان نور یک منطقه را با میزان فعالیت مردم در همان منطقه تنظیم می‌کنند. این باعث می‌شود تا روشنایی در جایی که ازدحام جمعیت بیشتر است، افزایش یابد، در عین حال، وقتی سنسورها تشخیص دهند که تعداد افراد یا اتومبیل‌ها در یک منطقه کمتر است، میزان نور و روشنایی در آن منطقه را کاهش می‌دهند. کمال یاوریان، مدیرعامل یک شرکت دانش‌بنیان در زمینه تولید روشنایی‌های معابر با فناوری‌های نو در گفت‌وگویی که با صمت داشته است، گفت: عنوان فعالیت این شرکت، روشنایی شهر هوشمند با پوشش ال ای دی است و این فناوری یکی از اولویت‌های مهم دنیا برای کاهش مصرف انرژی است. از آنجایی که ساعت ۹ تا ۱۲ شب، اوج رفت‌وآمد در معابر شهری است، نیاز به روشنایی الزامی است؛ اما از این ساعت به بعد تا ساعات اولیه صبح، روشنایی زیادی موردنیاز نیست، به‌همین دلیل این سیستم نیاز به هوشمندسازی داشت.

وی افزود: این فناوری در راستای کاهش مصرف انرژی و افزایش بازدهی آن در ۲ گام مهم، فناوری روشنایی معابر شهری و جاده‌ای ایجاد شده است. در گام نخست، امکان‌سازی کنترل روشنایی چراغ‌های معابر، جاده‌ها و اتوبان‌ها را بااستفاده از گوشی، تبلت و سیستم‌های نرم‌افزاری فراهم کرد و در گام دوم، نوعی فناوری برای رفع آلودگی لامپ‌های نصب‌شده به‌کار گرفت که به‌صورت خودکار عمل کنند.

یاوریان گفت: یکی از مشکلات سخت‌افزاری در روشنایی معابر، آلودگی چراغ‌ها است که وقتی در خیابان‌ها نصب می‌شوند، پس از ۳ تا ۶ ماه، به‌علت آلودگی، تا ۳۰ درصد میزان روشنایی آن کاهش می‌یابد، در واقع این آلودگی باعث کاهش روشنایی و چون در بسیاری از موارد، چراغ‌ها تمیز نمی‌شوند، همواره کمتر از میزان معمول، روشنایی از چراغ ساطع می‌شود؛ به‌همین دلیل گام دوم این فناوری استفاده از پوشش نانو با قابلیت خودتمیزشوندگی است.

وی در تشریح استفاده از تلفن‌های هوشمند و سیستم‌های نرم‌افزاری افراد در استفاده از روشنایی معابر گفت: برای مثال، اتوبان قزوین تا تهران را در نظر بگیرید که در ساعت ۹ شب که پیک عبور و مرور است، در شرایط فعلی به‌دلیل کمبود سفرها و برای کاهش مصرف انرژی در حالت خاموش قرار دارد؛ در این شرایط افراد می‌توانند با تلفن‌های هوشمند خود و با سیستم اندروید یا از طریق نرم‌افزارهای ارائه‌شده با ارسال پیام به مرکز تعیین‌شده به هر میزان که می‌خواهند روشنایی معابر را افزایش یا حتی کاهش دهند، در واقع پیامکی به مرکز از سوی مردم ارسال می‌شود که به‌معنای افزایش یا کاهش روشنایی معابر موردنظر است.

این کارآفرین بااشاره به تاثیری که فناوری هوشمندسازی معابر بر محیط‌زیست و سلامت درختان دارد، گفت: این فناوری تاثیر زیادی بر محیط‌زیست و سلامت درختان دارد و می‌توان به‌نوعی به حفظ سلامت گیاهان در شهر پرداخت. نخستین موضوع این است که از ساعت ۱۲ شب تا ۶ صبح می‌توان روشنایی چراغ‌ها را به ۳۰ درصد کاهش داد که این امر موجب کاهش ۷۰ درصدی انرژی و بهبود شرایط محیط‌زیست می‌شود. دومین نکته، حفظ سلامت درختان در پارک‌ها و مناطق سبز با تاریکی طبیعی است. درختان باید شب و روز را احساس کنند و اگر تمام شبانه‌روز چراغ‌ها روشن باشد، این برای درختان مضر است، چرا که تفاوت شب و روز برای آنها محسوس نیست.

به‌گفته وی، کاهش نور معابر باعث می‌شود درختان به‌اندازه کافی نور و روشنایی از ماه دریافت کنند و این خود به سلامت آنان در شبانه‌روز کمک می‌کند.

یاوریان، روشنایی هوشمند داخل ساختمان‌ها را به‌عنوان فعالیت کنونی این شرکت دانست و در تشریح آن گفت: یکی از برنامه‌های آینده ما، روشنایی و هوشمندسازی روشنایی داخل ساختمان‌ها است، در واقع بعد از اینکه توانستیم این فناوری را در معابر شهری، جاده‌ها و اتوبان‌ها پیاده کنیم، اکنون می‌خواهیم برای کاهش مصرف انرژی در ساختمان‌ها به‌ویژه ساختمان‌های اداری، این روند را به‌ثمر برسانیم و هدف ما انبوه‌سازی این طرح، در تمام مکان‌های عمومی است.

وی بااشاره به حمایت‌های انجام‌گرفته از صاحبان

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، کنشگران محیط‌زیست معتقدند با کمک از فناوری‌های هوشمند می‌توان از آثار زیانبار آلودگی نوری کاست. کاهش ساعات روشنایی شبانه باعث می‌شود که تا حدی از مرگ‌ومیر حشرات جلوگیری کرد. ناگفته نماند که این راهکار باید در مکان‌هایی انجام گیرد که تاثیر جدی بر مسائل اجتماعی نداشته باشند. راهکار دوم، بهره‌گیری از توان دانش‌بنیان‌ها است. ایجاد حسگرهای حرکتی در مکان‌هایی است که تمام ساعات شب نیازی به نور ندارند؛ همچنین نورپردازی در طول موج‌های مناسب با نورهای زرد و قرمز هم، دیگر راهکار مهم در حل این معضل است.

نظرگاه

شب‌ها نور چراغ‌ها را کم کنید، پرنده‌ها بیدارند

علیرضا هاشمی ـ موسس و مدیرگروه انجمن پرنده‌شناسی

پرندگان مسیر مهاجرت خود را براساس نورهایی مانند نور ستارگان تعیین می‌کنند، اما آلودگی نوری بیش از حد، این مسیریابی را دچار اختلال می‌کند. یکی از تاثیرات منفی آلودگی نوری، استراحت نکردن پرندگان در شب و کم یا زیاد شدن هورمون‌های خاصی در بدن آنها است که سلامتی پرندگان را به‌خطر می‌اندازد، همچنین انعکاس نور بر شیشه و دیوارها این تاثیر را چندبرابر می‌کند، چرا که ممکن است پرنده را دچار خطای دید کند. علاوه بر آن، امکان دارد شدت نور بر پرنده تاثیر منفی بگذارد. فانوس‌های دریایی در اقیانوس‌ها باعث می‌شوند سالانه هزاران پرنده از بین بروند، چون برخی پرنده‌ها در شب به یک منبع نور مانند ستاره‌ها، ماه و یا هر نور طبیعی دیگری که به‌طور غریزی به آن عادت کرده‌اند، نگاه و به‌سمت آن حرکت می‌کنند. وقتی که منابع نور متفاوتی به‌ویژه نور مصنوعی و غیرطبیعی شکل می‌گیرد، امکان دارد پرندگان به‌عنوان یک منبع نور اشتباه به‌سمت آن حرکت کنند یا به‌علت خاصیت خیره‌کنندگی نور، پرندگان جهت را تشخیص ندهند و با عامل اصلی نور برخورد کنند. به‌همین علت، سالانه بسیاری از پرندگان کشته می‌شوند، به‌ویژه بر اثر برخورد با ساختمان‌های شیشه‌ای که منابع نوری مصنوعی و متعددی در کنار آنها وجود دارد.

یکی از تاثیرات آلودگی نوری ضعیف شدن تدریجی پرندگان است که در نهایت به مرگ آنها منجر می‌شود، چرا که به‌علت آلودگی نوری، احتمال دارد پرندگانی که در روز زندگی می‌کنند و فعال هستند، در شب نتوانند به‌قدرکافی استراحت کنند، در واقع این وضعیت کم‌کم باعث ضعیف شدن و از بین رفتن آنها می‌شود. بررسی دقیق تاثیر آلودگی نوری بر جهت‌یابی پرندگان کار دشواری است که در ایران هنوز انجام نشده است. به دام انداختن پرندگان با استفاده از نور از دیگر اقدامات مضری است که باید جلوی آن گرفته شود. استفاده نابجا از نور، به‌عنوان آلودگی نوری محسوب می‌شود. پرنده به ۲ حالت یا به‌علت جذب شدن به منبع نوری تلف می‌شود یا قدرت تصمیم‌گیری و حرکت از آنها سلب می‌شود، حتی ممکن است از مسیر خود منحرف شوند. در این روش آسیب‌زا، با نورافکن به پرنده‌ای که در آب شنا می‌کند، نور خیلی شدیدی تابانده می‌شود و بر اثر شدت نور، پرنده نمی‌تواند جایی را ببیند؛ گویی میخکوب و مسحور شده است و در این حالت، صیادان می‌توانند پرنده را صید کنند.

لازم به ذکر است که تولیدمثل نیاز به آرامش، استراحت و یک محیط امن دارد، این در حالی است که آلودگی‌های نوری به‌راحتی محیط دنج و آرام پرنده را از بین می‌برد. پارک‌های خلوت و تاریک، محیطی امن برای زندگی مخفی پرندگان و تولیدمثل آنان است.

اگر این پارک‌ها را با نور زیاد چراغ‌ها روشن کنیم، گویی پرندگان پناهگاه خود را از دست می‌دهند و وقتی به‌طوردائم این اتفاق برای آنها رخ دهد، کم‌کم منقرض خواهند شد. یکی از روش‌های مهم کاهش آلودگی نوری، جلوگیری از تاباندن نور به مکان‌های غیرضروری است. امروزه در دنیا چراغ‌ها و نورپردازی مبلمان شهری به‌گونه‌ای است که پراکنش نوری زیادی نداشته باشند و فقط نقطه هدف را روشن کنند نه اینکه همه فضا روشن شود.

از این روش در مکان‌های صنعتی هم می‌توان بهره برد و نور را فقط به نقاط لازم و ضروری تاباند. این کار موجب جلوگیری از اتلاف انرژی و کاهش آلودگی نوری می‌شود. چراغ‌های استفاده‌شده در معابر کشورهای پیشرفته این‌گونه است که پوششی روی چراغ‌های استفاده‌شده در معابر وجود دارد تا چراغ به‌سمت بالا نور ندهد و همه نور به‌سمت پایین تابانده شود. با این کار نه‌تنها از اتلاف انرژی جلوگیری می‌شود، بلکه آلودگی نوری به‌حداقل می‌رسد.

چهره

نیاز به مدیریت شهری نظام‌مند داریم

امیرمحمد درویش: عزت‌الله ضرغامی، وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در جلسه شورای شهر تهران با تاکید بر ضرورت توسعه گردشگری در کشور گفت: برای افزایش درآمدها از محل گردشگری اقداماتی با همکاری مدیریت شهری آغاز شده و این روند با برنامه‌ریزی تداوم خواهد داشت. وی با تاکید بر وجود زمینه همکاری در عرصه گردشگری افزود: صنعت گردشگری در کشور در طول سال‌های اخیر به یک بیمار تبدیل شده، این در حالی است که گردشگری ارزش بالایی در سرمایه‌گذاری دارد.

به گزارش صمت ضرغامی ادامه داد: گردشگری امری فرابخشی است و تمام دستگاه‌های حاکمیتی، دولت، عمومی و خصوصی باید در کنار هم کار کنند تا صنعت گردشگری که فوق العاده اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، علمی و سیاسی است رونق پیدا کند.

ضرغامی با بیان اینکه برای توسعه این صنعت ۱۲ تفاهمنامه با تمام دستگاه‌های مرتبط منعقد شده، یادآور شد: ده‌ها طرح مشترک به نتیجه رسیده که براساس آن می‌توانیم زیرساخت‌های گردشگری را سامان دهیم. در هفته گردشگری نیز در این راستا ۵ تفاهمنامه منعقد شد.

وی با اشاره به ظرفیت بسیاری از شهرهای ایران برای گردشگرپذیری اضافه کرد: تهران مانند بسیاری از کلانشهرها به‌تنهایی می‌تواند قطب گردشگری کشور باشد.

ضرغامی با بیان اینکه اجرای هر برنامه‌ای که موجب تسهیل تحقق اهداف توسعه گردشگری می‌شود، باید در دستور کار قرار گیرد. وی با اشاره به برخی از برنامه‌های هدفمند برای توسعه گردشگری گفت: طرح اجرای گردشگری ارزانقیمت آماده شده و مرحله به مرحله اجرایی می‌شود. در این طرح برای سفر به‌صرفه برای تمام فاکتورهای دخیل در سفر از جمله خوراک و اقامت و دیگر بخش‌ها برنامه‌ریزی شده است. مهمانسراهای تهران را می‌توانیم بر اساس این طرح رونق دهیم و ظرفیت اقامتی آنها را تکمیل کنیم.

وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با اشاره به ظرفیت‌های معماری شهری در توسعه گردشگری گفت: حتی در شلوغ‌ترین محلات فضاهایی برای توقف و استراحت گردشگران شهری دیده می‌شود. این نوع معماری در بازارهای بزرگ شهرها از جمله تهران به وضوح نمایان است. این معماری سنتی از ارزش‌های تمدنی ماست که به فراموشی سپرده شده است.

ضرغامی با اشاره به ضرورت بکارگیری تبلیغات در معرفی اماکن و ظرفیت‌های گردشگری تاکید کرد: از تابلوهای تبلیغاتی شهرها باید سهمیه‌ای را برای معرفی اماکن گردشگری هر شهر به‌طور جداگانه اختصاص دهیم.

وی با تاکید بر اهمیت حوزه حمل‌ونقل در توسعه گردشگری گفت: در گردشگری شهری باید اتوبوس‌هایی با طراحی زیبا برای جابه‌جایی گردشگران در شهرها اختصاص داده شود. این امکان در تمام کشورهای گردشگرپذیر جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد و مخاطبان قابل‌توجهی هم دارد، این در حالی است که ما حتی در پایتخت شاهد استفاده از چنین راهکارهایی نیستیم.

وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با تاکید بر اینکه گردشگری تهران می‌تواند به اندازه‌ای رونق پیدا کند که در ایام تعطیلات مردم در شهر بمانند و از ظرفیت‌های گردشگری شهری بازدید کنند، بیان کرد: ما با ۱۵ میلیون دانش‌آموز، می‌توانیم گردشگری دانش‌آموزی را رونق دهیم که اگر این توسعه اتفاق بیفتد بخش مهمی از گردشگری کشور را پوشش می‌دهد.

همین روند توسعه گردشگری را در دانشگاه‌ها و بسیاری از بخش‌های دیگر می‌توان اجرا کرد. برای تحقق تمام موارد یادشده نیاز به مدیریت شهری نظام‌مند داریم تا با اجرای اقدامات مختلف در زمینه گردشگری به افزایش درآمد از این محل برسیم.

تاثیر معماری کلانشهرها بر روان شهروندان

یک کارشناس و مشاور خانواده معتقد است بی‌نظمی و غیرقابل پیش‌بینی بودن معماری کلانشهرها به‌ویژه تهران بر روح شهروندان اثر گذاشته و آنها را مردمی پرخاشگر، زودرنج و عصبی کرده است.

آذر سلیم در گفت‌وگو با سایت شهرنوشت با اشاره به تاثیر معماری شهر تهران بر نظم شهری، گفت: گستردگی بی‌رویه، بی‌نظمی و نبود هارمونی در معماری پایتخت منجر به تنیدگی و ناهمگنی شده که بر روح شهروندان اثر گذاشته و برخی از شهروندان را مردمی پرخاشگر، زودرنج و عصبی کرده، این در حالی است که هر چیزی که ما می‌بینیم در ذهن ما اثر می‌گذارد و قطعا پاک‌نشدنی است. وی تاکید کرد: سبک تاریخی بسیاری از کلانشهرها مانند تهران بسیار آشفته، ناهمگون و بی‌تناسب با فرهنگ زیستی ماست. چشم انسان معماری ناسازگار را نمی‌پسندد. جاذبه هر شهری به هماهنگی در نمای کلی آن بستگی دارد و هر بی‌نظمی نگاه‌ها را خسته و ذهن‌ها را آشفته خواهد کرد. این کارشناس تقلید کورکورانه از معماری غربی را یکی از ویژگی‌هایی دانست که در چیدمان معماری برخی شهرها به وضوح دیده می‌شود. این بی‌نظمی و غیرقابل‌پیش‌بینی بودن به مرور تبعات ناخوشایندی بر روحیات افراد جامعه به جا می‌گذارد. سلیم با اشاره به اینکه در معماری شهری ما کمتر به زیبایی‌شناسی توجه شده گفت: زمانی که افراد با زیبایی‌ها مواجه می‌شوند احساس بهتری دارند. نظم بیرون به درون افراد نفوذ کرده و زندگی نظم پیدا می‌کند و قابل پیش‌بینی می‌شود. در دنیای نامنظم نمی‌شود افکار منظم داشت، تصاویری که فرد از پیرامون دریافت می‌کند به مرور زمان بر ذهنش تاثیر خواهد گذاشت.

کارشناسان در بررسی آثار آلودگی‌های بصری در جامعه عنوان کردند

آرامش، گمشده در معماری شهر

شهر آینه تمام‌نمای جامعه است. با این تعبیر به‌نظر شما یک شهر زیبا چه ویژگی‌هایی دارد؟ برج‌های سر به فلک کشیده، ساختمان‌های شیک و نوساز، تاکسی‌ها و اتوبوس‌های نو و خوش‌آب‌ورنگ، بوستان‌های سرسبز، مبلمان شهری نو و زیبا.

چه ارتباطی بین کیفیت طراحی شهری با سرزندگی شهروندان آن وجود دارد؟ آیا همین که شهر از لحاظ بصری زیبا باشد کافی است یا زیبایی شهر باید متناسب با خواسته‌های شهروندان آن باشد؟ قطعا یک طراحی خوب شهری به مردم انگیزه می‌دهد و آنها را به محیط و شهری که در آن زندگی می‌کنند، علاقه‌مند می‌کند. صمت در این گزارش به نقش زیباسازی شهری در روحیه شهروندان و آسیب آلودگی‌های بصری در جامعه پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

علاقه شهروندان به شهر، فاکتور سنجش توسعه پایدار شهری

توسعه پایدار شهری سال‌هاست که باتوجه به میزان علاقه شهروندان به شهر محل سکونت سنجیده می‌شود. در این ارزیابی مواردی مانند اینکه شهروندان یک شهر چقدر به آن تعلق‌خاطر دارند، چقدر به شهر، محله و زادگاه دلبسته هستند و بودن در آن فضا تا چه اندازه منجر به شادی درونی می‌شود لحاظ می‌شوند. ارزیابی موارد یادشده نشان می‌دهد کشورهای اسکاندیناوی از نظر رضایتمندی و شادابی با ۹۷ درصد، در صدر کشورهای جهان قرار دارند. با این تعابیر دیگر نیاز نیست به کنکاش تعریف رضایتمندی از محل سکونت بپردازیم، بلکه کافی است به این سوال پاسخ دهیم که چقدر و به کدام ساختمان یا میدان یا فضای شهری محله‌مان دلبستگی داریم؟

امیرمحمد درویش
editor@smtnews.ir

توسعه پایدار شهری سال‌هاست که باتوجه به میزان علاقه شهروندان به شهر محل سکونت سنجیده می‌شود

بیگانه‌هایی در لایه‌هایی از سنگ و بتن

عظیم رجب‌پور، کارشناس مسائل شهری معتقد است کارکرد امروزی بسیاری از بناها و فضاهای شهری به‌طور چشمگیری تنزل پیدا کرده، به‌طوری که در بسیاری از موارد شهروندان هیچ هارمونی بین خود و بناها و سازه‌های شهری نمی‌بینند؛ بنابراین نمی‌توانند با آن ارتباط برقرار کنند، در نتیجه تعلق‌خاطری نیز میان آنها و فضای شهر ایجاد نمی‌شود.

نمونه‌هایی از این دست در بسیاری از کلانشهرهای ما وجود دارد. رجب‌پور ضمن افزود: کاربرد هنر در معماری به تلطیف آن می‌انجامد؛ یعنی حجم سازه را قابل‌فهم می‌کند؛ موجب برقراری ارتباط فرد با یک حجم بزرگ در فضای شهری می‌شود و چون یک ارتباط فطری بین فرد و فضا وجود دارد، سازه شهری قابل‌تحمل می‌شود. رجب‌پور تصریح کرد: اگر شهر، گذشته از محل سکونت بودن، کارکردهای فرهنگی-اجتماعی نیز داشته باشد، برای شهروند دلپذیرتر است و با ایجاد تعلق‌خاطر، محل مکث و موجب برقراری تعامل بین شهروندان می‌شود. از آنجا که انسان نیاز به برقراری تعامل در اجتماع دارد، با ایجاد رضایتمندی در نهایت به شهری آرام می‌رسیم.

همه این موارد از طریق معماری میسر می‌شود و اگر فضاهای شهری فاقد این نوع کارکردها باشند، فقط محل گذرند. در چنین شهری افراد تنها شهروندانی بیگانه‌اند؛ بیگانه‌هایی که در لایه‌هایی از سنگ و بتن گیر کرده‌اند.

نگاه تقلیلگرایانه، عامل آشفتگی معماری

عبدالرضا گلپایگانی، معاون شهرسازی و معماری شهرداری تهران در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: طرح‌های توسعه شهری، دلیلی بر آشفتگی برخی از کلانشهرها از جمله تهران شناخته شده و قوانینی که جایگزین سنت معماری شده‌اند، معماری شهری را دچار آشفتگی کرده‌اند. در این باره لازم است نگاهی به گذشته معماری ایران بیندازیم، مانند معماری دوران سلجوقیه، صفویه و قاجار؛ دوره‌هایی که وجه اشتراک و افتراق در معماری‌شان مشهود است. گلپایگانی ادامه داد: آنچه در این ۳ دوره معماری ثابت بوده، سنت معماری است، نه معماری سنتی. سنت معماری، یک شیوه‌نامه یا دستور کار برای معمار بوده که براساس آن سنت عمل می‌کرد. در دوره قاجار که ارتباط بین ایران و کشورهای اروپایی آغاز شد، عنصر دیگری بر سنت معماری اضافه و در دستگاه‌های معماری ایرانی هضم شد و تلفیقی از معماری ایرانی و معماری فرنگی به‌وجود آمد، اما همچنان غلبه با سنت معماری ایرانی بود. گلپایگانی به تاثیر ضوابط و قوانین سنت معماری در شهر انتقاد کرد و گفت: ضوابط و مقررات بر سنت معماری ایران چیره شده و براساس ضوابط، طرح تفصیلی توزیع تراکم ساختمانی بر مبنای دو معیار اندازه قطعه و عرض گذر تعیین می‌شود. این یعنی جان‌مایه اصلی طرح‌های توسعه شهری برمبنای جمعیت است که این موضوع در هیچ یک از روش‌های کاربردی از جمله سنت معماری، مبانی علمی، ترافیک حمل‌ونقل و مسائل اجتماعی وجود نداشته است. در واقع آنچه امروز معماری ما را می‌سازد همین ضوابط و مقررات است. معاون شهرسازی و معماری شهرداری تهران افزود: مسائل اقتصادی نیز اختیار طراحی ساختمان را از معمار، طراح و حتی شهرداری گرفته و به این ترتیب، سوداگری که در حوزه ملک و زمین اتفاق افتاده، معماری را از قاعده اصلی خارج کرده است. گلپایگانی ادامه داد: حدود ۲ سال است که برای اصلاح ضوابط و مقررات، در کمیسیون ماده ۵ شهرداری و در شورای‌عالی شهرسازی و معماری جلساتی برگزار می‌شود. یکی از ظرفیت‌های طرح جامع، استفاده از انتقال حق توسعه برای حفظ بناهای ارزشمند و میراث طبیعی است که در بسیاری از کشورهای جهان نیز استفاده می‌شود، اما باوجود تلاش‌های بسیار، همچنان موفق نشده‌ایم این مهم را عملیاتی کنیم. وی افزود: عوامل متفاوتی عامل آشفتگی معماری شهر است. جدا از مسائل اقتصادی، کم‌حوصلگی و نگاه تقلیلگرایانه به شهر، معماری را دچار آشفتگی کرده، در حالی که شهرسازی، تاروپودی درهم تنیده است و بسیاری از عوامل در آن نقش دارد و شرایط را پیچیده می‌کند. معاون شهرسازی و معماری شهرداری تهران گفت: طراحی معماری در تهران مانند هویتش اهمیت فراوانی دارد و این مسئله مباحث گسترده و متفاوتی را دربر می‌گیرد. توجه به مسئله معماری اسلامی در قانون برنامه شورای ششم مهم تلقی شده است. سرزمین‌ها حسب ویژگی‌های خاص، نقش اساسی در معماری آن بخش از منطقه دارند و این درباره تهران هم صدق می‌کند.

ظرافت در معماری شهری دارای اهمیت است

یوسف محمدپور، کارشناس معماری شهری در گفت‌وگو با صمت گفت: معماری شهری ایران در دوره معاصر نه سنتی است و نه فرنگی. معماری شهرهای بزرگ ایران به‌ویژه تهران، آمیخته‌ای از این دو است که غیر از معماران، افزایش جمعیت شهری و نوع درآمد مردم در آن تاثیر دارد. وی ادامه داد: در تعریف معماری، وقتی به معماری اصیل ایرانی برمی‌گردیم، می‌بینیم دچار اشتباه شده است؛ به‌ویژه وقتی کلمه هویت به میان می‌آید. وقتی هویت را بررسی می‌کنیم باید به گذشته برگردیم. باید دید زمانی که درباره هویت معماری صحبت می‌کنیم، آیا شهرسازی بیشتر به این هویت آسیب زده یا معماری؟ آسیب معماری کمتر از شهرسازی بوده و معماری متاثر از زمان خودش است. بلندمرتبه‌سازی نیاز شهر است، اما اینکه این مهم به چه شکل اتفاق بیفتد، مسئله‌ای مهم است. ما در مرتفع‌سازی با استانداردهایی روبه‌رو هستیم و نمی‌توانیم با چیزهایی که در گذشته داشته‌ایم، جلو برویم و اصلا امکانش وجود ندارد. محمدپور معماری شهری زمان حاضر را براساس سطح مالی مردم دانست و افزود: ساختمان‌های هم‌قواره و یک‌شکل به تقلید از هم ساخته می‌شوند و ما مجبور به این شکل از کار هستیم. در طراحی کلی ساختمان‌های مسکونی شهر تفاوتی وجود ندارد و فقط برخی با استفاده از سنگ‌های گرانقیمت روی نما بیشتر هزینه می‌کنند، اما عموم ساختمان‌های شهر طراحی یکنواختی دارد و باتوجه به وضع مالی و بودجه اقتصادی مردم، مواد مصرفی تعیین می‌شود. محمدپور توضیح داد: مردم یک جامعه باید خود به درک برای تغییر برسند و در تمام ابعاد زندگی این تغییر را ایجاد کنند؛ از موسیقی و ادبیات گرفته تا معماری، اما در ایران، پس از دوره‌ای که غرب وارد مدرنیته شد، مدرنیته را به عاریه گرفتیم و به همین دلیل، امروز در معماری شهری نیز نمی‌توانیم بگوییم براساس چه سبکی در حال حرکت هستیم. متاسفانه یک معمار براساس سلیقه سفارش‌دهنده یا طراحی غلط خود، از المان‌های گوناگون، بدون آگاهی در کنار یکدیگر استفاده می‌کند. این کارشناس معماری شهری ادامه داد: در معماری مدرن شهری، اصول و ظرایفی وجود دارد که باید بسیار به آن توجه کرد؛ به‌عنوان مثال، خطوط صاف باید بسیار ظریف اجرا و مشخصه‌های دیگری رعایت شوند، اما در طراحی کلاسیک مولفه‌هایی وجود دارد که عوام‌فریب است، اما مردم بیشتر گرایش به معماری کلاسیک دارند. گذشت زمان باعث تغییر سلیقه مردم به‌طور کلی و معماری می‌شود. محمدپور افزود: ظرافت در معماری شهری بسیار دارای اهمیت است، چراکه اگر سیمای شهر زیبا باشد و سازه‌های شهری با ظرافت بالایی ساخته شوند، تاثیر بسیاری در سبک زندگی و همچنین روحیه شهروندان دارند. شهروندان برای رسیدگی به کارهای روزمره خود، ممکن است مدت‌ها در سطح شهر باشند و اگر چهره زیبایی از شهر نبینند، دچار یک دلزدگی از شهر خود می‌شوند. این کارشناس معماری شهری تاثیر تحریم‌های اقتصادی و صنعتی را در طراحی و اجرای پروژه‌های شهری محسوس دانست و بیان کرد: باید قبول کنیم به لحاظ فناوری فاصله‌هایی با دیگر کشورها داریم. به‌عنوان نمونه، جوامع صنعتی در طراحی به سمت استفاده از مصالح سازگار با محیط‌زیست و ساخت ساختمان‌های هوشمند رفته‌اند که ما هنوز به‌شکل جدی وارد این مباحث نشده‌ایم. البته در ۵۰ سال اخیر که معماری ایران در حال مدرن شدن است به منابع و معادنی در داخل دست یافته‌ایم که توانستیم بخشی از نیازهای خود برای ساخت سازه‌ها را تامین کنیم. محمدپور گفت: معمارانی که آموزش اشتباه دیده‌اند و برمبنای سلیقه بازار، کار ارائه می‌دهند باعث ایجاد عناصر ناپسند در محیط شهر می‌شوند. البته اگر معمار بخواهد روی سبک کاری خود پیش برود، قطعا در شرایط امروزی نمی‌تواند پاسخگوی این وسعت کار باشد و مجبور است به شرایطی تن دهد تا بتواند در این بازار کار کند. متاسفانه باید بگویم هنر یک معمار، در گرو شرایط اقتصادی و بازار است. این کارشناس معماری شهری درباره شاخصه‌های معماری شهری در هر دوره‌ای در ایران که ویژگی‌هایی متمایز دارند، بیان کرد: هر کشوری معمولا سبکی را در معماری دنبال می‌کند. در اروپا ۷۰۰ سال با سبک کلاسیک جنگیدند، زیرا تجملات در قشر مرفه وجود داشت و عوام با این شکل از زندگی مخالف بودند. اعتراضات تا جایی پیش رفت که مردم توانستند جلوی این شکل از زندگی که در معماری شهرها نیز متجلی شده بود، بایستند و به کارهای مینی‌مال و ساده در زندگی و معماری شهری برسند. وی در پایان گفت: متاسفانه شاهدیم معماران سرشناس شهری که نقشه ساختمان‌های دولتی برای اجرا به آنها سپرده شده، هیچ تغییری در نقشه ایجاد نمی‌کنند و حتی در پوسته خارجی کارشان نیز دقیقا مطابق نقشه‌ای که ارائه و کپی است، پیش می‌روند. البته این روند خطر کارشان را به حداقل می‌رساند و نبود رقابت بازار باعث می‌شود چنین خطایی انجام دهند.

سخن پایانی

خیلی وقت‌ها پیش آمده که با دیدن نمای یک ساختمان شخصی یا یک بنای عمومی شهری، احساس خاصی به ما دست بدهد؛ احساس تحسین، آرامش و اطمینان یا حتی نوعی آشفتگی و عصبی شدن. این احساسات چندان هم بیراه نیست. کارشناسان معماری شهری معتقدند زیبا کردن چهره شهر می‌تواند میزان بروز خشونت، اعتیاد، تنش، پرخاشگری و بسیاری از ناهنجاری‌های اجتماعی را کاهش دهد؛ البته عکس این موضوع هم مصداق دارد. معماری شهری به‌هم ریخته و آشفته تاثیر مستقیمی بر روحیه شهروندان دارد، چراکه بیشتر زمان فعالیت شهروندان در محیط‌های شهری سپری می‌شود.

حل مشکل معماری نیاز به همکاری همه‌جانبه مسئولان شهری و شهروندان از یک سو و بهره‌گیری از نظرات کارشناسان خبره از سوی دیگر دارد. مسئولان شهری اگر دست همکاری به‌سوی صاحب‌نظرانی مانند روانشناسان، جامعه‌شناسان و معماران شهری که هر یک به فراخور تخصص خود دید زیبایی‌شناسانه به شهر دارند، دراز کنند، شاید بتوان امیدوار بود که دوباره هویت از دست رفته شهرها به آنها بازگردد و چهره شهرهای‌مان زیباتر شود.

بدون شهر...

آیدا فریدی: اینجا سرزمین من است. آسمان‌اش خاکی و زمین‌اش خاکی است. از بالا که به شهر نگاه کنی، بیشتر از آنکه آلوده و ناهماهنگ باشد، غم‌انگیز است. شهر به‌عنوان زادگاه و کندوی نظم‌ها و ناسازه‌ها، فزونی‌ها و فقدان‌ها و لذت‌ها و مصائب است. ناسازه‌ها و ناهماهنگی‌های زیست و معماری شهری هم علت و هم معلول شهر هستند. داستان شهر و زندگی روزمره انسان شهری به یکدیگر گره خورده است. ما تاثیر گرفته از شهر و شهر تاثیر گرفته از ما است. ساکن کلانشهر که باشی دردسرهای شهر و انبوه ساکنان آن، برایت بیشتر است. مسئله زیست در کلانشهر اکنون بیش از هر زمان دیگری جامعه‌شناسان شهری را بر آن داشته تا نگرشی جامعه‌شناختی به شهر و ساکنان شهر داشته باشند. در کنار تمام اینها فلسفه شهر، هنر و معماری شهری هم تبدیل به علمی میان‌رشته‌ای شده و همزمان هنر، معماری، جامعه‌شناسی شهری و گسست‌های زیست شهری را مطرح می‌کند. تمامی اینها از درک دگرگونه انسان و شهروند شهرنشین حاصل شده است. ترم‌های دیگری همچون جنسیت و شهر، زنان و شهر، شهر مدرن و شهر پست‌مدرن هم تبدیل به عناوین کتاب‌های جامعه‌شناسی شهری می‌شوند تا بگویند شهر اکنون حیطه و کانون و نقطه مهمی است. گزارش تصویری این شماره صمت با موضوع آلودگی‌های بصری در شهر تنظیم شده است.

عکس‌ها: آیدا فریدی

چهارشنبه
۲۰ مهر ۱۴۰۱- ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ - ۱۲ اکتبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۷۰-پیاپی ۳۴۸۸

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

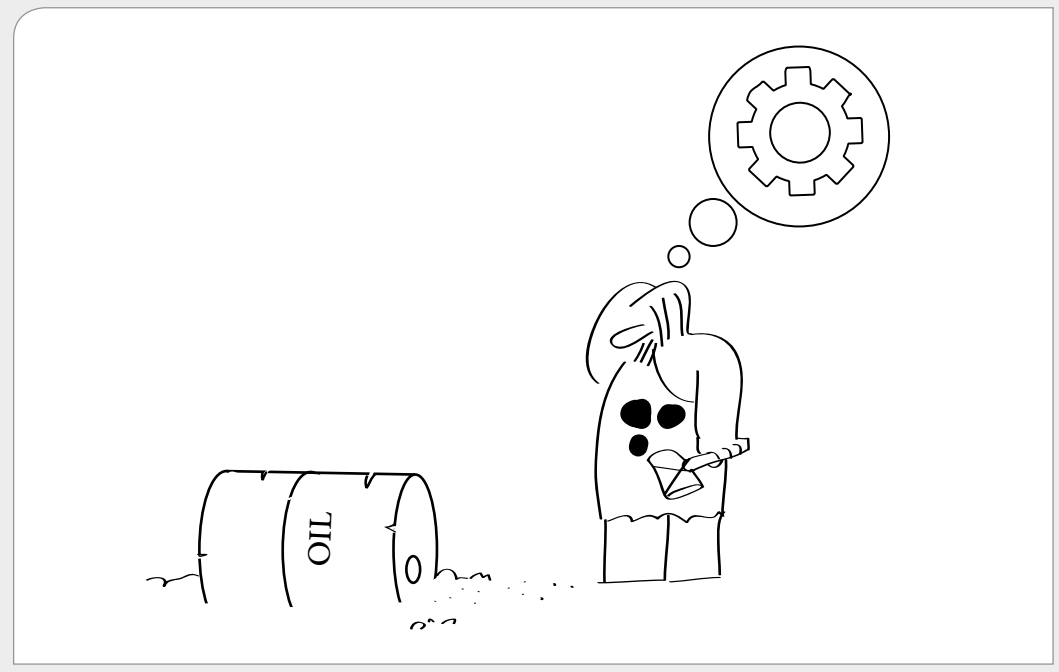
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ - ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی:pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه:انتخاب رسانه

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

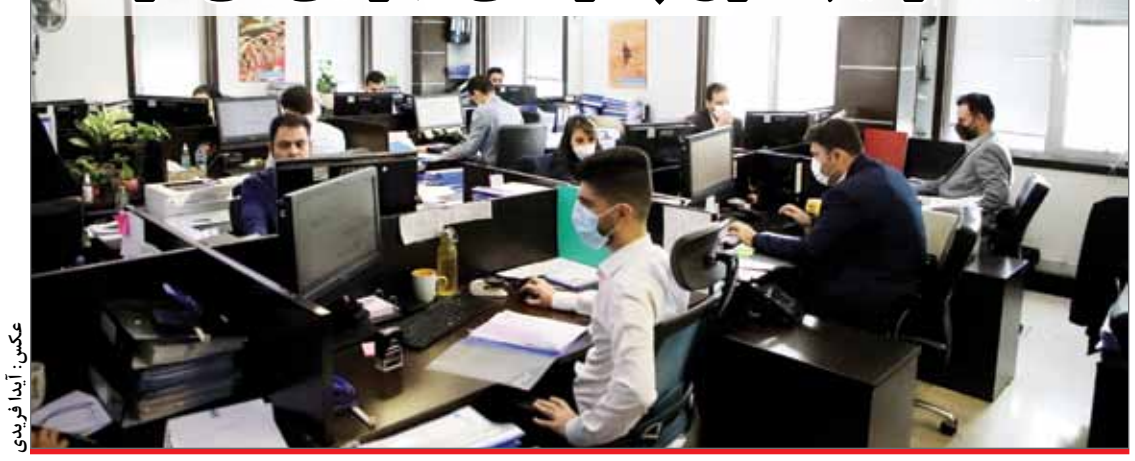

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

گام عملی برای پر کردن شکاف درآمد و هزینه کارکنان دولت

لایحه ترمیم حقوق چه زمانی اجرایی می‌شود؟

عکس: آیدا فریدی

لایحه ترمیم حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان پس از چند هفته انتظار در حالی به صحن مجلس رسید که جمعیت تحت پوشش این لایحه، قشر متوسط درآمدی جامعه هستند و هرگونه بهبود وضعیت معیشتی این قشر می‌تواند آثاری ملموس در سطح رفاه جامعه و از سوی دیگر رضایتمندی شهروندان داشته باشد. به گزارش ایرنا، اواسط تابستان تصمیم دولت برای افزایش حقوق کارکنان و بازنشستگان رسانه‌ای شد. آن زمان دولت یک شرط بزرگ برای اجرای این تصمیم داشت؛ اینکه منابع مالی قابل اتکا برای آن وجود داشته باشد و منجر به رشد پایه پولی و در نتیجه افزایش نرخ تورم نشود. آن‌طور که سازمان برنامه و بودجه محاسبه کرده، این افزایش دستمزد کارکنان و بازنشستگان دولت نیازمند بودجه‌ای حدود ۴۰ تا ۵۰ هزار میلیارد تومان است. اگر این رقم از محل استقراض یا پول بدون پشتوانه تامین شود، با خلق پول و ایجاد تورم، دستاوردهای اقتصادی دولت در حوزه اقتصاد کلان را از بین می‌برد و افزایش دستمزدها نیز بی‌اثر می‌شود؛ از این رو دولت راه معقول را در نظر گرفت. هرچند این لایحه در نیمه دوم سال راهی بهارستان شده تا تبدیل به قانون شود، اما در صورت موافقت نمایندگان از شهریور این افزایش‌ها اعمال می‌شود تا عملا برای ۷ ماه اجرایی شود.

متوسط دریافتی کارمندان دولت چقدر است؟

کارمندان دولت از نظر درآمدی در سطح متوسط جامعه قرار می‌گیرند. به‌باور رئیس سازمان امور اداری و استخدامی کشور، متوسط دریافتی کارمندان دولت بین ۸ تا ۹ میلیون تومان است و نزدیک ۶۰ درصد از کارمندان دولت چنین حقوقی دریافت می‌کنند.

دولت، بدون محاسبه نیروهای لشکری و نظامی حدود ۲ میلیون و ۳۷۹ هزار کارمند دارد و بازنشستگان نیز جمعیتی در همین حدود را تشکیل می‌دهند. با این محاسبه، چتر لایحه دولت جمعیتی بالغ بر ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر را در بر می‌گیرد. البته باید اذعان کرد طبق محاسبه مرکز آمار، تعداد کارکنان بخش عمومی حدود ۳ میلیون و ۴۶۰ هزار نفر برآورد می‌شود که ۱۵ درصد از جمعیت شاغل کشور است.

دولت در لایحه بودجه امسال باتوجه به منابع در اختیار خود و نیز هزینه‌هایی که امسال باید بابت تسویه اوراق بدهی به‌جای مانده از دولت گذشته بپردازد، افزایش ۱۰ درصدی حقوق کارکنان به‌صورت پلکانی را در نظر گرفته بود و اکنون با لایحه جدید می‌توان گفت با تحقق منابع موردنیاز، دولت سعی دارد نسبت به گشایش مالی و معیشتی کارکنان خود اقدام کند تا آثار ثانویه و غیرمستقیم آن را بر بازارهای مصرف ببیند.

چرا دولت دستمزد کارمندان را ترمیم کرد؟

اینکه چرا دولت در میانه سال تصمیم به ترمیم حقوق کارکنان خود گرفت، پرسشی است که باید پاسخ آن را در روند اجرای قانون بودجه امسال جست‌وجو کرد. در قانون بودجه امسال افزایش ۱۰ درصدی دستمزد کارکنان دولت به تصویب رسید، اما برای افزایش حقوق کارکنان مشمول قانون کار که در دستگاه‌های اجرایی فعالیت می‌کنند، مصوبه شورای‌عالی کار مبنای عمل قرار گرفت که رشد ۵۷ درصدی را در حقوق‌های خود تجربه کردند؛ با این کار در عمل یک شکاف درآمدی و نابرابری در پرداخت‌ها در بین کارمندان دولت به‌وجود آمد؛ بنابراین دولت تصمیم گرفت با هدف رعایت عدالت، میزان افزایش دستمزدها را موردبازنگری قرار دهد.

نکته دیگر بهبود درآمدهای پایدار دولت نسبت به سال گذشته است؛ موضوعی که سیداحسان خاندوزی سخنگوی اقتصادی دولت هم در نشست خبری اخیر خود بر آن صحه گذاشت و اعلام کرد در نیمه نخست امسال دولت توانسته هم ۷۰ هزار میلیارد تومان از اوراق بدهی دولت گذشته را تسویه کند، هم برداشت از تنخواه دولت را از ۵۰ هزار میلیارد تومان در سال گذشته به ۱۰ هزار میلیارد تومان کاهش دهد.

■ لایحه دولت چه می‌گوید؟

با نگاهی به لایحه متناسب‌سازی حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان که به مجلس تقدیم شده، درمی‌یابیم دولت علاوه بر افزایش پلکانی حقوق، به‌دنبال اجرای تکالیف قانونی دیگری از جمله قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و همچنین حمایت از اقشار آسیب‌پذیر تحت پوشش نهادهای حمایتی نیز بوده است.

براساس این لایحه، حداکثر افزایش حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان ۲۰ درصد در نظر گرفته شده که به‌شکل پلکانی برای کسانی که حداقل درآمد را دارند اعمال خواهد شد. این میزان افزایش در کنار ۱۰ درصد افزایش ابتدای سال، سطح حقوق این گروه را باتوجه به نرخ تورم فعلی (۴۲.۱ درصد) به وضعیتی بهتر از قبل ارتقا خواهد داد. بدین ترتیب حداقل ۲ میلیون تومان به حقوق کارمند کارکنان دولت و بازنشستگان اضافه خواهد شد.

از دیگر نقاط مثبت این لایحه افزایش ۱۰۰ درصدی کمک‌هزینه اولاد و افزایش ۵۰ درصدی حق عائله‌مندی تمامی گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر دستگاه‌های اجرایی مندرج در ماده ۲۹ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه و نیز نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و قضات بازنشسته، وظیفه‌بگیران و مشترکان صندوق بازنشستگی و سایر صندوق‌های بازنشستگی وابسته به دستگاه‌های اجرایی است که با هدف اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت تدوین شده است.

همچنین باتوجه به دغدغه دولت برای حفظ قدرت خرید و کمک به معیشت اقشار کم‌درآمد در این لایحه مقرر شده مستمری مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور به میزان ۱۰ درصد افزایش یابد؛ ضمن آنکه درباره مددجویانی که در دهک ۱، ۲ و ۳ هستند این افزایش ۵ درصد بیشتر یعنی ۱۵ درصد خواهد بود.

البته افزایش مزبور علاوه بر کارمندان شامل بازنشستگان نیز خواهد شد. دولت مبلغ ۹۰۰ هزار تومان برای افزایش پایه حقوق بازنشستگان در نظر گرفته که با لحاظ بندهای دیگر لایحه دولت که مربوط به سایر بندهای حقوق است تا ۲ میلیون تومان خواهد رسید؛ به‌طوری که امسال بازنشستگان با افزایش چشمگیر حقوق مواجه خواهند شد که در ۶ سال گذشته بی‌سابقه بوده است.

از سوی دیگر باتوجه به رویه متفاوت دستگاه‌های اجرایی نسبت به پرداخت فوق‌العاده ویژه موضوع بند (۱۰) ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری، در لایحه دولت مقرر شده این فوق‌العاده برای همه دستگاه‌های مشمول قانون یادشده نیز تا ۳۵ درصد افزایش یابد.

سخن پایانی

اکنون با تصویب دوفوریت لایحه دولت در صحن علنی مجلس، این لایحه فوری در دستور کار کمیسیون‌های تخصصی مجلس قرار می‌گیرد تا حداکثر در مدت ۳ روز جزئیات آن را بررسی و گزارش آن را برای صحن مجلس آماده کنند؛ بنابراین انتظار می‌رود لایحه دولت تا پایان هفته تعیین‌تکلیف شود.

در صورت تصویب نهایی این لایحه در مجلس و تایید از سوی شورای نگهبان، هفته آینده از سوی دولت به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ و آن‌طور که در لایحه دولت نیز آمده، احکام جدید از ابتدای شهریور عملیاتی خواهد شد.

نظرگاه

حق بیمه و خدمات همخوانی ندارند

جمال رازقی- عضو اتاق بازرگانی ایران: ایجاد بستر مناسب برای فعالیت تولیدکنندگان در هر کشوری از جمله وظایف اولیه دولت‌ها در عرصه اقتصادی محسوب می‌شود. این امر در شرایط تحریم و تورم بیش از پیش اهمیت می‌یابد. در حال حاضر، ضرورت تسهیل فضای کسب‌وکار در کشور بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. با این حال، شرکت‌ها و تولیدکنندگان با مشکلات عدیده‌ای در زمینه مالیات و بیمه دست و پنجه نرم می‌کنند.

به‌نظر می‌رسد، تولیدکنندگان به این دلیل که در دسترس هستند و فعالیت‌شان شفاف است، به هدف اول دولت برای مالیات‌گیری تبدیل شده‌اند. همچنین شواهد نشان می‌دهد تولیدکنندگان نسبت به سهمی که در تولید ناخالص داخلی کشور دارند در مقایسه با مشاغل و اصناف مالیات بیشتری می‌پردازند.

از سوی دیگر، شرکت‌ها و تولیدکنندگان داخلی با معضلی به‌نام سازمان تامین اجتماعی مواجهند که طی یک ارتباط یک‌طرفه و تحکم‌آمیز به دریافت مبالغ بالا از شرکت‌ها در قالب حق بیمه کارگران و حق بیمه قرارداد مبادرت می‌کند.

دریافت این مبالغ مازاد به‌صورت سلیقه‌ای در نهایت ممکن است به افزایش اقتصاد زیرزمینی و غیرشفاف شدن فضای اقتصادی کشور منجر شود.

براساس برخی اخبار منتشر شده تا سال گذشته بیش از ۶۰ درصد مالیات وصولی دولت از بخش تولید، به‌ویژه صنایع کوچک و متوسط اخذ می‌شد.

این سیاست فشار سنگینی بر تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی وارد می‌کند. علت اینکه دولت‌ها فشار مالیاتی را از این بخش برنمی‌دارند و آن را به بخش‌های دیگر به‌ویژه بخش سوداگری منتقل نمی‌کنند، مشخص نیست.

از سوی دیگر حق بیمه کارکنان با خدماتی که تامین اجتماعی ارائه می‌دهد، همخوانی ندارد. اغلب کارفرمایان که در مقابل کارکنان‌شان احساس مسئولیت می‌کنند، به پوشش بیمه‌های تکمیلی علاوه بر بیمه تامین اجتماعی روی آورده‌اند. این موضوع بر نرخ تمام شده کالاها می‌افزاید.

باید در نظر داشته باشیم حق بیمه‌ای که سازمان تامین اجتماعی در ایران دریافت می‌کند، یکی از بالاترین درصدها در کل دنیاست. ۳۰ درصد حقوق کارکنان رقم بسیار بالایی است و ما جزو کشورهای انگشت‌شمار دنیا هستیم که این درصد بسیار زیاد را از کارفرمایان و کارگران وصول می‌کنند و در مقابلش خدمات اندکی را به آنها ارائه می‌دهند.

انحصار و سوءمدیریت باعث شده مبالغ هنگفتی با عنوان حق بیمه توسط سازمان تامین اجتماعی دریافت شود، اما خدماتی ارائه نشود. در مقابل حق بیمه کارکنان، خدماتی به صورت ناقص ارائه می‌شود، اما سازمان تامین اجتماعی اقدام به اخذ بیمه قرارداد از شرکت‌ها به‌ویژه شرکت‌های پیمانکاری می‌کند و مشخص نیست اساسا این مبلغ را چرا دریافت می‌کند.

سوال این است که این مبلغ در مقابل ارائه چه خدمتی از شرکت‌ها گرفته می‌شود. مهم‌ترین موضوع در بخش تولید، نرخ تمام‌شده است. دریافت این مبالغ هنگفت و مازاد از تولیدکنندگان در قالب حق بیمه قرارداد یا حق بیمه کارکنان منجر به افزایش هزینه تمام‌شده و در نهایت گران شدن تولیدات می‌شود. یکی از عوامل بحران نرخ تمام‌شده در کشور، همین موضوع تامین اجتماعی است.

اینکه سازمان تامین اجتماعی بدون هیچ مبنای منطقی اقدام به اخذ مبالغ مازاد از شرکت‌ها می‌کند، در نهایت به ضرر اقتصاد کشور است، زیرا فعالان اقتصادی را به این سمت سوق می‌دهد که به‌جای فعالیت قانونی و شفاف به سمت اقدامات زیرزمینی و فعالیت در خفا حرکت کنند.

در حال حاضر درصد قابل‌توجهی از کارفرمایان از بیمه کردن کارکنان‌شان طفره می‌روند. حتی برخی شرکت‌ها به استفاده از کارگران غیرایرانی و مهاجر روی آورده‌اند؛ به‌طور مثال کارفرمایان تمایل دارند از کارگران مهاجر افغانستانی استفاده کنند، زیرا گفته می‌شود راندمان بالایی دارند و هزینه کمتری را برای کارفرمایان ایجاد می‌کنند.

تمام این مسائل باعث می‌شود مشکلات فقر، اشتغال و معیشت همچنان ادامه یابد و تشدید شود. اینکه کارشناسان سازمان تامین اجتماعی به‌صورت سلیقه‌ای اقدام به اعمال ضریب حق بیمه قراردادها می‌کنند منجر به پیش‌بینی‌ناپذیری اقتصاد می‌شود و مشکلاتی را برای پیمانکاران و شرکت‌ها به‌وجود می‌آورد.

دریچه

راه احیای سوابق بیمه‌ای ناموجود

ارتباط بیمه‌ای و پرداخت حق بیمه، شرط اصلی برای ارائه انواع خدمات بیمه‌ای و درمانی به بیمه‌شدگان تامین اجتماعی و افراد تحت تکفل آنان است و سوابق بیمه‌ای هر فرد، در واقع کارنامه ایام بیمه‌پردازی او به سازمان تامین اجتماعی است که هنگام برقراری و ارائه خدمات مختلف بیمه‌ای، در کنار نرخ حق بیمه پرداختی، مبنای اصلی برقراری و ارائه خدمات کوتاه‌مدت و بلندمدت بیمه‌ای و محاسبه مبلغ قابل‌پرداخت است.

به گزارش ایسنا، درزمینه هر فرد شاغل در یکی از کارگاه‌های مشمول قوانین کار و تامین‌اجتماعی، کارفرما مکلف است حق بیمه مربوطه را در مهلت قانونی و طبق ترتیبات پیش‌بینی شده در قانون تامین‌اجتماعی، به صورت ماهانه محاسبه و به شعب سازمان تامین‌اجتماعی پرداخت کند.

طبق ماده ۳۹ قانون تامین‌اجتماعی، مهلت قانونی برای تحویل لیست و پرداخت حق بیمه هر ماه، حداکثر تا آخرین روز ماه بعد است و کارفرمایان مکلفند حق بیمه کارگران و شاغلان را در مهلت قانونی به سازمان تامین‌اجتماعی پرداخت کنند. با پرداخت حق بیمه ماهانه، برای هر فرد بیمه‌شده، سابقه بیمه‌پردازی ایجاد می‌شود که این سوابق در بانک‌های اطلاعاتی این سازمان نگهداری می‌شود. اما چرا سابقه بیمه برای بیمه‌شدگان مهم است؟

محمد محمدی، مدیرکل نام‌نویسی و حساب‌های انفرادی سازمان تامین‌اجتماعی با اشاره به اهمیت موضوع سوابق بیمه‌پردازی، به همه گروه‌های بیمه‌شده توصیه می‌کند با ثبت‌نام در سامانه خدمات غیرحضوری سازمان تامین‌اجتماعی به نشانی ES.TAMIN.IR سوابق بیمه‌ای خود را به‌صورت مرتب کنترل و بررسی کنند و می‌افزاید: غالب کارفرمایان مرتبط با این سازمان، خوش‌حساب و متعهد هستند و حق بیمه کارگران را در موعد مقرر پرداخت می‌کنند، اما بعضا مشاهده می‌شود که برخی کارفرمایان در پرداخت حق بیمه کارگران کوتاهی کرده‌اند و یک یا چند ماه حق‌بیمه برای بیمه‌شدگان پرداخت نشده و در میان سوابق بیمه‌ای بیمه‌شدگان، خلأهایی ایجاد شده، این در صورتی است که کارگر در آن مقطع در محل کار شاغل بوده و مزد یا حقوق یا حق‌الزحمه دریافت کرده است. این گروه از بیمه‌شدگان می‌توانند برای بازیابی سوابق آن ماه یا ماه‌هایی که حق بیمه آن پرداخت نشده، به صورت قانونی اقدام کنند.

محمد محمدی می‌افزاید: این گروه از بیمه‌شدگان می‌توانند به شعب تامین‌اجتماعی مراجعه کنند و مدارک و مستنداتی که حاکی از اشتغال و دریافت مزد یا حقوق یا حق‌الزحمه در آن مقاطع باشد را به شعبه ارائه دهند و فرم ادعای سابقه را تکمیل کنند. در حال حاضر در سامانه خدمات غیرحضوری سازمان نیز بخش اعتراض به سوابق، فعال شده تا بیمه‌شدگان بدون مراجعه به شعبه، درخواست خود را در این زمینه ارائه دهند. این درخواست‌ها و مدارک و مستندات ارائه شده در شعب تامین‌اجتماعی در کمیته رسیدگی به ادعای سوابق بررسی می‌شود و در صورت تایید ادعای بیمه‌شده، میزان حق بیمه با رعایت مقررات جاری محاسبه و به کارفرما ابلاغ و پس از طی مراحل قانونی، مدت موردتایید کمیته، جزو سابقه بیمه‌شده منظور می‌شود. به‌گفته محمدی مقرر شده پس از ثبت اعتراض بیمه‌شدگان در زمینه سوابق ناموجود، سازمان تامین اجتماعی ظرف ۲ ماه، پس از رسیدگی فنی و کارشناسی، پاسخ پذیرش یا رد ادعای سابقه بیمه‌شده را اعلام کند. در صورت تایید و احراز اشتغال بیمه‌شده در ایام ادعایی در کارگاه، موضوع به کارفرما برای پرداخت حق بیمه موردنظر ابلاغ می‌شود و پس از طی مراحل قانونی، سوابق ماه‌هایی که بیمه‌شده در کارگاه اشتغال داشته اما حق بیمه مربوط به آن ماه‌ها پرداخت نشده، در کارنامه سوابق بیمه فرد بیمه‌شده، ثبت خواهد شد.

سوالی که در اینجا مطرح می‌شود و اتفاقا سوال بسیاری از بیمه‌شدگان است این است که آیا بیمه‌شدگان برای ماه‌هایی که کارکرد نداشته‌اند و به تبع آن، حق بیمه آنان نیز در آن ایام پرداخت نشده و مابین سوابق بیمه‌ای آنها فاصله ایجاد شده، خود می‌توانند مبالغ حق بیمه را پرداخت کنند تا سابقه بیمه برای آنها منظور شود؟ محمدی در پاسخ به این پرسش می‌گوید: امکان تکمیل سوابق برای ماه‌های بدون کارکرد وجود ندارد. این امکان صرفا برای کسانی وجود دارد که در آن مقطع که برای آنها سابقه ایجاد نشده، کار می‌کرده‌اند و کارفرما به هر دلیلی، حق بیمه آنها را در مهلت مقرر قانونی پرداخت نکرده و مدارکی دال بر اشتغال نظیر فیش حقوقی، حکم کارگزینی یا هر مدرکی که اثبات می‌کند برای کارفرمای مدنظر کار کرده‌اند را در اختیار داشته باشند و این مدارک را به همراه مشخصات کارفرما و کارگاه به ضمیمه فرم ادعای سابقه، به شعب تامین‌اجتماعی ارائه یا در سامانه خدمات غیرحضوری تامین‌اجتماعی ثبت کنند.

محمدی با تاکید بر اینکه صرفا افرادی می‌توانند برای تکمیل سابقه بیمه اقدام کنند که در ماه‌هایی که برای آنها حق بیمه پرداخت نشده، در کارگاه مورداد شاغل بوده باشند، می‌گوید: یک استثناء هم داریم و آن هم مربوط به افرادی است که بالای ۶۰ سال سن و دارای سابقه بیمه کمتر از ۱۰ سال هستند و می‌خواهند با استفاده از قانون خاص تصویب شده برای این افراد، از مستمری بازنشستگی بهره‌مند شوند. این گروه از افراد می‌توانند در صورت تمایل، سوابق بیمه‌پردازی خود را تا سقف ۱۰ سال با پرداخت یکجای حق بیمه ایام باقیمانده تا ۱۰ سال، تکمیل کنند تا مطابق مقررات مستحق دریافت مستمری بازنشستگی از سازمان تامین اجتماعی شوند.

به گزارش روابط عمومی سازمان تامین اجتماعی، وی همچنین یادآور شد: با عنایت به صدور بخشنامه در شهریور سال ۹۹ از سوی سازمان تامین‌اجتماعی برای بیمه‌شدگانی که به‌دلیل ماهیت شغلی خود به‌صورت کسری از ماه در کارگاه‌های مشمول قانون تامین‌اجتماعی اشتغال به کار دارند مانند منشی مطب پزشکان، معلمان و... امکان تکمیل سوابق بیمه‌پردازی در ایام جاری اشتغال پس از عقد قرارداد، به‌طور اختیاری فراهم شده که این گروه از بیمه‌شدگان می‌توانند برای اطلاع از ضوابط و مقررات مربوط به تکمیل سوابق، بخشنامه مرتبط با این موضوع را از سایت سازمان دریافت و مطالعه و با عقد قرارداد، نسبت به تداوم بیمه‌پردازی خود به‌صورت کامل اقدام کنند.

محمدی به همه بیمه‌شدگان توصیه کرد به‌طور منظم به سامانه خدمات غیرحضوری سازمان تامین‌اجتماعی به نشانی es.tamin.ir مراجعه و سوابق بیمه‌ای خود را مشاهده و بررسی کنند. همچنین افراد در مقاطعی که به هر دلیلی اشتغال ندارند، حسب مورد با انعقاد بیمه اختیاری یا بیمه مشاغل آزاد، بیمه‌پردازی خود را ادامه دهند تا میان سوابق بیمه‌ای آنها فاصله‌ای ایجاد نشود. هر یک از بیمه‌شدگان با شماره‌گیری #۱۴۲۰*۴* و ارسال شماره ۲ و در نهایت با ارسال شماره ملی آخرین سابقه بیمه‌ای خود را با مقدار کارکرد روزانه و همچنین دستمزد ماهانه، دریافت کنند.